

THAILAND
R/RSE FUND
FUND

คู่มือ

“ระบบบริหารครัวเรือนยากจนแบบเบ็ดเสร็จและแม่นยำ
และระบบสนับสนุนการตัดสินใจพื้นที่วิจัยเชิงยุทธศาสตร์
เพื่อจัดความยากจนและสร้างโอกาสทางสังคม”

คู่มือ

“ระบบบริหารครัวเรือนยากจนแบบเบ็ดเสร็จและแม่นยำ
และระบบสนับสนุนการตัดสินใจพื้นที่วิจัยเชิงยุทธศาสตร์
เพื่อขจัดความยากจนและสร้างโอกาสทางสังคม”

จัดทำโดย

ผศ.ดร.ทรงกรด พิมพิศาล
ผศ.ดร.เจษฎา สิงห์ทองชัย
ผศ.ดร.ณัฐวุฒิ ศรีวิบูลย์
ผศ.ดร.ธนัชพงษ์ วั่งคำหาญ
ผศ.ดร.ธรรมนุญ ปัญญาทิพย์
ผศ.อัจฉรา สุ่มังเกษตร
ดร.ไพฑูรย์ ทิพย์สันเทียะ
อ.ณรงค์ฤทธิ์ มะสุใส
อ.จุมพล ทองจำรุญ
ดร.สกวเดือน พิมพิศาล

สนับสนุนโดย

มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
หน่วยบริหารและจัดการทุนด้านการพัฒนาระดับพื้นที่ (บพท.)
สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.)
กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.)

บทสรุปผู้บริหาร

การแก้ไขปัญหาความยากจนเชิงพื้นที่ในปัจจุบันมีความซับซ้อนและเกี่ยวข้องกับหลายมิติ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สุขภาพ การศึกษา อาชีพ ที่อยู่อาศัย และการเข้าถึงสวัสดิการของรัฐ การดำเนินงานในอดีตมักประสบข้อจำกัดจากการกระจายตัวของข้อมูล การทำงานแบบแยกส่วนของหน่วยงาน และการขาดเครื่องมือสนับสนุนการตัดสินใจที่สามารถเชื่อมโยงข้อมูลจากหลายแหล่งเข้าด้วยกัน ส่งผลให้การกำหนดนโยบายและการช่วยเหลือประชาชนไม่สามารถตอบสนองต่อปัญหาได้อย่างตรงจุด

คู่มือระบบบริหารครัวเรือนยากจนแบบเบ็ดเสร็จและแม่นยำ และระบบสนับสนุนการตัดสินใจเชิงยุทธศาสตร์เพื่อการตัดสินใจเชิงพื้นที่ จัดทำขึ้นเพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้และถอดบทเรียนจากการพัฒนานวัตกรรมการบริหารจัดการข้อมูลความยากจน ภายใต้แนวคิดการบริหารบนฐานข้อมูลเชิงประจักษ์ (Evidence-based Management) โดยใช้ระบบ PPPConnext ร่วมกับระบบสนับสนุนการตัดสินใจ (Decision Support System: DSS) เพื่อเชื่อมโยงข้อมูล วิเคราะห์สถานการณ์ และสนับสนุนการกำหนดนโยบายในทุกระดับของการบริหารจัดการ

สาระสำคัญของคู่มือเริ่มจากการอธิบายกรอบแนวคิดที่สำคัญ ได้แก่ Poverty Data Ecosystem, Data Governance, Big Data, Artificial Intelligence (AI), Decision Support System (DSS), Spatial Decision Making, Integrated Poverty Management และ Evidence-based Policy ซึ่งเป็นรากฐานของการพัฒนาระบบข้อมูลที่สามารถรวบรวม บริหาร วิเคราะห์ และใช้ประโยชน์จากข้อมูลร่วมกันระหว่างหน่วยงาน เพื่อยกระดับการตัดสินใจจากการใช้ประสบการณ์ไปสู่การตัดสินใจบนฐานข้อมูลที่ต้องการ ครบถ้วน และทันสมัย

คู่มือได้นำเสนอองค์ประกอบของระบบบริหารข้อมูล ตั้งแต่การสำรวจข้อมูลครัวเรือน การตรวจสอบและยืนยันข้อมูล (Data Verification) การทำความสะอาดข้อมูล (Data Cleansing) การบูรณาการข้อมูล (Data Integration) การแสดงผลผ่าน Dashboard การเชื่อมโยงข้อมูลด้วย API การประยุกต์ใช้ AI และระบบรายงาน (Reporting) ซึ่งเชื่อมโยงกันเป็นกระบวนการเดียว ทำให้ข้อมูลมีคุณภาพ สามารถติดตามสถานการณ์แบบ Real-time และสนับสนุนการบริหารจัดการเชิงพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ระบบสนับสนุนการตัดสินใจ (DSS) ได้รับการออกแบบให้รองรับการตัดสินใจ 3 ระดับ ได้แก่ ระดับยุทธศาสตร์ (Strategic Decision) สำหรับผู้บริหารระดับจังหวัดและผู้กำหนดนโยบาย ระดับยุทธวิธี (Tactical Decision) สำหรับผู้บริหารโครงการและหัวหน้าหน่วยงาน และระดับปฏิบัติการ (Operational Decision) สำหรับเจ้าหน้าที่ภาคสนามและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทำให้สามารถเชื่อมโยงข้อมูลจากระดับครัวเรือนไปสู่การกำหนดนโยบายและการจัดสรรทรัพยากรได้อย่างเป็นระบบ

นอกจากการบริหารข้อมูลแล้ว คู่มือยังนำเสนอระบบสำคัญที่สนับสนุนการแก้ไขปัญหาความยากจนอย่างครบวงจร ได้แก่ ระบบค้นหาและสอบทานข้อมูลที่ช่วยยกระดับคุณภาพฐานข้อมูล ระบบส่งต่อความช่วยเหลือ (Referral System) ที่เชื่อมโยงครัวเรือนกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องผ่านแนวคิด “Right Household, Right Service, Right Time” โมเดลการพัฒนาอาชีพ (Operating Model: OM) ที่ยึดครัวเรือนเป็นศูนย์กลาง (Household-Centered Development) และเมนูอาชีพ (Career Menu) ที่วิเคราะห์ความเหมาะสมของอาชีพจากศักยภาพครัวเรือน ทุนดำรงชีพ 5 มิติ และความต้องการของตลาด เพื่อเพิ่มโอกาสในการสร้างรายได้และลดความเสี่ยงในการประกอบอาชีพ

คู่มือยังให้ความสำคัญกับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม เช่น Smart Farming, Internet of Things (IoT), Artificial Intelligence, Geographic Information System (GIS), Digital Marketing, e-Commerce, Drone และ Solar Cell ตลอดจนการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มหาวิทยาลัย ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม เพื่อให้การพัฒนาครัวเรือนยากจน ดำเนินไปอย่างบูรณาการและยั่งยืน

ผลจากการพัฒนาระบบก่อให้เกิดผลลัพธ์สำคัญหลายประการ ได้แก่ การพัฒนาระบบ PPPConnexx ระบบ DSS Dashboard ระบบ AI และการเชื่อมโยงข้อมูลผ่าน API การจัดทำฐานข้อมูลครัวเรือนที่มีคุณภาพ การใช้ข้อมูลเชิงพื้นที่ในการวิเคราะห์และวางแผน การเพิ่มศักยภาพของผู้บริหาร ผู้ปฏิบัติงาน และนักพัฒนาพื้นที่ ตลอดจนการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างหน่วยงานในทุกกระดับ ส่งผลให้การบริหารจัดการความยากจน มีความรวดเร็ว แม่นยำ โปร่งใส และสามารถติดตามผลได้อย่างต่อเนื่อง

ผลกระทบที่เกิดขึ้นสะท้อนให้เห็นการเปลี่ยนแปลงทั้งในระดับครัวเรือน องค์กร จังหวัด และประเทศ ครัวเรือนสามารถเข้าถึงสวัสดิการและบริการ ภาครัฐได้ตรงกับความต้องการ มีรายได้และคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น หน่วยงาน ภาครัฐสามารถใช้ข้อมูลร่วมกัน ลดความซ้ำซ้อนของการดำเนินงาน และสนับสนุนการตัดสินใจด้วย Dashboard และ Poverty Mapping ขณะที่ ในระดับประเทศ ระบบดังกล่าวเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (Smart Government) และการบริหารภาครัฐบนฐานข้อมูล (Data-driven Government) เพื่อขับเคลื่อนนโยบายการลดความยากจนอย่างมีประสิทธิภาพ

บทเรียนสำคัญจากการดำเนินงานชี้ให้เห็นว่า ความสำเร็จของการบริหารจัดการความยากจนมิได้ขึ้นอยู่กับเทคโนโลยีเพียงอย่างเดียว แต่ต้องอาศัย ข้อมูลที่มีคุณภาพ การกำกับดูแลข้อมูล (Data Governance) การบูรณาการ

ความร่วมมือของทุกภาคส่วน การใช้ AI และ Big Data เพื่อสนับสนุนการวิเคราะห์ การติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง รวมถึงการพัฒนาศักยภาพบุคลากรผ่านกระบวนการ Coaching และการเรียนรู้ร่วมกันในพื้นที่ เพื่อให้ระบบสามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงและตอบสนองต่อบริบทของแต่ละพื้นที่ได้อย่างแท้จริง

คู่มือฉบับนี้จึงมิได้เป็นเพียงเอกสารอธิบายการใช้งานระบบสารสนเทศ แต่เป็นกรอบแนวทางการบริหารจัดการความยากจนเชิงพื้นที่ที่บูรณาการข้อมูล เทคโนโลยี และเครือข่ายความร่วมมือเข้าด้วยกันอย่างเป็นระบบ สามารถใช้เป็นต้นแบบในการพัฒนาระบบข้อมูลและการตัดสินใจของจังหวัด หน่วยงานภาครัฐ และองค์กรที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งเป็นพื้นฐานสำคัญในการขยายผลสู่การพัฒนาแพลตฟอร์มบริหารจัดการความยากจนระดับประเทศ เพื่อสนับสนุนการกำหนดนโยบายสาธารณะบนฐานข้อมูลเชิงประจักษ์ อันจะนำไปสู่การลดความยากจนและการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนอย่างยั่งยืนในระยะยาว

สารบัญ

	หน้า
บทสรุปผู้บริหาร	(2)
สารบัญ	(6)
บทที่ 1 บทนำ	1
1) ที่มาและความสำคัญ	1
2) วัตถุประสงค์ของคู่มือ	4
บทที่ 2 แนวคิดของระบบ	5
2.1 Poverty Data Ecosystem (ระบบนิเวศข้อมูลความยากจน)	5
2.2 Data Governance (การกำกับดูแลข้อมูล)	6
2.3 Big Data (ข้อมูลขนาดใหญ่)	6
2.4 Artificial Intelligence (AI)	7
2.5 Decision Support System (DSS)	7
2.6 Spatial Decision Making (การตัดสินใจเชิงพื้นที่)	8
2.7 Integrated Poverty Management (การบริหารจัดการความยากจนแบบบูรณาการ)	8
2.8 Evidence-based Policy (นโยบายบนฐานข้อมูลเชิงประจักษ์)	9
บทที่ 3 ระบบบริหารครัวเรือนยากจนแบบเบ็ดเสร็จและแม่นยำ (PPPPConnex)	11
3.1 การสำรวจข้อมูล (Data Collection)	12
3.2 การตรวจสอบและยืนยันข้อมูล (Data Verification)	13
3.3 การทำความสะอาดข้อมูล (Data Cleansing)	14
3.4 การบูรณาการข้อมูล (Data Integration)	15

3.5 ระบบแสดงผลข้อมูล (Dashboard)	16
3.6 การเชื่อมโยงข้อมูลผ่าน API (Application Programming Interface)	17
3.7 ระบบปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence : AI)	18
3.8 ระบบรายงาน (Reporting)	19
บทที่ 4 ระบบสนับสนุนการตัดสินใจเชิงยุทธศาสตร์ (Strategic DSS)	22
4.1 การตัดสินใจระดับผู้บริหาร (Strategic Decision)	24
4.2 การตัดสินใจระดับผู้จัดการ (Tactical Decision)	25
4.3 การตัดสินใจระดับปฏิบัติการ (Operational Decision)	26
บทที่ 5 ฟังก์ชันการทำงานของระบบ	29
5.1 ระบบค้นหาสอบถามข้อมูล (Data Verification)	29
5.2 ระบบส่งต่อความช่วยเหลือ (Referral System)	35
5.3 โมเดลการพัฒนาอาชีพ (Operating Model : OM)	42
5.4 เมนูอาชีพ	48
5.5 เทคโนโลยีที่เหมาะสม (Appropriate Technology)	56
5.6 ภาษีเครือข่าย	64
5.7 การใช้ประโยชน์ข้อมูล	70
5.8 นโยบายและแผนเชิงกลยุทธ์	76
บทที่ 6 ผลลัพธ์ (Outputs)	83
ผลลัพธ์ด้านระบบ (System Outputs)	83
ผลลัพธ์ด้านข้อมูล (Data Outputs)	88
ผลลัพธ์ด้านบุคลากร (Human Capacity Outputs)	89
ผลลัพธ์ด้านเครือข่าย (Partnership Outputs)	90

บทที่ 7 ผลกระทบ (Outcomes & Impact)	93
ผลกระทบระดับครัวเรือน (Household Impact)	94
ผลกระทบระดับองค์กร (Organizational Impact)	95
ผลกระทบระดับจังหวัด (Provincial Impact)	96
ผลกระทบระดับประเทศ (National Impact)	98
 บทที่ 8 ปัจจัยแห่งความสำเร็จ (Key Success Factors)	 101
ภาวะผู้นำองค์กร (Leadership)	101
ข้อมูลคุณภาพ (High Quality Data)	102
การกำกับดูแลข้อมูล (Data Governance)	102
ภาคีเครือข่าย (Partnership Network)	103
ปัญญาประดิษฐ์และข้อมูลขนาดใหญ่ (AI and Big Data)	103
ระบบ Dashboard	104
การพัฒนาศักยภาพและการเป็นพี่เลี้ยง (Coaching)	104
การติดตามผล (Monitoring)	104
การประเมินผล (Evaluation)	105
การพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (Continuous Improvement)	105
 บทที่ 9 บทเรียนที่ได้รับ (Lessons Learned)	 108
สิ่งที่ทำได้ดี (Strengths and Good Practices)	108
ปัญหาและข้อจำกัด (Challenges)	110
แนวทางการพัฒนาในอนาคต (Future Development)	112

บทที่ 10 ข้อเสนอเชิงนโยบาย (Policy Recommendations)	115
จัดตั้งแพลตฟอร์มข้อมูลความยากจนระดับประเทศ	
(National Integrated Poverty Platform)	115
ยกระดับการกำกับดูแลข้อมูล	
(Strengthening Data Governance)	116
พัฒนาระบบสนับสนุนการตัดสินใจด้วย AI และ Big Data	116
พัฒนาระบบ Dashboard และ Poverty Mapping	
แบบ Real-time	117
เชื่อมโยงข้อมูลกับการจัดสรรงบประมาณและตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์	117
เสริมสร้างศักยภาพบุคลากรด้านข้อมูลและดิจิทัล	118
ส่งเสริมการบูรณาการภาคีเครือข่าย	118
ผลักดันสู่การบริหารภาครัฐบนฐานข้อมูล	
(Data-driven Governance)	119

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญ

ปัญหาความยากจนเป็นความท้าทายสำคัญของการพัฒนาประเทศ เนื่องจากเป็นปัญหาที่มีความซับซ้อน (Complex Problems) และเชื่อมโยงกับมิติทางเศรษฐกิจ สังคม สุขภาพ การศึกษา สิ่งแวดล้อม การเข้าถึงสวัสดิการของรัฐ และโอกาสในการประกอบอาชีพของประชาชน ความยากจนในปัจจุบันมิได้สะท้อนเพียงการขาดแคลนรายได้เท่านั้น แต่ยังครอบคลุมถึงการขาดโอกาสในการพัฒนาศักยภาพ การเข้าถึงทรัพยากรของรัฐ และการมีคุณภาพชีวิตที่เหมาะสม ดังนั้น การแก้ไขปัญหาความยากจนจึงจำเป็นต้องอาศัยการบูรณาการองค์ความรู้ เทคโนโลยี และความร่วมมือจากทุกภาคส่วน เพื่อให้สามารถช่วยเหลือประชาชนได้อย่างตรงกลุ่มเป้าหมาย มีประสิทธิภาพ และเกิดความยั่งยืน

ที่ผ่านมา หน่วยงานภาครัฐได้ดำเนินโครงการช่วยเหลือผู้มีรายได้น้อย และครัวเรือนยากจนผ่านหลายมาตรการ อย่างไรก็ตาม การดำเนินงานยังประสบข้อจำกัดหลายประการ ได้แก่ ฐานข้อมูลที่กระจัดกระจายอยู่ในหลายหน่วยงาน ข้อมูลมีความซ้ำซ้อนหรือไม่เป็นปัจจุบัน การขาดกระบวนการสอบทานข้อมูลร่วมกับพื้นที่ และการเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงานที่ยังไม่สมบูรณ์ ส่งผลให้การกำหนดนโยบาย การจัดสรรทรัพยากร และการให้ความช่วยเหลือแก่ครัวเรือนยากจนยังไม่สามารถตอบสนองต่อสภาพปัญหาที่แท้จริงได้อย่างครบถ้วน หลายครัวเรือนไม่สามารถเข้าถึงสิทธิและสวัสดิการที่พึงได้รับ ขณะที่บางพื้นที่เกิดการช่วยเหลือซ้ำซ้อนหรือไม่สอดคล้องกับศักยภาพและความต้องการของครัวเรือน

จากบริบทดังกล่าว จึงเกิดการพัฒนาระบบบริหารครัวเรือนยากจนแบบเบ็ดเสร็จและแม่นยำ (PPPConnex) ควบคู่กับระบบสนับสนุนการตัดสินใจเชิงยุทธศาสตร์เพื่อการตัดสินใจเชิงพื้นที่ (Strategic Decision Support System: DSS) เพื่อเป็นแพลตฟอร์มกลางในการบริหารจัดการข้อมูลครัวเรือนยากจนอย่างครบวงจร ตั้งแต่การสำรวจข้อมูล การสอบทานและยืนยันข้อมูล (Data Verification) การทำความสะอาดข้อมูล (Data Cleansing) การบูรณาการข้อมูลจากหลายหน่วยงาน การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพื้นที่ (Spatial Analytics) การจัดทำฐานข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) การสร้างสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจ ตลอดจนการติดตามผลการช่วยเหลือและการประเมินผล การพัฒนาครัวเรือนยากจนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการสนับสนุนการบริหารจัดการความยากจนบนฐานข้อมูลเชิงประจักษ์ (Evidence-based Decision Making)

ระบบดังกล่าวได้รับการออกแบบให้สามารถสนับสนุนการตัดสินใจของผู้บริหารทุกระดับ ได้แก่ ระดับยุทธศาสตร์ (Strategic Decision Making) สำหรับผู้กำหนดนโยบาย ระดับยุทธวิธี (Tactical Decision Making) สำหรับผู้บริหารหน่วยงานและผู้จัดการโครงการ และระดับปฏิบัติการ (Operational Decision Making) สำหรับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ โดยใช้ข้อมูลที่มีความถูกต้อง ทันสมัย และสามารถแสดงผลผ่าน Dashboard รายงานเชิงวิเคราะห์ แผนที่สารสนเทศ (GIS Dashboard) และระบบวิเคราะห์ข้อมูลด้วยปัญญาประดิษฐ์ (AI Assistant) เพื่อสนับสนุนการกำหนดมาตรการช่วยเหลือ การพัฒนาอาชีพ การส่งต่อความช่วยเหลือ และการติดตามผลการพัฒนาครัวเรือนในแต่ละพื้นที่ได้อย่างแม่นยำและรวดเร็ว

จุดเด่นสำคัญของระบบคือการบูรณาการข้อมูลและกลไกการทำงานของหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน สถาบันการศึกษา และภาคประชาสังคมผ่านกระบวนการค้นหา สอบทาน ส่งต่อความช่วยเหลือ และการพัฒนาอาชีพตามศักยภาพของครัวเรือน (Operating Model: OM) โดยเชื่อมโยงข้อมูล

ด้านทุนดำรงชีพ 5 มิติ ข้อมูลด้านสวัสดิการ ภาควิชาเครือข่าย เทคโนโลยีที่เหมาะสม และโอกาสทางการตลาด ทำให้เกิดการบริหารจัดการข้อมูลแบบบูรณาการ สามารถลดความซ้ำซ้อนของการช่วยเหลือ เพิ่มประสิทธิภาพในการใช้ทรัพยากร และสร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงานในทุกระดับ

ผลการดำเนินงานที่ผ่านมาแสดงให้เห็นถึงศักยภาพของระบบในการสนับสนุนการแก้ไขปัญหาความยากจนเชิงพื้นที่อย่างเป็นรูปธรรม ทั้งในด้านการบริหารจัดการฐานข้อมูลครัวเรือนยากจน การพัฒนาโมเดลอาชีพ การเชื่อมโยงภาควิชาเครือข่าย การส่งต่อความช่วยเหลือ และการเพิ่มรายได้ของครัวเรือนเป้าหมาย ตลอดจนการนำข้อมูลไปใช้กำหนดนโยบายและแผนงานของหน่วยงานภาครัฐในระดับจังหวัดและระดับประเทศ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าระบบข้อมูลและระบบสนับสนุนการตัดสินใจมิได้เป็นเพียงเครื่องมือด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ แต่เป็นกลไกสำคัญของการบริหารจัดการความยากจนแบบบูรณาการที่เชื่อมโยงข้อมูล คน กระบวนการ และนโยบายเข้าด้วยกัน เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนอย่างยั่งยืน

ด้วยเหตุนี้ การจัดทำคู่มือถอดบทเรียนระบบบริหารครัวเรือนยากจนแบบเบ็ดเสร็จและแม่นยำ และระบบสนับสนุนการตัดสินใจเชิงยุทธศาสตร์เพื่อการตัดสินใจเชิงพื้นที่ จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในการรวบรวมองค์ความรู้ประสบการณ์ กระบวนการดำเนินงาน ปัจจัยแห่งความสำเร็จ ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะเชิงนโยบายที่เกิดจากการดำเนินงานจริง เพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาระบบข้อมูล การบริหารจัดการเชิงพื้นที่ และการขยายผลสู่จังหวัดหรือหน่วยงานอื่นในอนาคต อันจะนำไปสู่การสร้างระบบบริหารจัดการความยากจนของประเทศที่มีความแม่นยำ โปร่งใส มีประสิทธิภาพ และสามารถสนับสนุนการตัดสินใจเชิงนโยบายบนพื้นฐานของข้อมูลและหลักฐานเชิงประจักษ์ได้อย่างแท้จริง

1.2 วัตถุประสงค์ของคู่มือ

การจัดทำคู่มือถอดบทเรียนระบบบริหารครัวเรือนยากจนแบบเบ็ดเสร็จและแม่นยำ และระบบสนับสนุนการตัดสินใจเชิงยุทธศาสตร์เพื่อการตัดสินใจเชิงพื้นที่ มีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมองค์ความรู้และประสบการณ์จากการพัฒนาระบบและการดำเนินงานในพื้นที่ ถ่ายทอดกระบวนการดำเนินงาน แนวปฏิบัติที่ดี ปัจจัยแห่งความสำเร็จ และบทเรียนที่ได้รับ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาระบบข้อมูล การบริหารจัดการ และการตัดสินใจเชิงพื้นที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งสนับสนุนการขยายผลการดำเนินงานไปยังพื้นที่อื่นอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของคู่มือ ประกอบด้วย

1. เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้เกี่ยวกับแนวคิด หลักการ กระบวนการ และกลไกการบริหารจัดการระบบข้อมูลครัวเรือนยากจนแบบเบ็ดเสร็จและแม่นยำ รวมถึงระบบสนับสนุนการตัดสินใจเชิงยุทธศาสตร์เพื่อการตัดสินใจเชิงพื้นที่
2. เพื่อถอดบทเรียนจากการดำเนินงานจริง โดยสังเคราะห์ปัจจัยแห่งความสำเร็จ อุปสรรค แนวทางแก้ไข และแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practices) ที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการความยากจนเชิงพื้นที่
3. เพื่อพัฒนาต้นแบบการบริหารข้อมูลและระบบสนับสนุนการตัดสินใจบนฐานข้อมูลเชิงประจักษ์ (Evidence-based Decision Making) ที่สามารถเชื่อมโยงข้อมูล การวิเคราะห์เชิงพื้นที่ และการบูรณาการความร่วมมือระหว่างหน่วยงานทุกภาคส่วน
4. เพื่อสนับสนุนการขยายผลและการประยุกต์ใช้ระบบในจังหวัดหรือพื้นที่อื่น โดยเป็นแนวทางสำหรับการพัฒนาระบบข้อมูล การกำหนดนโยบาย การวางแผน การติดตามประเมินผล และการยกระดับประสิทธิภาพการแก้ไขปัญหาความยากจนอย่างเป็นระบบและยั่งยืน

บทที่ 2

แนวคิดของระบบ

การพัฒนากระบวนการครัวเรือนยากจนแบบเบ็ดเสร็จและแม่นยำ และระบบสนับสนุนการตัดสินใจเชิงยุทธศาสตร์เพื่อการตัดสินใจเชิงพื้นที่ มีพื้นฐานจากการบูรณาการองค์ความรู้ด้านการบริหารจัดการข้อมูล เทคโนโลยี ดิจิทัล และการบริหารภาครัฐสมัยใหม่ เพื่อสนับสนุนการแก้ไขปัญหา ความยากจนอย่างเป็นระบบ โดยอาศัยข้อมูลที่มีความถูกต้อง ครบถ้วน และสามารถนำไปใช้ในการกำหนดนโยบายและตัดสินใจเชิงพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ กรอบแนวคิดของระบบประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ ดังนี้

2.1 Poverty Data Ecosystem (ระบบนิเวศข้อมูลความยากจน)

Poverty Data Ecosystem หมายถึง ระบบนิเวศของข้อมูลที่เชื่อมโยง ข้อมูลจากหลายแหล่งเข้าสู่แพลตฟอร์มกลาง เพื่อให้เกิดการบริหารจัดการข้อมูล ครัวเรือนยากจนอย่างครบวงจร ตั้งแต่การสำรวจ การสอบถาม การจัดเก็บ การประมวลผล การวิเคราะห์ และการนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ในการแก้ไขปัญหาความยากจน

ระบบนิเวศข้อมูลประกอบด้วยหน่วยงานภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สถาบันการศึกษา ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และชุมชน ซึ่งทำหน้าที่ร่วมกันในการแลกเปลี่ยนข้อมูลและใช้ข้อมูลชุดเดียวกัน (Single Source of Truth) เพื่อให้การช่วยเหลือครัวเรือนยากจนมีความถูกต้อง ลดความซ้ำซ้อน และสามารถติดตามผลการพัฒนาได้อย่างต่อเนื่อง

แนวคิดนี้ทำให้ข้อมูลไม่เพียงฐานข้อมูลสำหรับการจัดเก็บ แต่เป็นทรัพยากรสำคัญที่สนับสนุนการวางแผน การบริหารจัดการ และการตัดสินใจของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาความยากจน

2.2 Data Governance (การกำกับดูแลข้อมูล)

Data Governance คือ กระบวนการกำหนดนโยบาย มาตรฐาน บทบาท และความรับผิดชอบในการบริหารจัดการข้อมูล เพื่อให้ข้อมูลมีคุณภาพ ความถูกต้อง ความปลอดภัย และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างเหมาะสม

สำหรับระบบบริหารครัวเรือนยากจน การกำกับดูแลข้อมูลครอบคลุม การกำหนดมาตรฐานข้อมูล การตรวจสอบและยืนยันข้อมูล (Data Verification) การทำความสะอาดข้อมูล (Data Cleansing) การจัดการสิทธิ์ การเข้าถึงข้อมูล การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลตามกฎหมาย และการกำหนดแนวทางการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างหน่วยงาน

การมีระบบกำกับดูแลข้อมูลที่ดีช่วยเพิ่มความน่าเชื่อถือของฐานข้อมูล ลดความซ้ำซ้อน และสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้ใช้ข้อมูลทุกระดับ

2.3 Big Data (ข้อมูลขนาดใหญ่)

Big Data หมายถึง การบริหารจัดการข้อมูลที่มีปริมาณมาก มีความหลากหลาย และเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งไม่สามารถจัดการได้ด้วยระบบฐานข้อมูลแบบดั้งเดิม

ระบบบริหารครัวเรือนยากจนรองรับข้อมูลจากหลายแหล่ง เช่น ข้อมูลครัวเรือน ข้อมูลด้านสุขภาพ การศึกษา รายได้ สวัสดิการ ภาษี เครือข่าย ข้อมูลภูมิสารสนเทศ และข้อมูลจากหน่วยงานภายนอก โดยนำข้อมูลเหล่านี้มาประมวลผลและวิเคราะห์ร่วมกัน เพื่อค้นหารูปแบบ แนวโน้ม และปัจจัยที่ส่งผลต่อความยากจนในแต่ละพื้นที่

การประยุกต์ใช้ Big Data ช่วยให้ผู้บริหารสามารถมองเห็นภาพรวมของสถานการณ์ วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของข้อมูล และกำหนดมาตรการช่วยเหลือได้อย่างตรงจุดและรวดเร็ว

2.4 Artificial Intelligence (AI)

Artificial Intelligence หรือ ปัญญาประดิษฐ์ เป็นเทคโนโลยีที่ช่วยวิเคราะห์ข้อมูลจำนวนมากและสร้างข้อเสนอแนะเพื่อสนับสนุนการตัดสินใจ

ภายในระบบ AI ถูกนำมาใช้ในการวิเคราะห์ปัญหาของครัวเรือน การจัดกลุ่มครัวเรือนตามระดับความเปราะบาง การแนะนำแนวทางการช่วยเหลือ การวิเคราะห์อาชีพที่เหมาะสมกับศักยภาพของครัวเรือน และการตอบคำถามผ่าน AI Assistant เพื่อสนับสนุนผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ในการใช้ข้อมูลอย่างมีประสิทธิภาพ

การประยุกต์ใช้ AI ช่วยลดระยะเวลาในการวิเคราะห์ข้อมูล เพิ่มความแม่นยำของการคัดกรองกลุ่มเป้าหมาย และสนับสนุนการตัดสินใจบนพื้นฐานของข้อมูลเชิงประจักษ์

2.5 Decision Support System (DSS)

Decision Support System (DSS) คือ ระบบสารสนเทศที่สนับสนุนการตัดสินใจของผู้บริหาร โดยรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ และแสดงผลในรูปแบบที่เข้าใจง่าย เช่น Dashboard รายงานเชิงวิเคราะห์ แผนที่สารสนเทศ และตัวชี้วัดสำคัญ

ระบบ DSS สนับสนุนการตัดสินใจใน 3 ระดับ ได้แก่ ระดับยุทธศาสตร์สำหรับผู้กำหนดนโยบาย ระดับยุทธวิธีสำหรับผู้บริหารโครงการ และระดับปฏิบัติการสำหรับเจ้าหน้าที่ในพื้นที่ ทำให้สามารถวางแผน กำหนดมาตรการ และติดตามผลการดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

บทบาทสำคัญของ DSS คือการเปลี่ยนข้อมูลดิบให้เป็นสารสนเทศที่พร้อมใช้ในการตัดสินใจ และเชื่อมโยงการดำเนินงานของทุกภาคส่วนให้เป็นระบบเดียวกัน

2.6 Spatial Decision Making (การตัดสินใจเชิงพื้นที่)

Spatial Decision Making คือ การตัดสินใจโดยใช้ข้อมูลเชิงพื้นที่ (Spatial Data) ร่วมกับข้อมูลเชิงสถิติและข้อมูลเชิงสังคม เพื่อให้สามารถวิเคราะห์ปัญหาและกำหนดแนวทางการพัฒนาได้สอดคล้องกับบริบทของแต่ละพื้นที่

ระบบใช้เทคโนโลยีภูมิสารสนเทศ (GIS) ในการแสดงตำแหน่งครัวเรือนยากจน การกระจายตัวของปัญหา การวิเคราะห์พื้นที่เสี่ยง และการติดตามผลการดำเนินงานผ่านแผนที่ ทำให้ผู้บริหารสามารถกำหนดพื้นที่เป้าหมาย จัดลำดับความสำคัญ และจัดสรรทรัพยากรได้อย่างเหมาะสม

การตัดสินใจเชิงพื้นที่ช่วยให้การแก้ไขปัญหาความยากจนมีความแม่นยำ สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจ สังคม และทรัพยากรของแต่ละพื้นที่

2.7 Integrated Poverty Management (การบริหารจัดการความยากจนแบบบูรณาการ)

Integrated Poverty Management เป็นแนวคิดที่เน้นการบูรณาการข้อมูล หน่วยงาน และกระบวนการทำงาน เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนอย่างครบวงจร โดยครอบคลุมตั้งแต่การค้นหาและสอบถามข้อมูล การวิเคราะห์ปัญหา การส่งต่อความช่วยเหลือ การพัฒนาอาชีพ การติดตามผล และการประเมินผล

ระบบเชื่อมโยงการทำงานของหน่วยงานภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สถาบันการศึกษา ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ผ่านแพลตฟอร์มข้อมูลกลาง ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูล การใช้ทรัพยากรร่วมกัน และการดำเนินงานที่สอดประสานกัน ลดความซ้ำซ้อนของการช่วยเหลือ และเพิ่มประสิทธิภาพของการพัฒนาครัวเรือนยากจน

2.8 Evidence-based Policy (นโยบายบนฐานข้อมูลเชิงประจักษ์)

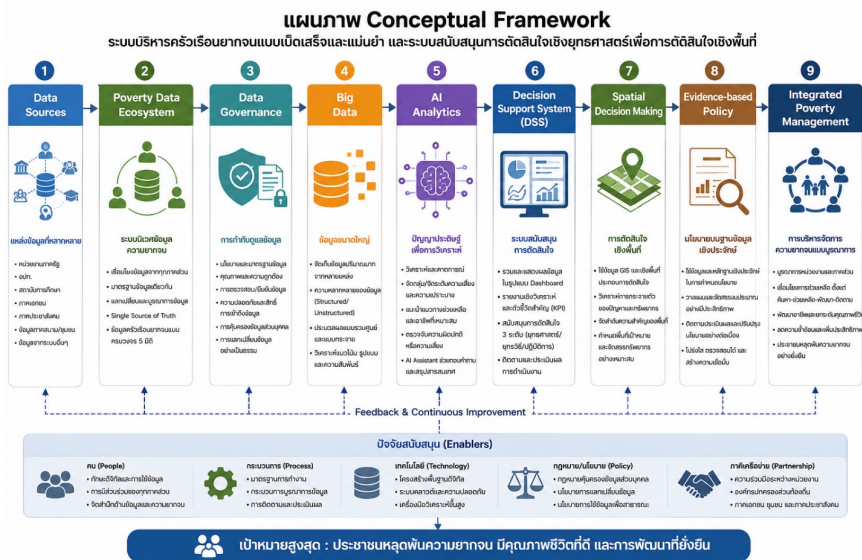
Evidence-based Policy คือ การกำหนดนโยบายและแผนงาน โดยอาศัยข้อมูล ข้อเท็จจริง และหลักฐานเชิงประจักษ์ มากกว่าการใช้ความคิดเห็นหรือประสบการณ์เพียงอย่างเดียว

ระบบสนับสนุนการตัดสินใจเชิงยุทธศาสตร์ทำหน้าที่รวบรวม วิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูลจากหลายแหล่ง เพื่อนำเสนอสารสนเทศที่มีคุณภาพ แก่ผู้กำหนดนโยบาย ทั้งในระดับท้องถิ่น จังหวัด และระดับประเทศ ช่วยให้การกำหนดแผนพัฒนา การจัดสรรงบประมาณ และการติดตามประเมินผล มีความโปร่งใส แม่นยำ และสามารถตรวจสอบได้

การใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์เป็นพื้นฐานของการกำหนดนโยบาย ทำให้การแก้ไขปัญหาความยากจนมีความสอดคล้องกับสถานการณ์จริงของพื้นที่ สามารถตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนได้อย่างตรงเป้าหมาย และเพิ่มประสิทธิภาพของการพัฒนาทั้งในระยะสั้นและระยะยาว

สรุปกรอบแนวคิดของระบบ

กรอบแนวคิดของระบบบริหารครัวเรือนยากจนแบบเบ็ดเสร็จและแม่นยำ และระบบสนับสนุนการตัดสินใจเชิงยุทธศาสตร์ เป็นการบูรณาการแนวคิดด้านระบบนิเวศข้อมูล การกำกับดูแลข้อมูล เทคโนโลยีข้อมูลขนาดใหญ่ ปัญญาประดิษฐ์ ระบบสนับสนุนการตัดสินใจ การวิเคราะห์เชิงพื้นที่ การบริหารจัดการแบบบูรณาการ และการกำหนดนโยบายบนฐานข้อมูลเชิงประจักษ์ เข้าด้วยกัน เพื่อสร้างแพลตฟอร์มข้อมูลที่มีประสิทธิภาพ สนับสนุนการตัดสินใจของผู้บริหารทุกระดับ และยกระดับการแก้ไขปัญหาความยากจนให้มีความแม่นยำ โปร่งใส และยั่งยืน

บทที่ 3

The screenshot displays a dashboard for the Ministry of Natural Resources and Environment (กรมทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม). The top navigation bar includes the ministry's name and a search bar. The main header shows the ministry's name and the date 'พฤษภาคม 2565' (May 2023). Below the header, there are four large circular statistics:

- 57,809** (พื้นที่ป่าไม้) - Forest Area
- 201,319** (พื้นที่ป่าอนุรักษ์) - Protected Forest Area
- 222** (พื้นที่ป่าเสื่อมโทรม) - Degraded Forest Area
- 1,377** (พื้นที่ป่าชุมชน) - Community Forest Area

The dashboard also features a map of Thailand with a legend on the left side, listing various forest types and their corresponding colors. The map shows the distribution of these forest types across the country. Below the map, there are several smaller charts and tables providing detailed data on forest resources, including a table showing the number of forest areas and their respective areas.

3.1 การสำรวจข้อมูล (Data Collection)

การสำรวจข้อมูลเป็นจุดเริ่มต้นของกระบวนการบริหารจัดการข้อมูล โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมข้อมูลที่สะท้อนสภาพความเป็นจริงของครัวเรือนยากจนในแต่ละพื้นที่ ข้อมูลที่จัดเก็บครอบคลุมข้อมูลทั่วไปของครัวเรือน ข้อมูลสมาชิก รายได้ อาชีพ สุขภาพ การศึกษา ที่อยู่อาศัยสวัสดิการ ภาระหนี้สิน ตลอดจนข้อมูลทุนดำรงชีพ 5 มิติ ได้แก่ ทุนมนุษย์ ทุนกายภาพ ทุนเศรษฐกิจ ทุนธรรมชาติ และทุนทางสังคม

การสำรวจดำเนินการโดยเจ้าหน้าที่ภาคสนาม นักพัฒนาพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคีเครือข่าย ผ่านแบบสอบถามดิจิทัลที่เชื่อมโยงเข้าสู่ระบบฐานข้อมูลกลาง ทำให้ข้อมูลสามารถปรับปรุงได้อย่างต่อเนื่อง ลดความคลาดเคลื่อนจากการจัดเก็บข้อมูลแบบเอกสาร และสนับสนุนการติดตามสถานการณ์ของครัวเรือนได้แบบ Real-time

3.1 การสำรวจข้อมูล (Data Collection)

การสำรวจข้อมูลเป็นจุดเริ่มต้นของกระบวนการบริหารจัดการข้อมูล โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมข้อมูลที่สะท้อนสภาพความเป็นจริงของครัวเรือนยากจนในแต่ละพื้นที่ ผ่านแบบสอบถามดิจิทัลที่เชื่อมโยงเข้าสู่ระบบฐานข้อมูลกลาง ทำให้ข้อมูลสามารถปรับปรุงได้อย่างต่อเนื่อง ลดความคลาดเคลื่อนจากการจัดเก็บข้อมูลแบบเอกสาร และสนับสนุนการติดตามสถานการณ์ของครัวเรือนได้แบบ Real-time

3.2 การตรวจสอบและยืนยันข้อมูล (Data Verification)

หลังจากการสำรวจข้อมูล ระบบจะดำเนินการกระบวนการตรวจสอบและยืนยันข้อมูล (Data Verification) เพื่อให้ข้อมูลมีความถูกต้องและสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของพื้นที่ โดยอาศัยการตรวจสอบจากหลายฝ่าย ได้แก่ เจ้าหน้าที่ผู้สำรวจ ผู้นำชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

การตรวจสอบครอบคลุมการยืนยันตัวบุคคล ความถูกต้องของข้อมูลครัวเรือน การตรวจสอบตำแหน่งที่ตั้ง และการเปรียบเทียบกับฐานข้อมูลภาครัฐอื่น ๆ เพื่อลดข้อผิดพลาดและป้องกันข้อมูลซ้ำซ้อน ก่อนนำเข้าสู่กระบวนการประมวลผล

กระบวนการนี้เป็นหัวใจสำคัญของระบบ เนื่องจากคุณภาพของข้อมูลมีผลโดยตรงต่อความถูกต้องของการวิเคราะห์และการตัดสินใจเชิงนโยบาย

3.2 การตรวจสอบและยืนยันข้อมูล (Data Verification)

หลังจากการสำรวจข้อมูล ระบบดำเนินการกระบวนการตรวจสอบและยืนยันข้อมูล (Data Verification) เพื่อให้ข้อมูลมีความถูกต้องและสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของพื้นที่ โดยอาศัยการตรวจสอบจากหลายฝ่าย เช่น เจ้าหน้าที่ผู้สำรวจ ผู้นำชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การตรวจสอบตำแหน่งที่ตั้ง และการเปรียบเทียบกับฐานข้อมูลภาครัฐอื่น ๆ ก่อนนำเข้าสู่กระบวนการประมวลผล

วัตถุประสงค์

- ให้อินพุตมีความถูกต้อง ครบถ้วน และสอดคล้องกับความเป็นจริงของพื้นที่
- ลดข้อผิดพลาดและข้อมูลซ้ำซ้อน
- เพิ่มความเชื่อมั่นของผู้อยู่อาศัยต่อระบบประมวลผล

★ การตรวจสอบและยืนยันข้อมูล คือ หัวใจสำคัญของระบบ | คุณภาพของข้อมูลที่ดี นำไปสู่การวิเคราะห์ที่แม่นยำและการตัดสินใจเชิงนโยบายที่มีประสิทธิภาพ

3.3 การทำความสะอาดข้อมูล (Data Cleansing)

Data Cleansing เป็นกระบวนการปรับปรุงคุณภาพข้อมูลให้มีความสมบูรณ์ ถูกต้อง และพร้อมสำหรับการวิเคราะห์ โดยระบบจะตรวจสอบข้อมูลที่ซ้ำกัน (Duplicate Records) ข้อมูลที่ขาดหาย (Missing Data) ความผิดปกติของข้อมูล (Data Inconsistency) และความถูกต้องของรูปแบบข้อมูล

นอกจากนี้ ยังมีการปรับมาตรฐานข้อมูลให้เป็นรูปแบบเดียวกัน เช่น การกำหนดรหัสพื้นที่ รหัสหน่วยงาน และรูปแบบข้อมูลมาตรฐาน เพื่อให้สามารถเชื่อมโยงกับฐานข้อมูลจากหน่วยงานภายนอกได้อย่างมีประสิทธิภาพ

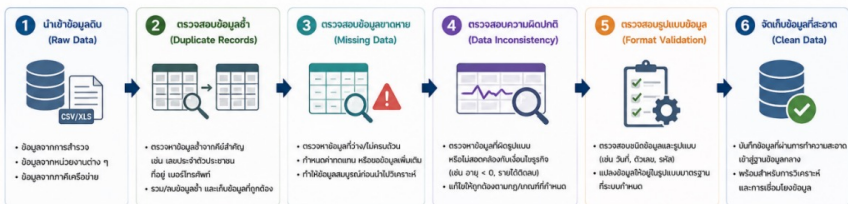
การทำความสะอาดข้อมูลช่วยเพิ่มความน่าเชื่อถือของฐานข้อมูล ลดข้อผิดพลาดในการวิเคราะห์ และยกระดับคุณภาพของสารสนเทศที่ใช้ในการบริหารจัดการ

3.3 การทำความสะอาดข้อมูล (Data Cleansing)

กระบวนการปรับปรุงคุณภาพข้อมูลให้มีความสมบูรณ์ ถูกต้อง และพร้อมสำหรับการวิเคราะห์ โดยตรวจสอบและแก้ไขข้อมูลที่ไม่ซ้ำกัน ข้อมูลที่ขาดหาย ความผิดปกติของข้อมูล และรูปแบบข้อมูลที่ไม่เป็นมาตรฐาน เพื่อให้สามารถเชื่อมโยงกับฐานข้อมูลจากหน่วยงานภายนอกได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์

- เพิ่มคุณภาพและความน่าเชื่อถือของข้อมูล
- ลดข้อผิดพลาดในการวิเคราะห์และตัดสินใจ
- ทำให้ข้อมูลพร้อมใช้งานและเชื่อมโยงกับข้อมูลอื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.4 การบูรณาการข้อมูล (Data Integration)

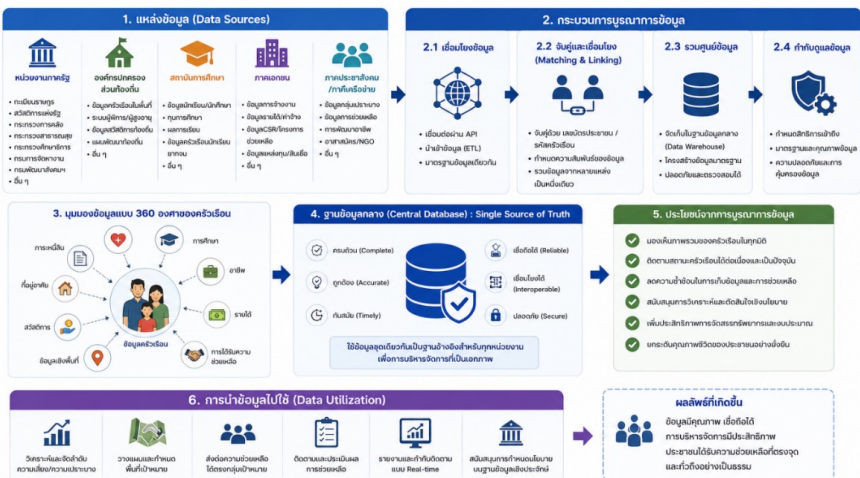
Data Integration เป็นกระบวนการเชื่อมโยงข้อมูลจากหลายแหล่งเข้าสู่ฐานข้อมูลกลาง โดยครอบคลุมข้อมูลจากหน่วยงานภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สถาบันการศึกษา ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม

การบูรณาการข้อมูลทำให้สามารถมองเห็นข้อมูลของครัวเรือนในทุกมิติ ไม่ว่าจะเป็นข้อมูลสวัสดิการ สุขภาพ การศึกษา อาชีพ รายได้ การได้รับความช่วยเหลือ และข้อมูลเชิงพื้นที่ ส่งผลให้ผู้ปฏิบัติงานสามารถติดตามสถานะของครัวเรือนได้อย่างต่อเนื่อง และลดความซ้ำซ้อนในการให้ความช่วยเหลือ

แนวคิดสำคัญของกระบวนการนี้คือการสร้าง Single Source of Truth ซึ่งหมายถึงการใช้ข้อมูลชุดเดียวกันเป็นฐานอ้างอิงสำหรับทุกหน่วยงาน เพื่อให้เกิดเอกภาพในการบริหารจัดการข้อมูล

3.4 การบูรณาการข้อมูล (Data Integration)

การบูรณาการข้อมูลเพื่อการเชื่อมโยงข้อมูลจากหลายแหล่งเข้าสู่ฐานข้อมูลกลาง เพื่อให้เกิดมุมมองเดียวของข้อมูลครัวเรือน
ในภาคนี้ สนับสนุนการทำงานร่วมกัน ลดความซ้ำซ้อน และเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการและการให้ความช่วยเหลือ

3.5 ระบบแสดงผลข้อมูล (Dashboard)

Dashboard เป็นเครื่องมือสำคัญในการนำเสนอข้อมูลเชิงวิเคราะห์ในรูปแบบที่เข้าใจง่าย โดยสรุปข้อมูลสำคัญผ่านกราฟ แผนภูมิ ตาราง และแผนที่ภูมิสารสนเทศ (GIS) เพื่อให้ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานสามารถติดตามสถานการณ์และประเมินผลการดำเนินงานได้อย่างรวดเร็ว

ระบบ Dashboard สามารถแสดงข้อมูลในหลายระดับ ได้แก่ ระดับประเทศ จังหวัด อำเภอ ตำบล และครัวเรือน พร้อมทั้งแสดงตัวชี้วัดสำคัญ เช่น จำนวนครัวเรือนยากจน ระดับความยากจน ทุนดำรงชีพ 5 มิติ การส่งต่อความช่วยเหลือ การพัฒนาอาชีพ และผลลัพธ์ของโครงการ

ผู้ใช้งานสามารถกำหนดเงื่อนไขการค้นหา เปรียบเทียบข้อมูลระหว่างช่วงเวลา และส่งออกข้อมูลเพื่อใช้ประกอบการวางแผนและรายงานผลได้

3.5 ระบบแสดงผลข้อมูล (Dashboard)

Dashboard เป็นเครื่องมือสำคัญในการนำเสนอข้อมูลเชิงวิเคราะห์ในรูปแบบที่เข้าใจง่าย โดยสรุปข้อมูลสำคัญผ่านกราฟ แผนภูมิ ตาราง และแผนที่ภูมิสารสนเทศ (GIS) เพื่อให้ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานสามารถติดตามสถานการณ์และประเมินผลการดำเนินงานได้อย่างรวดเร็ว

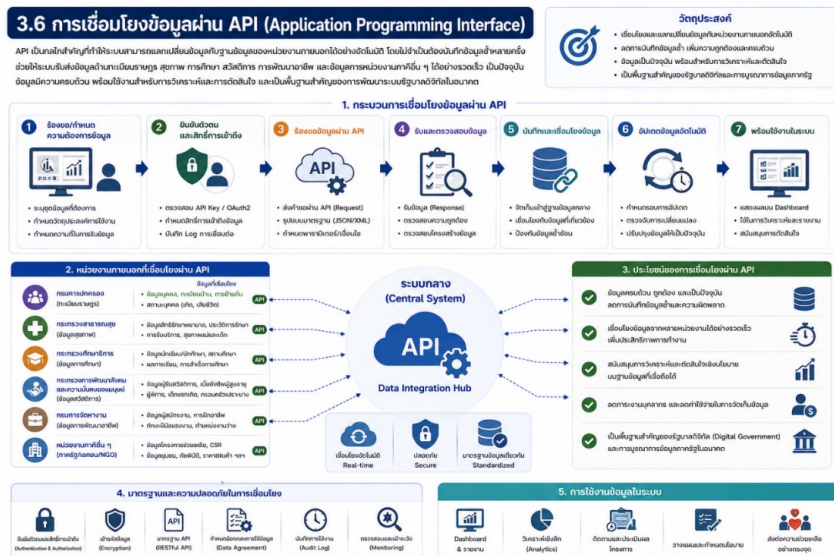

3.6 การเชื่อมโยงข้อมูลผ่าน API (Application Programming Interface)

API เป็นกลไกสำคัญที่ทำให้ระบบสามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลกับฐานข้อมูลของหน่วยงานภายนอกได้อย่างอัตโนมัติ โดยไม่จำเป็นต้องบันทึกข้อมูลซ้ำหลายครั้ง

การเชื่อมโยงข้อมูลผ่าน API ช่วยให้ระบบสามารถรับส่งข้อมูลด้านทะเบียนราษฎร สุขภาพ การศึกษา สวัสดิการ การพัฒนาอาชีพ และข้อมูลจากหน่วยงานภาคอื่น ๆ ได้อย่างรวดเร็วและเป็นปัจจุบัน ส่งผลให้ข้อมูลมีความครบถ้วนและพร้อมใช้งานสำหรับการวิเคราะห์และการตัดสินใจ

นอกจากนี้ API ยังเป็นพื้นฐานสำคัญของการพัฒนาระบบรัฐบาลดิจิทัล (Digital Government) และการเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงานภาครัฐในอนาคต

3.7 ระบบปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence : AI)

ระบบ AI ทำหน้าที่วิเคราะห์ข้อมูลจำนวนมากและสร้างข้อเสนอแนะเพื่อสนับสนุนการตัดสินใจ โดยสามารถวิเคราะห์ระดับความเปราะบางของครัวเรือน จำแนกประเภทปัญหา แนะนำแนวทางการช่วยเหลือ วิเคราะห์อาชีพที่เหมาะสม และตอบคำถามของผู้ใช้งานผ่าน AI Assistant

AI ยังช่วยวิเคราะห์แนวโน้มของข้อมูล คาดการณ์ความเสี่ยง และสนับสนุนการจัดลำดับความสำคัญของการช่วยเหลือ ทำให้ผู้บริหารสามารถตัดสินใจได้อย่างรวดเร็วและแม่นยำมากขึ้น

การประยุกต์ใช้ AI จึงเป็นการยกระดับระบบจากการรายงานข้อมูลไปสู่ระบบอัจฉริยะที่สามารถเรียนรู้ วิเคราะห์ และให้ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายได้อย่างต่อเนื่อง

3.7 ระบบปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence : AI)

ระบบ AI ทำหน้าที่วิเคราะห์ข้อมูลจำนวนมากและสร้างข้อเสนอแนะเพื่อสนับสนุนการตัดสินใจ โดยสามารถวิเคราะห์ระดับความเปราะบางของครัวเรือน จำแนกประเภทปัญหา แนะนำแนวทางการช่วยเหลือ วิเคราะห์อาชีพที่เหมาะสม และตอบคำถามของผู้ใช้งานผ่าน AI Assistant

AI ยังช่วยวิเคราะห์แนวโน้มของข้อมูล คาดการณ์ความเสี่ยง และสนับสนุนการจัดลำดับความสำคัญของการช่วยเหลือ ทำให้ผู้บริหารสามารถตัดสินใจได้อย่างรวดเร็วและแม่นยำมากขึ้น

การประยุกต์ใช้ AI จึงเป็นการยกระดับระบบจากการรายงานข้อมูลไปสู่ระบบอัจฉริยะที่สามารถเรียนรู้ วิเคราะห์ และให้ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายได้อย่างต่อเนื่อง

- วัตถุประสงค์**
- วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อสนับสนุนการตัดสินใจ
 - คาดการณ์แนวโน้มความเสี่ยง
 - แนะนำแนวทางการช่วยเหลือและอาชีพที่เหมาะสม
 - ยกระดับการบริการประชาชนสู่ระบบอัตโนมัติ

AI มีศักยภาพในการเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของหน่วยงาน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรพิจารณาถึงประโยชน์และข้อควรระวังในการนำ AI มาใช้

ระบบรายงานทำหน้าที่สรุปผลการดำเนินงานและนำเสนอข้อมูลในรูปแบบรายงานมาตรฐาน เพื่อใช้ในการติดตาม ประเมินผล และสนับสนุนการบริหารงานของหน่วยงานทุกระดับ

รายงานสามารถจัดทำได้ทั้งในรูปแบบรายงานภาพรวม รายงานเชิงพื้นที่ รายงานตามกลุ่มเป้าหมาย รายงานเปรียบเทียบระหว่างช่วงเวลา และรายงานตัวชี้วัดสำคัญ (Key Performance Indicators: KPIs) โดยผู้ใช้งานสามารถกำหนดเงื่อนไข เลือกรูปแบบรายงาน และส่งออกข้อมูลในรูปแบบ Excel หรือ PDF เพื่อใช้ในการประชุม การติดตามผล และการจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบาย

ระบบรายงานช่วยให้ข้อมูลถูกนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สนับสนุนการติดตามผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง และเป็นเครื่องมือสำคัญ ในการสร้างความโปร่งใส ตรวจสอบได้ และพัฒนาการบริหารจัดการ ความยากจนบนฐานข้อมูลเชิงประจักษ์

ระบบรายงานค่าน้ำค่าที่สุ่มผลการดำเนินงานและนำเสนอข้อมูลในรูปแบบรายงานมาตรฐาน เพื่อใช้ในการติดตาม ประเมินผล และสนับสนุนการบริหารงานของหน่วยงานทุกระดับ ด้วยวิธีที่รัดกุมถูกต้องเป็นที่ยอมรับได้อย่างมีประสิทธิภาพ สร้างความโปร่งใส ตรวจสอบได้ และพัฒนาการบริหารจัดการความยากจนบนฐานข้อมูลเชิงประจักษ์

สรุประบบบริหารครัวเรือนยากจนแบบเบ็ดเสร็จและแม่นยำ

องค์ประกอบทั้ง 8 ส่วนของระบบทำงานเชื่อมโยงกันเป็นกระบวนการเดียว เริ่มจากการสำรวจข้อมูล การตรวจสอบและยืนยันข้อมูล การยกระดับคุณภาพข้อมูล การบูรณาการข้อมูลจากหลายแหล่ง ก่อนนำเข้าสู่การวิเคราะห์ และแสดงผลผ่าน Dashboard และ AI พร้อมเชื่อมโยงข้อมูลด้วย API และสรุปผลผ่านระบบรายงาน กระบวนการดังกล่าวทำให้ข้อมูลสามารถเปลี่ยนจาก “ข้อมูลดิบ (Data)” ไปเป็น “สารสนเทศ (Information)” และต่อยอดเป็น “องค์ความรู้เพื่อการตัดสินใจ (Knowledge for Decision Making)” ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญของการบริหารจัดการความยากจนเชิงพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพ โปร่งใส และยั่งยืน

แผนภาพ WORKFLOW ระบบบริหารครัวเรือนยากจนแบบเบ็ดเสร็จและแม่นยำ

เพื่อการตัดสินใจเชิงยุทธศาสตร์ในเชิงพื้นที่

unที่ 4

ระบบสนับสนุนการตัดสินใจเชิงยุทธศาสตร์ (Strategic DSS)

ระบบสนับสนุนการตัดสินใจเชิงยุทธศาสตร์ (Strategic Decision Support System: DSS) ได้รับการออกแบบเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการความยากจนเชิงพื้นที่ โดยนำข้อมูลจากระบบบริหารครัวเรือนยากจนแบบเบ็ดเสร็จและแม่นยำมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ และแสดงผลในรูปแบบสารสนเทศที่สามารถนำไปใช้ในการตัดสินใจของผู้บริหารทุกระดับ ตั้งแต่ระดับนโยบาย ระดับบริหารโครงการ และระดับปฏิบัติการ

แนวคิดสำคัญของระบบ คือ “ใช้ข้อมูลเดียวกัน (Single Source of Truth) เพื่อสนับสนุนการตัดสินใจทุกระดับ (One Data for All Decisions)” โดยระบบจะประมวลผลข้อมูลจากฐานข้อมูลกลาง ร่วมกับข้อมูลเชิงพื้นที่ (GIS) ปัญญาประดิษฐ์ (AI) และ Dashboard เพื่อให้การตัดสินใจมีความถูกต้องแม่นยำ โปร่งใส และตรวจสอบได้

การสนับสนุนการตัดสินใจแบ่งออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้

4.1 การตัดสินใจระดับผู้บริหาร (Strategic Decision)

การตัดสินใจระดับยุทธศาสตร์เป็นการตัดสินใจของผู้บริหารระดับสูง เช่น ผู้ว่าราชการจังหวัด รองผู้ว่าราชการจังหวัด หัวหน้าส่วนราชการ และคณะกรรมการนโยบาย ที่มีหน้าที่กำหนดทิศทางการพัฒนาและนโยบายการแก้ไขปัญหาความยากจนของจังหวัดหรือพื้นที่

ระบบ DSS สนับสนุนการตัดสินใจของผู้บริหารผ่าน Dashboard เชิงบริหาร รายงานวิเคราะห์เชิงพื้นที่ และตัวชี้วัดสำคัญ (Key Performance Indicators: KPIs) ทำให้สามารถเห็นภาพรวมของสถานการณ์ความยากจน แนวโน้มการเปลี่ยนแปลง และผลลัพธ์ของการดำเนินงานในแต่ละพื้นที่

การสนับสนุนการตัดสินใจ ประกอบด้วย

1) การกำหนดนโยบายจังหวัด (Provincial Policy)

- วิเคราะห์สถานการณ์ความยากจนรายอำเภอและรายตำบล
- ระบุพื้นที่เป้าหมาย (Priority Area)
- จัดลำดับความเร่งด่วนของปัญหา
- กำหนดมาตรการช่วยเหลือให้เหมาะสมกับบริบทพื้นที่
- สนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดและยุทธศาสตร์จังหวัด

2) การจัดสรรงบประมาณ (Budget Allocation)

- วิเคราะห์ความต้องการของพื้นที่
- จัดลำดับความสำคัญของโครงการ
- จัดสรรงบประมาณตามข้อมูลจริง
- ลดการจัดสรรงบประมาณที่ซ้ำซ้อน
- สนับสนุนการจัดทำงบประมาณแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ (Performance-Based Budgeting)

3) การติดตามตัวชี้วัด (KPI Monitoring)

- จำนวนคร้วเรือนยาจน
- จำนวนคร้วเรือนที่ได้รับการช่วยเหลือ
- รายได้เฉลี่ยหลังได้รับการช่วยเหลือ
- ผลสัมฤทธิ์ของโครงการ
- ความก้าวหน้าของแผนงาน
- Dashboard KPI แบบ Real-time

ผลลัพธ์ที่ได้ คือ ผู้บริหารสามารถกำหนดนโยบายและตัดสินใจบนพื้นฐานข้อมูลเชิงประจักษ์ ลดการตัดสินใจจากข้อมูลที่ไม่ครบถ้วน และเพิ่มประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากรของภาครัฐ

4.2 การตัดสินใจระดับผู้จัดการ (Tactical Decision)

การตัดสินใจระดับยุทธวิธีเป็นหน้าที่ของผู้บริหารโครงการ หัวหน้าหน่วยงาน และผู้จัดการแผนงาน ที่ทำหน้าที่แปลงนโยบายไปสู่การปฏิบัติ โดยเน้นการบริหารจัดการโครงการ การประสานงาน และการติดตามผลการดำเนินงาน

ระบบ DSS สนับสนุนการบริหารจัดการผ่านข้อมูลเชิงวิเคราะห์ รายงานเปรียบเทียบ Dashboard โครงการ และระบบติดตามผล เพื่อให้สามารถบริหารทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การสนับสนุนการตัดสินใจ ประกอบด้วย

1) การบริหารโครงการ (Project Management)

- วิเคราะห์ความต้องการของคร้วเรือน
- เลือกโครงการให้เหมาะสมกับพื้นที่
- กำหนดกลุ่มเป้าหมาย
- วางแผนการดำเนินงาน
- จัดสรรทรัพยากร
- บริหารงบประมาณโครงการ

2) การติดตามผล (Project Monitoring)

- ติดตามความก้าวหน้าโครงการ
- ตรวจสอบผลการช่วยเหลือ
- เปรียบเทียบผลก่อนและหลังดำเนินงาน
- ประเมินประสิทธิภาพของโครงการ
- วิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรค
- รายงานผลการดำเนินงานต่อผู้บริหาร

ผลลัพธ์ที่ได้ คือ ผู้จัดการโครงการสามารถติดตามความก้าวหน้า วิเคราะห์ปัญหา และปรับปรุงการดำเนินงานได้อย่างรวดเร็ว ทำให้การบริหารโครงการมีประสิทธิภาพและเกิดผลลัพธ์ตามเป้าหมาย

4.3 การตัดสินใจระดับปฏิบัติการ (Operational Decision)

การตัดสินใจระดับปฏิบัติการเป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ภาคสนาม นักพัฒนาพื้นที่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานที่ให้ความช่วยเหลือประชาชนโดยตรง ซึ่งเป็นระดับที่มีความใกล้ชิดกับครัวเรือนมากที่สุด

ระบบ DSS สนับสนุนการปฏิบัติงานผ่านข้อมูลรายครัวเรือน แผนที่ GIS ระบบค้นหาข้อมูล ระบบ AI Assistant และระบบติดตามผล ทำให้เจ้าหน้าที่สามารถช่วยเหลือครัวเรือนได้ตรงตามสภาพปัญหา

การสนับสนุนการตัดสินใจ ประกอบด้วย

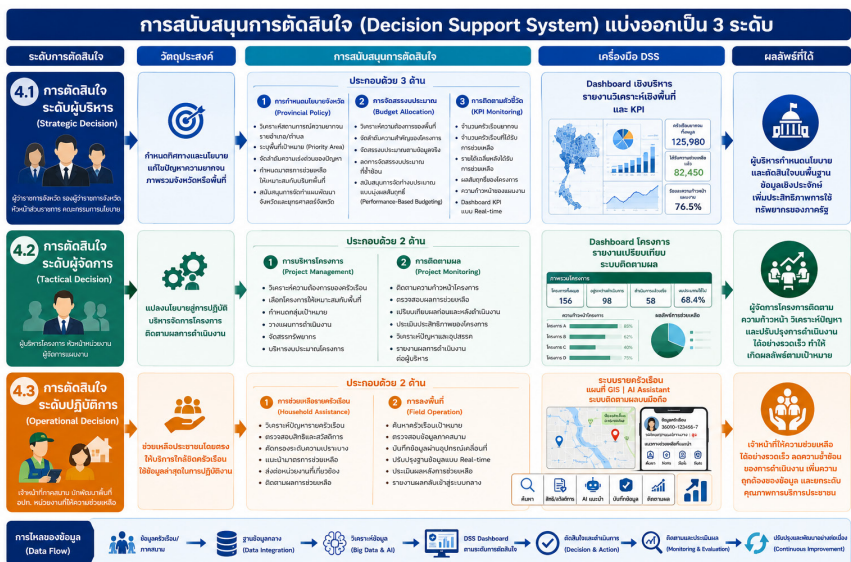
1) การช่วยเหลือรายครัวเรือน (Household Assistance)

- วิเคราะห์ปัญหารายครัวเรือน
- ตรวจสอบสิทธิและสวัสดิการ
- คัดกรองระดับความเปราะบาง
- แนะนำมาตรการช่วยเหลือ
- ส่งต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- ติดตามผลการช่วยเหลือ

2) การลงพื้นที่ (Field Operation)

- ค้นหาครัวเรือนเป้าหมาย
- ตรวจสอบข้อมูลภาคสนาม
- บันทึกข้อมูลผ่านอุปกรณ์เคลื่อนที่
- ปรับปรุงฐานข้อมูลแบบ Real-time
- ประเมินผลหลังการช่วยเหลือ
- รายงานผลกลับเข้าสู่ระบบกลาง

ผลลัพธ์ที่ได้ คือ เจ้าหน้าที่สามารถให้ความช่วยเหลือได้อย่างรวดเร็ว ลดความซ้ำซ้อนของการดำเนินงาน เพิ่มความถูกต้องของข้อมูล และยกระดับคุณภาพการบริการประชาชน

สรุปการสนับสนุนการตัดสินใจทั้ง 3 ระดับ

ระบบสนับสนุนการตัดสินใจเชิงยุทธศาสตร์ทำหน้าที่เชื่อมโยงข้อมูลจากระดับปฏิบัติการสู่ระดับนโยบายอย่างเป็นระบบ โดยข้อมูลที่เกิดจากการสำรวจและการช่วยเหลือรายครัวเรือนจะถูกประมวลผล วิเคราะห์ และนำเสนอในรูปแบบ Dashboard และรายงานเชิงวิเคราะห์ เพื่อสนับสนุนการตัดสินใจของผู้บริหาร ผู้จัดการ และเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานให้ใช้ข้อมูลชุดเดียวกันในการวางแผน กำหนดนโยบาย จัดสรรทรัพยากร ติดตามผล และประเมินผลการดำเนินงาน ส่งผลให้การแก้ไขปัญหาความยากจนมีความแม่นยำ โปร่งใส ลดความซ้ำซ้อน และสามารถตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

5.1 ระบบค้นหาสอบทานข้อมูล (Data Verification)

ระบบค้นหาและสอบทานข้อมูล (Data Verification) เป็นกลไกสำคัญของระบบบริหารครัวเรือนยากจนแบบเบ็ดเสร็จและแม่นยำ (PPPPConnext) ที่พัฒนาขึ้นเพื่อให้ข้อมูลครัวเรือนมีความถูกต้อง ครบถ้วน เป็นปัจจุบัน และสามารถนำไปใช้ประกอบการตัดสินใจได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากข้อมูลเป็นพื้นฐานของการวิเคราะห์สถานการณ์ การกำหนดมาตรการช่วยเหลือ การจัดสรรทรัพยากร และการติดตามผลการดำเนินงาน หากข้อมูลมีความคลาดเคลื่อน ย่อมส่งผลกระทบต่อความแม่นยำของการตัดสินใจในทุกระดับ

ระบบจึงออกแบบกระบวนการสอบทานข้อมูลแบบหลายขั้นตอน (Multi-level Verification) โดยอาศัยความร่วมมือระหว่างเจ้าหน้าที่ภาคสนาม ผู้นำชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานภาครัฐ พร้อมเชื่อมโยงฐานข้อมูลทะเบียนราษฎรและระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (GIS) เพื่อยืนยันตัวบุคคลและตำแหน่งที่ตั้งของครัวเรือน ทำให้ข้อมูลมีความน่าเชื่อถือ และสามารถใช้เป็นฐานข้อมูลกลาง (Single Source of Truth) ของทุกหน่วยงาน

วัตถุประสงค์ของระบบ

- 1) เพื่อค้นหาและระบุครัวเรือนเป้าหมายได้อย่างรวดเร็วและถูกต้อง
- 2) เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลก่อนนำไปใช้ในการวิเคราะห์
- 3) เพื่อปรับปรุงข้อมูลให้เป็นปัจจุบันและสอดคล้องกับสถานการณ์จริง
- 4) เพื่อยืนยันความถูกต้องของข้อมูลจากหลายภาคส่วน

- 5) เพื่อป้องกันข้อมูลซ้ำซ้อนและลดข้อผิดพลาดของฐานข้อมูล
- 6) เพื่อเชื่อมโยงข้อมูลกับทะเบียนราษฎรและระบบภูมิสารสนเทศ
- 7) เพื่อยกระดับคุณภาพข้อมูลสำหรับการตัดสินใจเชิงนโยบาย

องค์ประกอบของระบบค้นหาและสอบทานข้อมูล

1) การค้นหาครัวเรือน (Household Search)

ระบบสามารถค้นหาข้อมูลครัวเรือนจากฐานข้อมูลกลางได้อย่างรวดเร็ว โดยใช้เงื่อนไขการค้นหาหลายรูปแบบ เช่น เลขประจำตัวประชาชน ชื่อ-สกุล เลขที่บ้าน พื้นที่ หมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัด หรือรหัสครัวเรือน รวมถึงการค้นหาผ่านแผนที่ GIS

การค้นหาแบบหลายเงื่อนไขช่วยให้เจ้าหน้าที่สามารถระบุตัวครัวเรือนได้อย่างแม่นยำ ลดระยะเวลาในการค้นหาข้อมูล และรองรับการติดตามครัวเรือนในพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ผลลัพธ์ที่ได้

- ค้นหาครัวเรือนได้รวดเร็ว
- ลดการค้นหาซ้ำ
- เข้าถึงข้อมูลรายครัวเรือนแบบ Real-time

2) การตรวจสอบข้อมูล (Data Validation)

หลังจากค้นหาข้อมูล ระบบจะตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลที่บันทึกไว้ โดยเปรียบเทียบกับข้อมูลภาคสนามและฐานข้อมูลของหน่วยงานภาครัฐ เช่น ข้อมูลทะเบียนราษฎร ข้อมูลสวัสดิการ และข้อมูลการได้รับความช่วยเหลือ

การตรวจสอบครอบคลุมข้อมูลส่วนบุคคล สมาชิกครัวเรือน รายได้ อาชีพ สุขภาพ ที่อยู่อาศัย และสิทธิประโยชน์ เพื่อให้มั่นใจว่าข้อมูลสะท้อนสภาพความเป็นจริงของครัวเรือน

ผลลัพธ์ที่ได้

- ลดข้อมูลผิดพลาด
- เพิ่มความถูกต้องของข้อมูล
- เพิ่มความน่าเชื่อถือของฐานข้อมูล

3) การปรับปรุงข้อมูล (Data Update)

เมื่อพบข้อมูลที่ไม่ถูกต้องหรือมีการเปลี่ยนแปลง เจ้าหน้าที่สามารถปรับปรุงข้อมูลผ่านระบบได้ทันที โดยการแก้ไขข้อมูลจะถูกบันทึกประวัติการเปลี่ยนแปลง (Audit Trail) เพื่อให้สามารถตรวจสอบย้อนหลังได้

ข้อมูลที่สามารถปรับปรุง ได้แก่

- สมาชิกครัวเรือน
- รายได้
- อาชีพ
- สถานภาพทางเศรษฐกิจ
- สิทธิและสวัสดิการ
- สถานะการช่วยเหลือ
- พิกัดที่ตั้งครัวเรือน

การปรับปรุงข้อมูลอย่างต่อเนื่องช่วยให้ฐานข้อมูลมีความทันสมัยและพร้อมใช้งานตลอดเวลา

4) การยืนยันข้อมูล (Data Confirmation)

หลังจากปรับปรุงข้อมูลแล้ว ระบบจะเข้าสู่กระบวนการยืนยันข้อมูลโดยผู้มีอำนาจหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบ เพื่อรับรองว่าข้อมูลได้รับการตรวจสอบและสามารถนำไปใช้ในการวิเคราะห์และกำหนดนโยบายได้

การยืนยันข้อมูลอาจดำเนินการโดย

- เจ้าหน้าที่สำรวจ
- ผู้นำชุมชน

- องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น
- คณะกรรมการระดับพื้นที่
- หน่วยงานเจ้าของข้อมูล

การยืนยันหลายระดับช่วยเพิ่มความน่าเชื่อถือของฐานข้อมูล และลดความคลาดเคลื่อนของข้อมูล

5) การตรวจสอบซ้ำ (Re-Verification)

ระบบกำหนดให้มีการตรวจสอบข้อมูลซ้ำเป็นระยะ เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงของครัวเรือน เช่น การเปลี่ยนแปลงรายได้ การย้ายที่อยู่ การเปลี่ยนอาชีพ หรือการได้รับความช่วยเหลือเพิ่มเติม

การตรวจสอบซ้ำสามารถดำเนินการได้ทั้ง

- การตรวจสอบตามรอบเวลา
- การตรวจสอบเมื่อเกิดเหตุการณ์สำคัญ
- การตรวจสอบจากข้อร้องเรียน
- การสุ่มตรวจคุณภาพข้อมูล

การดำเนินการดังกล่าวช่วยให้ข้อมูลมีความทันสมัย และสะท้อนสถานการณ์จริงของพื้นที่อย่างต่อเนื่อง

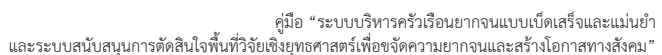
6) การใช้ระบบภูมิสารสนเทศ (Geographic Information System : GIS)

ระบบภูมิสารสนเทศ (GIS) สนับสนุนการตรวจสอบตำแหน่งของครัวเรือนผ่านแผนที่ดิจิทัล โดยสามารถแสดงตำแหน่งบ้าน การกระจายตัวของครัวเรือนยากจน พื้นที่เสี่ยง และการกระจายการให้ความช่วยเหลือ

ผู้ใช้งานสามารถใช้ GIS เพื่อ

- ตรวจสอบตำแหน่งครัวเรือน
- ค้นหาพื้นที่เป้าหมาย

- GIS ทำให้การบริหารจัดการข้อมูลมีมิติเชิงพื้นที่ ช่วยให้การจัดสรรทรัพยากรและการวางแผนพัฒนา มีความแม่นยำมากยิ่งขึ้น

ประโยชน์ของระบบค้นหาและสอบทานข้อมูล

- 1) เพิ่มคุณภาพและความถูกต้องของข้อมูลครัวเรือน
- 2) ลดความซ้ำซ้อนของฐานข้อมูล
- 3) สนับสนุนการบูรณาการข้อมูลระหว่างหน่วยงาน
- 4) เพิ่มความรวดเร็วในการค้นหาและปรับปรุงข้อมูล
- 5) สนับสนุนการตัดสินใจเชิงพื้นที่ด้วยข้อมูลที่เชื่อถือได้
- 6) เพิ่มประสิทธิภาพการช่วยเหลือประชาชนอย่างตรงกลุ่มเป้าหมาย
- 7) สร้างฐานข้อมูลกลางที่ทุกหน่วยงานสามารถใช้ร่วมกันได้

บทเรียน (Lessons Learned)

“ข้อมูลที่ถูกต้องคือหัวใจของการตัดสินใจ”

ประสบการณ์จากการพัฒนาระบบพบว่า คุณภาพของข้อมูลเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดที่กำหนดประสิทธิภาพของการบริหารจัดการความยากจน หากข้อมูลมีความถูกต้อง ครบถ้วน และเป็นปัจจุบัน การวิเคราะห์สถานการณ์ การจัดลำดับความสำคัญ การส่งต่อความช่วยเหลือ และการกำหนดนโยบาย จะมีความแม่นยำและตอบสนองต่อปัญหาของประชาชนได้อย่างแท้จริง

ดังนั้น การลงทุนในการพัฒนากระบวนการค้นหา การสอบทาน การตรวจสอบซ้ำ และการเชื่อมโยงข้อมูลกับทะเบียนราษฎรและระบบ GIS จึงไม่ใช่เพียงการพัฒนาาระบบสารสนเทศ แต่เป็นการสร้างรากฐานของ Data Governance และ Evidence-based Decision Making ที่ทำให้ทุกภาคส่วนสามารถใช้ข้อมูลชุดเดียวกันในการวางแผน ตัดสินใจ และติดตามผลได้อย่างมีประสิทธิภาพ โปร่งใส และตรวจสอบได้ ซึ่งเป็นหัวใจของการบริหารจัดการความยากจนเชิงพื้นที่อย่างยั่งยืน

5.2 ระบบส่งต่อความช่วยเหลือ (Referral System)

ระบบส่งต่อความช่วยเหลือ (Referral System) เป็นกลไกสำคัญของระบบบริหารครัวเรือนยากจนแบบเบ็ดเสร็จและแม่นยำ (PPPConnex) ที่ทำหน้าที่เชื่อมโยงข้อมูลครัวเรือนยากจนกับหน่วยงานที่มีภารกิจในการให้ความช่วยเหลือ เพื่อให้การช่วยเหลือเป็นไปอย่างรวดเร็ว ตรงตามความต้องการ และสอดคล้องกับสภาพปัญหาของแต่ละครัวเรือน

ระบบได้รับการออกแบบภายใต้แนวคิด “Right Household, Right Service, Right Time” หรือ “ครัวเรือนที่ใช้ ได้รับการช่วยเหลือที่เหมาะสม ในเวลาที่เหมาะสม” โดยอาศัยข้อมูลจากระบบบริหารครัวเรือน การวิเคราะห์ด้วยระบบสนับสนุนการตัดสินใจ (DSS) และการเชื่อมโยงเครือข่ายหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน สถาบันการศึกษา และภาคประชาสังคม เพื่อกำหนดแนวทางช่วยเหลือที่เหมาะสมกับศักยภาพและปัญหาของแต่ละครัวเรือน

ระบบส่งต่อความช่วยเหลือช่วยลดการทำงานแบบแยกส่วน (Silo) ของหน่วยงาน ส่งเสริมการบูรณาการข้อมูลและการดำเนินงานร่วมกัน ทำให้ประชาชนได้รับบริการที่ครอบคลุม ครบวงจร และลดการตกหล่นของกลุ่มเป้าหมาย

วัตถุประสงค์ของระบบ

- 1) เพื่อวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของครัวเรือนรายกรณี
- 2) เพื่อจับคู่หน่วยงานที่มีภารกิจตรงกับปัญหาของครัวเรือน
- 3) เพื่อส่งต่อข้อมูลการช่วยเหลืออย่างเป็นระบบ
- 4) เพื่อติดตามผลการช่วยเหลืออย่างต่อเนื่อง
- 5) เพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ของการช่วยเหลือ
- 6) เพื่อบูรณาการการทำงานของทุกภาคส่วน
- 7) เพื่อลดความซ้ำซ้อนและเพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการประชาชน

องค์ประกอบของระบบส่งต่อความช่วยเหลือ

1) การวิเคราะห์ปัญหา (Problem Analysis)

การวิเคราะห์ปัญหาเป็นขั้นตอนแรกของระบบ โดยใช้ข้อมูลจากฐานข้อมูลครัวเรือนและระบบ DSS เพื่อวิเคราะห์สภาพปัญหา ความต้องการ และศักยภาพของครัวเรือนในแต่ละมิติ เช่น รายได้ สุขภาพ การศึกษา อาชีพ ที่อยู่อาศัย และการเข้าถึงสวัสดิการ

ระบบสามารถจัดลำดับความเร่งด่วนของปัญหา จำแนกประเภทความเปราะบาง และระบุปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของครัวเรือน เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการกำหนดแนวทางช่วยเหลือที่เหมาะสม

ผลลัพธ์ที่ได้

- วิเคราะห์ปัญหาได้ตรงประเด็น
- ระบุความต้องการของครัวเรือนรายกรณี
- จัดลำดับความสำคัญของการช่วยเหลือ

2) การจับคู่หน่วยงาน (Agency Matching)

หลังจากวิเคราะห์ปัญหาแล้ว ระบบจะดำเนินการจับคู่ (Matching) ระหว่างประเภทของปัญหากับหน่วยงานที่มีภารกิจและทรัพยากรในการให้ความช่วยเหลือ โดยอาศัยฐานข้อมูลภาคีเครือข่ายที่เชื่อมโยงอยู่ในระบบ

ตัวอย่างการจับคู่ เช่น

- ปัญหาสุขภาพ → โรงพยาบาล สำนักงานสาธารณสุข
- ปัญหาการศึกษา → สถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
- ปัญหาอาชีพ → สำนักงานพัฒนาชุมชน สำนักงานเกษตร สำนักงานแรงงาน
- ปัญหาที่อยู่อาศัย → องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานด้านการเคหะ

- ปัญหาสวัสดิการ → สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
- ปัญหาหนี้สินหรือรายได้ → สถาบันการเงินชุมชน ธนาคารของรัฐ และหน่วยงานส่งเสริมอาชีพ

ผลลัพธ์ที่ได้

- ส่งต่อหน่วยงานได้ตรงภารกิจ
- ลดความล่าช้าในการประสานงาน
- เพิ่มประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากรของรัฐ

3) การส่งต่อ (Referral)

เมื่อระบบจับคู่หน่วยงานเรียบร้อยแล้ว จะดำเนินการส่งต่อข้อมูลครัวเรือนและรายละเอียดปัญหาไปยังหน่วยงานที่รับผิดชอบผ่านระบบดิจิทัล โดยข้อมูลที่ส่งต่อประกอบด้วยข้อมูลพื้นฐานของครัวเรือนประเภทปัญหา ระดับความเร่งด่วน และข้อเสนอแนะในการช่วยเหลือ

ระบบสามารถแจ้งเตือนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ติดตามสถานะการรับเรื่อง และบันทึกผลการดำเนินงานไว้ในฐานข้อมูลกลาง ทำให้ทุกหน่วยงานสามารถรับรู้ความคืบหน้าและทำงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ผลลัพธ์ที่ได้

- ส่งต่อข้อมูลแบบ Real-time
- ลดการใช้เอกสาร
- ลดระยะเวลาการให้บริการประชาชน

4) การติดตามผล (Monitoring)

หลังจากดำเนินการช่วยเหลือ ระบบจะติดตามผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง โดยบันทึกสถานะการช่วยเหลือ ความก้าวหน้า และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นในแต่ละช่วงเวลา

เจ้าหน้าที่สามารถติดตามข้อมูลผ่าน Dashboard และระบบรายงาน เช่น จำนวนครัวเรือนที่ได้รับการช่วยเหลือ ระยะเวลาดำเนินงาน หน่วยงานที่รับผิดชอบ และสถานะของแต่ละกรณี ทำให้สามารถบริหารจัดการงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างทันท่วงที

ผลลัพธ์ที่ได้

- ติดตามผลได้แบบ Real-time
- ลดปัญหาการตกหล่นของครัวเรือน
- สนับสนุนการบริหารจัดการเชิงรุก

5) การประเมินผล (Evaluation)

การประเมินผลเป็นขั้นตอนสุดท้ายของระบบ โดยประเมินทั้งผลผลิต (Outputs) ผลลัพธ์ (Outcomes) และผลกระทบ (Impacts) ของการช่วยเหลือ เพื่อวัดประสิทธิภาพและความคุ้มค่าของการดำเนินงาน

ตัวอย่างตัวชี้วัด ได้แก่

- จำนวนครัวเรือนที่ได้รับการช่วยเหลือ
- ระยะเวลาตั้งแต่รับเรื่องจนให้ความช่วยเหลือ
- รายได้ของครัวเรือนหลังการช่วยเหลือ
- การเข้าถึงสวัสดิการของรัฐ
- ระดับความพึงพอใจของประชาชน
- คุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นของครัวเรือน

ผลการประเมินจะถูกนำกลับเข้าสู่ระบบ DSS เพื่อใช้ในการปรับปรุงนโยบาย แผนงาน และกระบวนการให้ความช่วยเหลืออย่างต่อเนื่อง

ประเภทของการช่วยเหลือ

- 1) **ด้านสุขภาพ** สนับสนุนการเข้าถึงบริการสาธารณสุข การรักษาพยาบาล การฟื้นฟูสมรรถภาพ การดูแลผู้สูงอายุ ผู้พิการ และผู้ป่วยติดบ้านติดเตียง รวมถึงการส่งเสริมสุขภาพเชิงป้องกัน
- 2) **ด้านการศึกษา** สนับสนุนทุนการศึกษา อุปกรณ์การเรียน การศึกษานอกระบบ การพัฒนาทักษะอาชีพ และการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา เพื่อให้เด็กและเยาวชนสามารถเข้าถึงการศึกษาได้อย่างเท่าเทียม
- 3) **ด้านอาชีพ** ส่งเสริมการสร้างอาชีพ การฝึกอบรมทักษะ การพัฒนาอาชีพใหม่ การเข้าถึงแหล่งทุน เทคโนโลยีการผลิต และการเชื่อมโยงตลาด เพื่อเพิ่มรายได้และสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจของครัวเรือน
- 4) **ด้านที่อยู่อาศัย** สนับสนุนการซ่อมแซมและปรับปรุงที่อยู่อาศัย การจัดหาที่อยู่อาศัยที่เหมาะสม การพัฒนาสาธารณูปโภคพื้นฐาน และการสร้างสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยสำหรับการดำรงชีวิต
- 5) **ด้านสวัสดิการ** ส่งเสริมการเข้าถึงสิทธิและสวัสดิการของรัฐ เช่น เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ เบี้ยความพิการ บัตรสวัสดิการแห่งรัฐ เงินอุดหนุนเด็กแรกเกิด และมาตรการช่วยเหลืออื่น ๆ ตามสิทธิที่พึงได้รับ
- 6) **ด้านคุณภาพชีวิต** สนับสนุนการพัฒนาคุณภาพชีวิตแบบองค์รวมทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สุขภาพ สิ่งแวดล้อม และการมีส่วนร่วมของชุมชน เพื่อให้ครัวเรือนสามารถพึ่งพาตนเองและมีความมั่นคงในระยะยาว

[illegible]

- 1) ช่วยเหลือประชาชนได้ตรงตามปัญหาและความต้องการ
- 2) เชื่อมโยงการทำงานของทุกภาคส่วนผ่านฐานข้อมูลกลาง
- 3) ลดระยะเวลาในการประสานงานและการให้บริการ
- 4) ลดความซ้ำซ้อนของการช่วยเหลือระหว่างหน่วยงาน
- 5) เพิ่มประสิทธิภาพในการใช้ทรัพยากรและงบประมาณ
- 6) ติดตามและประเมินผลการช่วยเหลือได้อย่างต่อเนื่อง
- 7) สนับสนุนการกำหนดนโยบายบนฐานข้อมูลเชิงประจักษ์

บทเรียน (Lessons Learned)

“การบูรณาการข้อมูลและการส่งต่อความช่วยเหลืออย่างเป็นระบบช่วยลดความซ้ำซ้อนและเพิ่มประสิทธิภาพการดูแลประชาชน”

การดำเนินงานที่ผ่านมาแสดงให้เห็นว่า การมีระบบส่งต่อความช่วยเหลือที่เชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงาน ทำให้การช่วยเหลือครัวเรือนยากจนมีความรวดเร็ว แม่นยำ และครอบคลุมมากขึ้น ลดการช่วยเหลือซ้ำซ้อน ลดการตกหล่นของกลุ่มเป้าหมาย และทำให้ทรัพยากรของภาครัฐถูกใช้อย่างคุ้มค่า

บทเรียนสำคัญคือ “ข้อมูลที่ถูกต้องต้องควบคู่กับการบูรณาการการทำงานของทุกภาคส่วน” เพราะแม้จะมีข้อมูลที่มีคุณภาพ หากขาดกลไกการประสานงานและการส่งต่อที่มีประสิทธิภาพ การช่วยเหลือก็อาจไม่สามารถตอบสนองต่อปัญหาของประชาชนได้อย่างแท้จริง ดังนั้น ระบบ Referral จึงเป็นกลไกสำคัญที่เชื่อมโยงข้อมูล คน และหน่วยงาน ให้ทำงานร่วมกันบนฐานข้อมูลเดียวกัน เพื่อยกระดับการบริหารจัดการความยากจนเชิงพื้นที่ให้เกิดผลสัมฤทธิ์อย่างยั่งยืน

5.3 โมเดลการพัฒนาอาชีพ (Operating Model : OM)

การพัฒนาอาชีพเป็นกลไกสำคัญในการยกระดับคุณภาพชีวิตและสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจของครัวเรือนยากจน โดยมีเป้าหมายให้ครัวเรือนสามารถพึ่งพาตนเอง มีรายได้ที่มั่นคง และหลุดพ้นจากความยากจนอย่างยั่งยืน อย่างไรก็ตาม การส่งเสริมอาชีพที่ใช้แนวทางเดียวกันกับทุกพื้นที่มักไม่สามารถตอบสนองต่อศักยภาพและข้อจำกัดของแต่ละครัวเรือนได้

ระบบบริหารครัวเรือนยากจนแบบเบ็ดเสร็จและแม่นยำจึงพัฒนาโมเดลการพัฒนาอาชีพ (Operating Model : OM) เพื่อใช้เป็นกรอบการวิเคราะห์และออกแบบแนวทางการพัฒนาอาชีพที่เหมาะสมกับแต่ละครัวเรือน โดยบูรณาการข้อมูลด้านศักยภาพครัวเรือน ทุนดำรงชีพ ความต้องการของตลาด และข้อมูลเชิงพื้นที่ เพื่อกำหนดรูปแบบอาชีพที่เหมาะสม ติดตามผลการดำเนินงาน และประเมินผลลัพธ์ด้านรายได้อย่างต่อเนื่อง

โมเดลนี้ยึดหลัก “Household-Centered Development” หรือ “การพัฒนาที่ยึดครัวเรือนเป็นศูนย์กลาง” โดยเน้นให้การเลือกอาชีพสอดคล้องกับศักยภาพของคน ทรัพยากรของพื้นที่ และโอกาสทางการตลาด เพื่อสร้างความยั่งยืนในการประกอบอาชีพ

วัตถุประสงค์ของโมเดล

- 1) เพื่อวิเคราะห์ศักยภาพของครัวเรือนก่อนกำหนดแนวทางการพัฒนาอาชีพ
- 2) เพื่อประเมินทุนดำรงชีพทั้ง 5 มิติของครัวเรือน
- 3) เพื่อวิเคราะห์ความต้องการของตลาดและโอกาสทางเศรษฐกิจในพื้นที่
- 4) เพื่อกำหนดโมเดลอาชีพที่เหมาะสมกับบริบทของแต่ละครัวเรือน
- 5) เพื่อติดตามผลด้านรายได้และความมั่นคงทางเศรษฐกิจหลังการพัฒนาอาชีพ

- 6) เพื่อใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์ในการสนับสนุนการตัดสินใจของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

องค์ประกอบของโมเดลการพัฒนาอาชีพ

1) การวิเคราะห์ศักยภาพ (Potential Analysis)

การวิเคราะห์ศักยภาพเป็นขั้นตอนแรกของการพัฒนาอาชีพ โดยประเมินความสามารถ ความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ ความพร้อมด้านแรงงาน สุขภาพ ความสนใจ และข้อจำกัดของสมาชิกในครัวเรือน เพื่อค้นหาศักยภาพที่สามารถต่อยอดเป็นอาชีพหรือกิจกรรมสร้างรายได้

การวิเคราะห์ครอบคลุมทั้งศักยภาพของบุคคลและทรัพยากรที่ครัวเรือนมีอยู่ เช่น พื้นที่ทำกิน เครื่องมือ อุปกรณ์ และเครือข่ายทางสังคม ทำให้การออกแบบอาชีพมีความสอดคล้องกับศักยภาพที่แท้จริงของครัวเรือน

ผลลัพธ์ที่ได้

- ทราบศักยภาพและข้อจำกัดของครัวเรือน
- คัดเลือกแนวทางอาชีพที่เหมาะสม
- ลดความเสี่ยงจากการเลือกอาชีพที่ไม่สอดคล้องกับบริบทของครัวเรือน

2) การวิเคราะห์ทุนดำรงชีพ 5 มิติ (Five Livelihood Capitals Analysis)

โมเดลใช้แนวคิดทุนดำรงชีพ (Livelihood Capitals) เพื่อประเมินความพร้อมของครัวเรือนใน 5 มิติ ได้แก่

- (1) ทุนมนุษย์ (Human Capital) พิจารณาความรู้ ทักษะ สุขภาพ การศึกษา และประสบการณ์ของสมาชิกในครัวเรือน
- (2) ทุนกายภาพ (Physical Capital) ประเมินที่ดิน ที่อยู่อาศัย เครื่องมือการผลิต โครงสร้างพื้นฐาน และสาธารณูปโภคที่เอื้อต่อการประกอบอาชีพ

- (3) **ทุนเศรษฐกิจ (Financial Capital)** วิเคราะห์รายได้ เงินออม แหล่งทุน ภาระหนี้สิน และความสามารถในการเข้าถึงแหล่งเงินทุน
- (4) **ทุนธรรมชาติ (Natural Capital)** ประเมินทรัพยากรธรรมชาติ เช่น พื้นที่เกษตร แหล่งน้ำ ป่าไม้ และทรัพยากรในชุมชนที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์
- (5) **ทุนทางสังคม (Social Capital)** วิเคราะห์เครือข่ายชุมชน กลุ่มอาชีพ วิสาหกิจชุมชน ความร่วมมือ และการสนับสนุนจากหน่วยงานต่าง ๆ

การวิเคราะห์ทุนทั้ง 5 มิติช่วยให้สามารถออกแบบอาชีพที่ใช้ประโยชน์จากทรัพยากรที่ครัวเรือนมีอยู่ ลดต้นทุน และเพิ่มโอกาสในการประสบความสำเร็จ

3) การวิเคราะห์ความต้องการของตลาด (Market Demand Analysis)

หลังจากวิเคราะห์ศักยภาพและทุนของครัวเรือนแล้ว ระบบจะประเมินความต้องการของตลาดเพื่อให้การพัฒนาอาชีพสอดคล้องกับโอกาสทางเศรษฐกิจ

การวิเคราะห์ครอบคลุม

- ความต้องการสินค้าและบริการ
- แนวโน้มตลาด
- ความต้องการของผู้บริโภค
- ห่วงโซ่คุณค่า (Value Chain)
- ช่องทางการตลาด
- การตลาดออนไลน์
- ราคาสินค้า
- คู่แข่งขัน
- ความได้เปรียบของพื้นที่

ข้อมูลดังกล่าวช่วยให้สามารถเลือกอาชีพที่มีโอกาสสร้างรายได้
อย่างต่อเนื่อง ลดความเสี่ยงจากการผลิตที่ไม่ตรงกับความต้องการของตลาด

ผลลัพธ์ที่ได้

- เลือกอาชีพที่มีตลาดรองรับ
- เพิ่มโอกาสในการสร้างรายได้
- ลดความเสี่ยงด้านการตลาด

4) การกำหนดโมเดลอาชีพ (Career Operating Model)

เมื่อได้ข้อมูลจากการวิเคราะห์ครบทุกด้าน ระบบจะกำหนดโมเดล
อาชีพที่เหมาะสมกับแต่ละครัวเรือน โดยพิจารณาความสอดคล้องระหว่าง
ศักยภาพ ทุนดำรงชีพ ความต้องการของตลาด และบริบทเชิงพื้นที่

ตัวอย่างโมเดลอาชีพ ได้แก่

- เกษตรอัจฉริยะ (Smart Farming)
- เกษตรผสมผสาน
- วิสาหกิจชุมชน
- การแปรรูปสินค้าเกษตร
- หัตถกรรมและผลิตภัณฑ์ชุมชน
- ธุรกิจบริการ
- การค้าปลีกและการค้าออนไลน์
- อาชีพอิสระ
- เศรษฐกิจสร้างสรรค์
- การท่องเที่ยวโดยชุมชน

แต่ละโมเดลจะระบุแนวทางการพัฒนา แหล่งสนับสนุน งบประมาณ
เทคโนโลยีที่เหมาะสม หน่วยงานรับผิดชอบ และตัวชี้วัดผลสำเร็จ เพื่อให้
การดำเนินงานเป็นระบบและสามารถติดตามผลได้

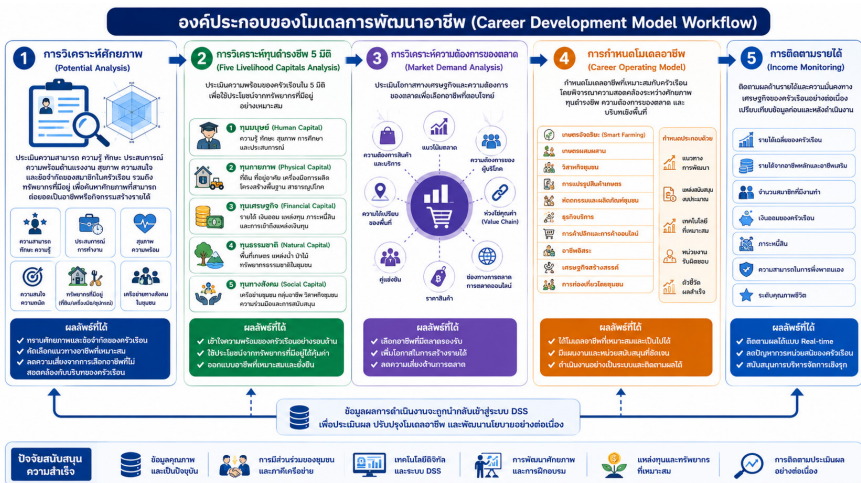
5) การติดตามรายได้ (Income Monitoring)

หลังจากดำเนินการพัฒนาอาชีพ ระบบจะติดตามผลด้านรายได้และความมั่นคงทางเศรษฐกิจของครัวเรือนอย่างต่อเนื่อง โดยเปรียบเทียบข้อมูลก่อนและหลังการดำเนินงาน

ตัวชี้วัดสำคัญ ได้แก่

- รายได้เฉลี่ยของครัวเรือน
- รายได้จากอาชีพหลักและอาชีพเสริม
- จำนวนสมาชิกที่มีงานทำ
- เงินออมของครัวเรือน
- ภาระหนี้สิน
- ความสามารถในการพึ่งพาตนเอง
- ระดับคุณภาพชีวิต

ข้อมูลที่ได้จะถูกนำกลับเข้าสู่ระบบ DSS เพื่อประเมินประสิทธิผลของโมเดลอาชีพ ปรับปรุงแนวทางการพัฒนา และใช้เป็นข้อมูลประกอบการกำหนดนโยบายในอนาคต

ประโยชน์ของโมเดลการพัฒนาอาชีพ

- 1) พัฒนาอาชีพให้สอดคล้องกับศักยภาพของครัวเรือน
- 2) ใช้ทรัพยากรในพื้นที่อย่างคุ้มค่า
- 3) เชื่อมโยงการพัฒนาอาชีพกับความต้องการของตลาด
- 4) เพิ่มรายได้และความมั่นคงทางเศรษฐกิจ
- 5) สนับสนุนการพึ่งพาตนเองของครัวเรือน
- 6) ลดความเสี่ยงจากการประกอบอาชีพที่ไม่เหมาะสม
- 7) สนับสนุนการวางแผนและตัดสินใจบนฐานข้อมูลเชิงประจักษ์

บทเรียน (Lessons Learned)

“การพัฒนาอาชีพต้องยึดศักยภาพของครัวเรือนเป็นศูนย์กลาง”

บทเรียนจากการดำเนินงานพบว่า ความสำเร็จของการพัฒนาอาชีพไม่ได้เกิดจากการกำหนดอาชีพให้กับครัวเรือนเพียงอย่างเดียว แต่เกิดจากการวิเคราะห์ศักยภาพ ความพร้อม และทุนดำรงชีพของครัวเรือน ควบคู่กับการพิจารณาความต้องการของตลาดและโอกาสทางเศรษฐกิจในพื้นที่

การเลือกอาชีพที่เหมาะสมกับศักยภาพของครัวเรือน ช่วยให้สามารถใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ ลดความเสี่ยงในการลงทุนเพิ่มโอกาสในการสร้างรายได้ และทำให้ครัวเรือนสามารถพึ่งพาตนเองได้ในระยะยาว ขณะเดียวกัน การติดตามผลด้านรายได้และคุณภาพชีวิตอย่างต่อเนื่อง ทำให้สามารถปรับปรุงแนวทางการส่งเสริมอาชีพได้อย่างทันทั่วถึง และยกระดับการพัฒนาความยากจนจากการให้ความช่วยเหลือระยะสั้นไปสู่การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน

5.4 เมนูอาชีพ

เมนูอาชีพ (Career Menu) เป็นเครื่องมือสนับสนุนการตัดสินใจสำหรับการพัฒนาอาชีพของครัวเรือนยากจน โดยรวบรวมข้อมูลอาชีพที่เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ ศักยภาพของครัวเรือน และความต้องการของตลาด เพื่อให้เจ้าหน้าที่และครัวเรือนสามารถเลือกแนวทางประกอบอาชีพได้อย่างเหมาะสม

เมนูอาชีพได้รับการพัฒนาภายใต้แนวคิด “Right Career for the Right Household” หรือ “อาชีพที่เหมาะสมสำหรับครัวเรือนที่เหมาะสม” โดยทุกอาชีพได้รับการวิเคราะห์ทั้งด้านการลงทุน ผลตอบแทน ความเสี่ยง และระยะเวลาคืนทุน เพื่อช่วยลดความเสี่ยงในการตัดสินใจและเพิ่มโอกาสในการสร้างรายได้ที่ยั่งยืน

ระบบสามารถเชื่อมโยงเมนูอาชีพกับข้อมูลทุนดำรงชีพ 5 มิติ ผลการวิเคราะห์ศักยภาพ และข้อมูลตลาด ทำให้สามารถแนะนำอาชีพที่เหมาะสมกับแต่ละครัวเรือนได้โดยอัตโนมัติ

โครงสร้างข้อมูลของเมนูอาชีพ ทุกเมนูอาชีพในระบบประกอบด้วยข้อมูลมาตรฐาน ดังนี้

1) รายละเอียดอาชีพ

- ลักษณะงาน
- คุณสมบัติของผู้ประกอบอาชีพ
- ทักษะที่จำเป็น
- อุปกรณ์ที่ต้องใช้
- พื้นที่ดำเนินการ
- เทคโนโลยีที่เกี่ยวข้อง

2) เงินลงทุน

- เงินลงทุนเริ่มต้น
- ค่าอุปกรณ์

- ค่าวัสดุ
- ค่าแรงงาน
- เงินทุนหมุนเวียน

3) รายได้

- รายได้ต่อเดือน
- รายได้ต่อรอบการผลิต
- กำไรโดยประมาณ
- โอกาสขยายกิจการ

4) ความเสี่ยง

- ความเสี่ยงด้านตลาด
- ความเสี่ยงด้านสภาพอากาศ
- ความเสี่ยงด้านต้นทุน
- ความเสี่ยงด้านโรคและศัตรูพืช
- ความเสี่ยงด้านการแข่งขัน

5) ระยะคืนทุน

- ระยะเวลาคืนทุนโดยประมาณ
- ปัจจัยที่มีผลต่อการคืนทุน
- แนวทางลดความเสี่ยงในการลงทุน

ประเภทเมนูอาชีพ

1) ด้านการเกษตร (Agriculture)

เหมาะสำหรับครัวเรือนที่มีพื้นที่ทำการเกษตรและมีทรัพยากรธรรมชาติรองรับ เช่น การปลูกข้าว พืชผัก ผลไม้ สมุนไพร พืชเศรษฐกิจ และเกษตรผสมผสาน โดยเน้นการใช้เทคโนโลยีการผลิตที่เหมาะสมและการบริหารจัดการต้นทุน

องค์ประกอบ

- รายละเอียดอาชีพ
- เงินลงทุน
- รายได้คาดการณ์
- ความเสี่ยงด้านสภาพอากาศและราคา
- ระยะเวลาคืนทุน

2) ด้านปศุสัตว์ (Livestock)

ครอบคลุมการเลี้ยงโค กระบือ สุกร แพะ แกะ ไก่ เป็ด และ สัตว์เศรษฐกิจอื่น ๆ โดยเน้นการจัดการฟาร์ม สุขภาพสัตว์ และการตลาด

องค์ประกอบ

- รายละเอียดการเลี้ยง
- เงินลงทุนด้านโรงเรือนและพันธุ์สัตว์
- รายได้จากการจำหน่าย
- ความเสี่ยงด้านโรคและต้นทุนอาหารสัตว์
- ระยะเวลาคืนทุน

3) ด้านประมง (Fisheries)

ประกอบด้วยการเลี้ยงปลา กบ กุ้ง และสัตว์น้ำเศรษฐกิจ รวมถึง การจัดการบ่อเลี้ยง การให้อาหาร และการตลาด

องค์ประกอบ

- รายละเอียดกิจกรรม
- เงินลงทุน
- รายได้ต่อรอบการเลี้ยง
- ความเสี่ยงด้านคุณภาพน้ำและโรค
- ระยะเวลาคืนทุน

4) การแปรรูปอาหาร (Food Processing)

ส่งเสริมการเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร เช่น การแปรรูปผลไม้ ผัก เนื้อสัตว์ เครื่องดื่ม อาหารพื้นถิ่น และผลิตภัณฑ์ชุมชน เพื่อสร้างรายได้เพิ่ม และยืดอายุการเก็บรักษาผลผลิต

องค์ประกอบ

- รายละเอียดผลิตภัณฑ์
- เงินลงทุนด้านอุปกรณ์และวัตถุดิบ
- รายได้จากการจำหน่าย
- ความเสี่ยงด้านมาตรฐานสินค้าและตลาด
- ระยะเวลาคืนทุน

5) ผ้าทอ (Handwoven Textile)

เหมาะสำหรับชุมชนที่มีภูมิปัญญาการทอผ้า เช่น ผ้าไหม ผ้าฝ้าย และผ้าพื้นเมือง โดยส่งเสริมการออกแบบ การสร้างแบรนด์ และการตลาด ทั้งออฟไลน์และออนไลน์

องค์ประกอบ

- รายละเอียดการผลิต
- เงินลงทุน
- รายได้จากการจำหน่าย
- ความเสี่ยงด้านตลาดและต้นทุนวัตถุดิบ
- ระยะเวลาคืนทุน

6) งานหัตถกรรม (Handicraft)

ครอบคลุมการผลิตเครื่องจักสาน งานไม้ เครื่องปั้นดินเผา ของตกแต่งบ้าน ของที่ระลึก และผลิตภัณฑ์จากภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยเน้นการสร้างมูลค่าเพิ่มผ่านการออกแบบและนวัตกรรม

องค์ประกอบ

- รายละเอียดผลิตภัณฑ์
- เงินลงทุน
- รายได้
- ความเสี่ยงด้านตลาด
- ระยะเวลาคืนทุน

7) การค้า (Commerce)

ประกอบด้วยการค้าปลีก ร้านชุมชน ร้านค้าออนไลน์ การจำหน่ายสินค้าเกษตร และธุรกิจแฟรนไชส์ขนาดเล็ก โดยเน้นการบริหารต้นทุน การตลาด และการบริหารสต็อกสินค้า

องค์ประกอบ

- รายละเอียดกิจการ
- เงินลงทุน
- รายได้เฉลี่ย
- ความเสี่ยงด้านการแข่งขัน
- ระยะเวลาคืนทุน

8) ด้านบริการ (Service)

ครอบคลุมอาชีพบริการ เช่น ร้านอาหาร ร้านกาแฟ ร้านเสริมสวย ซ่อมเครื่องใช้ไฟฟ้า ซ่อมรถจักรยานยนต์ บริการท่องเที่ยว และบริการในชุมชน โดยเน้นการพัฒนาทักษะและคุณภาพการบริการ

องค์ประกอบ

- รายละเอียดอาชีพ
- เงินลงทุน
- รายได้
- ความเสี่ยงด้านลูกค้าและการแข่งขัน
- ระยะเวลาคืนทุน

9) ด้านดิจิทัล (Digital Economy)

สนับสนุนอาชีพยุคใหม่ เช่น การขายสินค้าออนไลน์ การสร้างเนื้อหาดิจิทัล (Content Creator) การตลาดออนไลน์ การออกแบบกราฟิก การพัฒนาเว็บไซต์ โปรแกรมเมอร์ และผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัล

องค์ประกอบ

- รายละเอียดอาชีพ
- เงินลงทุนด้านอุปกรณ์และซอฟต์แวร์
- รายได้จากงานหรือแพลตฟอร์ม
- ความเสี่ยงด้านการแข่งขันและการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี
- ระยะเวลาคืนทุน

10) เมนูอาชีพสำหรับผู้สูงอายุ (Senior Career)

ออกแบบสำหรับผู้สูงอายุที่ยังสามารถประกอบอาชีพได้ โดยเน้นงานที่ใช้แรงงานไม่มาก เช่น การปลูกผักอินทรีย์ การเพาะเห็ด การทำอาหาร การแปรรูปอาหาร งานฝีมือ และการถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น

องค์ประกอบ

- รายละเอียดอาชีพ
- เงินลงทุน
- รายได้
- ความเสี่ยงด้านสุขภาพ
- ระยะเวลาคืนทุน

11) เมนูอาชีพสำหรับคนพิการ (Career for Persons with Disabilities)

พัฒนาอาชีพให้เหมาะสมกับศักยภาพและประเภทความพิการ เช่น งานฝีมือ งานดิจิทัล การขายออนไลน์ การผลิตสินค้าในครัวเรือน และงานบริการที่สามารถดำเนินการจากที่บ้านได้ พร้อมเชื่อมโยงกับหน่วยงานสนับสนุนและเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก

องค์ประกอบ

- รายละเอียดอาชีพ
- เงินลงทุน
- รายได้
- ความเสี่ยง
- ระยะเวลาคืนทุน
- การใช้ประโยชน์ของเมนูอาชีพ

เมนูอาชีพเป็นเครื่องมือกลางที่ช่วยให้เจ้าหน้าที่และครัวเรือนสามารถเปรียบเทียบทางเลือกของอาชีพแต่ละประเภทจากข้อมูลเชิงประจักษ์ ทั้งด้านการลงทุน รายได้ ความเสี่ยง และระยะเวลาคืนทุน ก่อนตัดสินใจเลือกอาชีพที่เหมาะสม นอกจากนี้ ระบบยังสามารถเชื่อมโยงข้อมูลเมนูอาชีพกับผลการวิเคราะห์ศักยภาพครัวเรือน ทุนดำรงชีพ 5 มิติ และความต้องการของตลาด เพื่อแนะนำอาชีพที่สอดคล้องกับบริบทของแต่ละครัวเรือนโดยอัตโนมัติ

ระบบเมนูอาชีพอัจฉริยะ

เชื่อมโยงข้อมูล วิเคราะห์ศักยภาพ แนะนำอาชีพที่เหมาะสมอัตโนมัติ

WORKFLOW การทำงานของระบบ

โครงสร้างข้อมูลของเมนูอาชีพ (ทุกเมนูอาชีพประกอบด้วยข้อมูลมาตรฐาน)

ประเภทเมนูอาชีพ (11 ประเภท)

ข้อมูลถูกต้อง โปร่งใส เชื่อถือได้ เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของครัวเรือนอย่างยั่งยืน

บทเรียน (Lessons Learned)

“การเลือกอาชีพที่เหมาะสม ต้องพิจารณาศักยภาพของครัวเรือน ควบคู่กับข้อมูลการลงทุน ผลตอบแทน ความเสี่ยง และโอกาสทางการตลาด”

ประสบการณ์จากการดำเนินงานพบว่า การมีเมนูอาชีพที่เป็นมาตรฐานและอ้างอิงข้อมูลจริง ช่วยให้การส่งเสริมอาชีพมีความแม่นยำ ลดการตัดสินใจจากความคุ้นเคยหรือความนิยมเพียงอย่างเดียว และเพิ่มโอกาสที่ครัวเรือนจะประกอบอาชีพได้อย่างยั่งยืน การเชื่อมโยงเมนูอาชีพเข้ากับระบบข้อมูลกลางและระบบสนับสนุนการตัดสินใจ (DSS) ยังช่วยให้หน่วยงานสามารถวางแผนการพัฒนาอาชีพและจัดสรรทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่และความต้องการของตลาด

5.5 เทคโนโลยีที่เหมาะสม (Appropriate Technology)

เทคโนโลยีที่เหมาะสม (Appropriate Technology) เป็นองค์ประกอบสำคัญในการยกระดับการพัฒนาคุณภาพชีวิตและการสร้างอาชีพของครัวเรือนยากจน โดยมุ่งเน้นการเลือกใช้เทคโนโลยีที่สอดคล้องกับศักยภาพของครัวเรือน สภาพภูมิสังคม ทรัพยากรในพื้นที่ และความสามารถในการบริหารจัดการ มากกว่าการเลือกใช้เทคโนโลยีที่มีความซับซ้อนหรือมีต้นทุนสูง

ระบบบริหารครัวเรือนยากจนแบบเบ็ดเสร็จและแม่นยำนำแนวคิด Appropriate Technology มาประยุกต์ใช้ร่วมกับข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (GIS) และระบบสนับสนุนการตัดสินใจ (DSS) เพื่อแนะนำเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับแต่ละครัวเรือนและแต่ละพื้นที่ ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ลดต้นทุน เพิ่มรายได้ และส่งเสริมการพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน

แนวคิดสำคัญคือ “Right Technology for the Right Household and the Right Area” หรือ “เลือกใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับคนและพื้นที่” เพื่อให้การลงทุนเกิดประโยชน์สูงสุดและสามารถขยายผลได้จริง

วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อสนับสนุนการเลือกใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับศักยภาพของครัวเรือน
- 2) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและการประกอบอาชีพ
- 3) เพื่อลดต้นทุนและเพิ่มรายได้ของครัวเรือน
- 4) เพื่อส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการบริหารจัดการอาชีพ
- 5) เพื่อพัฒนาระบบการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
- 6) เพื่อยกระดับเศรษฐกิจฐานรากด้วยนวัตกรรมและเทคโนโลยี
- 7) เพื่อสนับสนุนการพัฒนาพื้นที่บนฐานข้อมูลเชิงประจักษ์

องค์ประกอบของเทคโนโลยีที่เหมาะสม

1) AppTech (Application Technology)

AppTech คือการประยุกต์ใช้แอปพลิเคชันบนอุปกรณ์เคลื่อนที่เพื่อสนับสนุนการดำเนินชีวิตและการประกอบอาชีพของประชาชน เช่น แอปพลิเคชันบริหารจัดการฟาร์ม บันทึกต้นทุนและรายรับรายจ่าย ตรวจสอบสภาพอากาศ ติดตามราคาสินค้า และบริหารจัดการข้อมูลครัวเรือน

การใช้แอปพลิเคชันช่วยให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลและบริการของภาครัฐได้สะดวก ลดการใช้เอกสาร และเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการข้อมูลส่วนบุคคลและกิจกรรมทางเศรษฐกิจ

ประโยชน์

- บริหารข้อมูลได้สะดวก
- ลดขั้นตอนการทำงาน
- เข้าถึงข้อมูลแบบ Real-time
- เพิ่มประสิทธิภาพการจัดการอาชีพ

2) Smart Farming

Smart Farming เป็นการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้ในการเกษตร เพื่อเพิ่มผลผลิต ลดต้นทุน และใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า เช่น ระบบตรวจวัดความชื้นในดิน ระบบให้น้ำอัตโนมัติ การวิเคราะห์สภาพอากาศ และการจัดการแปลงเกษตรด้วยข้อมูล

การเกษตรอัจฉริยะช่วยให้เกษตรกรสามารถตัดสินใจจากข้อมูลจริง ลดความเสี่ยงจากสภาพภูมิอากาศ และเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิต

ประโยชน์

- เพิ่มผลผลิต
- ลดต้นทุน
- ใช้น้ำและปัจจัยการผลิตอย่างเหมาะสม
- สนับสนุนเกษตรแม่นยำ (Precision Agriculture)

3) Internet of Things (IoT)

IoT คือการเชื่อมโยงอุปกรณ์และเซนเซอร์เข้ากับระบบอินเทอร์เน็ต เพื่อเก็บข้อมูลและควบคุมการทำงานแบบอัตโนมัติ เช่น เซนเซอร์ตรวจวัดอุณหภูมิ ความชื้น ระดับน้ำ หรือคุณภาพอากาศ

ข้อมูลจากอุปกรณ์ IoT จะถูกส่งเข้าสู่ฐานข้อมูลกลางเพื่อใช้ในการติดตามสถานการณ์ วิเคราะห์ และแจ้งเตือน ทำให้ผู้ใช้งานสามารถบริหารจัดการทรัพยากรได้อย่างแม่นยำและทันเวลา

ประโยชน์

- ตรวจวัดข้อมูลแบบอัตโนมัติ
- ลดการใช้แรงงาน
- เพิ่มความแม่นยำในการผลิต
- สนับสนุนการตัดสินใจจากข้อมูลจริง

4) ปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence : AI)

AI ทำหน้าที่วิเคราะห์ข้อมูลจำนวนมากและสร้างข้อเสนอแนะเพื่อสนับสนุนการตัดสินใจ เช่น การวิเคราะห์ศักยภาพครัวเรือน การแนะนำอาชีพที่เหมาะสม การคาดการณ์ผลผลิต การวิเคราะห์ความเสี่ยง และการตอบคำถามผ่าน AI Assistant

AI ยังสามารถเรียนรู้จากข้อมูลในอดีตเพื่อปรับปรุงความแม่นยำของการวิเคราะห์และสนับสนุนการกำหนดนโยบายบนฐานข้อมูลเชิงประจักษ์

ประโยชน์

- วิเคราะห์ข้อมูลได้รวดเร็ว
- พยากรณ์แนวโน้ม
- แนะนำแนวทางการพัฒนา
- สนับสนุนการตัดสินใจอัจฉริยะ

5) การตลาดดิจิทัล (Digital Marketing)

Digital Marketing เป็นการใช้ช่องทางออนไลน์ในการประชาสัมพันธ์และจำหน่ายสินค้า เช่น Facebook, LINE, TikTok, Instagram และเว็บไซต์ เพื่อขยายฐานลูกค้า เพิ่มโอกาสทางการตลาด และสร้างแบรนด์ของชุมชน

การตลาดดิจิทัลช่วยให้ผู้ประกอบการรายย่อยสามารถเข้าถึงผู้บริโภคได้โดยตรง ลดข้อจำกัดด้านพื้นที่ และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน

ประโยชน์

- เพิ่มช่องทางการจำหน่าย
- สร้างการรับรู้แบรนด์
- ลดต้นทุนการตลาด
- ขยายตลาดสู่ระดับประเทศและต่างประเทศ

6) พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (e-Commerce)

e-Commerce คือการซื้อขายสินค้าและบริการผ่านระบบออนไลน์ โดยเชื่อมโยงกับแพลตฟอร์มการค้า ระบบชำระเงิน และบริการขนส่ง ทำให้ครัวเรือนและวิสาหกิจชุมชนสามารถจำหน่ายสินค้าได้ตลอดเวลา

ระบบยังสามารถวิเคราะห์ยอดขาย พฤติกรรมผู้บริโภค และประสิทธิภาพของช่องทางการตลาด เพื่อใช้ในการวางแผนธุรกิจ

ประโยชน์

- เพิ่มรายได้
- ขยายตลาด
- ลดต้นทุนหน้าร้าน
- สนับสนุนเศรษฐกิจดิจิทัล

7) ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (Geographic Information System : GIS)

GIS เป็นเครื่องมือวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพื้นที่ที่ช่วยแสดงตำแหน่งของครัวเรือน พื้นที่การเกษตร แหล่งน้ำ ทรัพยากรธรรมชาติ และโครงสร้างพื้นฐาน ทำให้สามารถวางแผนการพัฒนาและจัดสรรทรัพยากรได้อย่างเหมาะสม

GIS ยังช่วยวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่ ระบุพื้นที่เสี่ยง และสนับสนุนการติดตามผลการดำเนินงานเชิงพื้นที่

ประโยชน์

- วิเคราะห์ข้อมูลเชิงพื้นที่
- วางแผนการพัฒนาได้แม่นยำ
- สนับสนุนการบริหารจัดการทรัพยากร
- ติดตามผลผ่านแผนที่ดิจิทัล

8) อากาศยานไร้คนขับ (Drone)

Drone เป็นเทคโนโลยีที่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการเกษตรและการสำรวจพื้นที่ เช่น การสำรวจแปลงเกษตร การถ่ายภาพทางอากาศ การพ่นสารชีวภัณฑ์ การหว่านเมล็ดพันธุ์ และการติดตามความเสียหายจากภัยธรรมชาติ

การใช้ Drone ช่วยลดระยะเวลา ลดต้นทุนแรงงาน และเพิ่มความแม่นยำในการจัดการพื้นที่เกษตร

ประโยชน์

- สำรวจพื้นที่ได้รวดเร็ว
- ลดต้นทุนแรงงาน
- เพิ่มความแม่นยำในการผลิต
- สนับสนุนการเกษตรสมัยใหม่

9) พลังงานแสงอาทิตย์ (Solar Cell)

Solar Cell เป็นเทคโนโลยีพลังงานสะอาดที่สามารถนำมาใช้ในกิจกรรมการเกษตรและวิสาหกิจชุมชน เช่น ระบบสูบน้ำ ระบบไฟฟ้าสำหรับโรงเรือน ระบบอบแห้ง และระบบผลิตไฟฟ้าขนาดเล็ก

การใช้พลังงานแสงอาทิตย์ช่วยลดค่าใช้จ่ายด้านพลังงาน เพิ่มความมั่นคงด้านพลังงาน และส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน

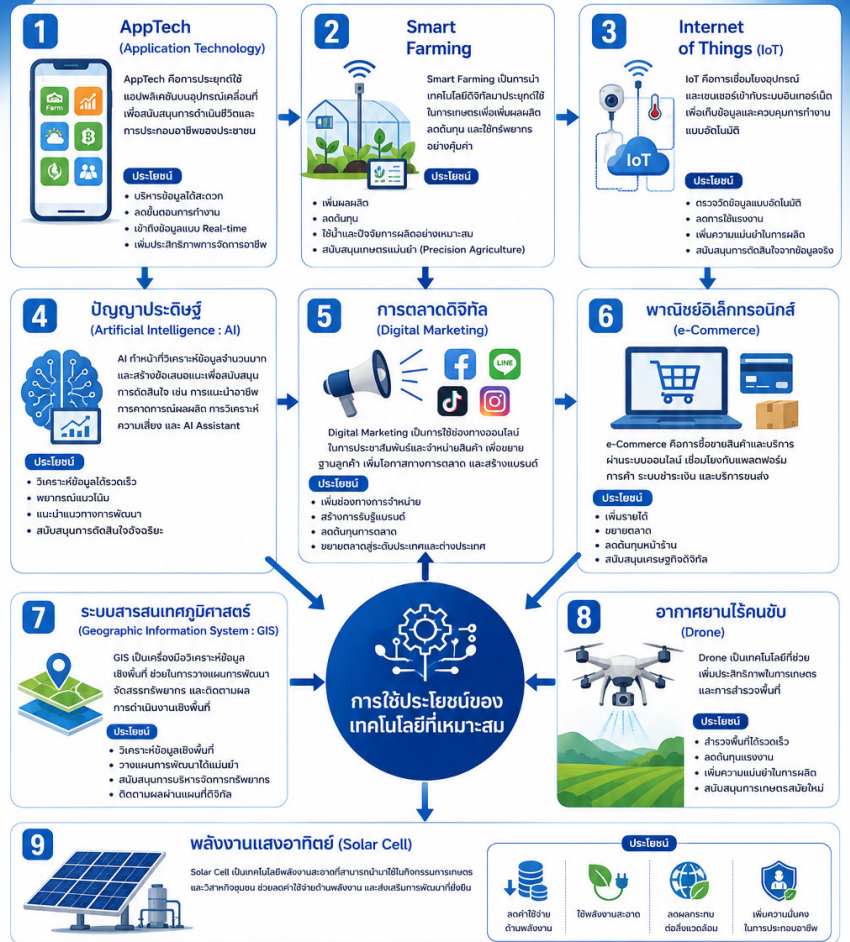
ประโยชน์

- ลดค่าใช้จ่ายด้านพลังงาน
- ใช้พลังงานสะอาด
- ลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม
- เพิ่มความมั่นคงในการประกอบอาชีพ
- การใช้ประโยชน์ของเทคโนโลยีที่เหมาะสม

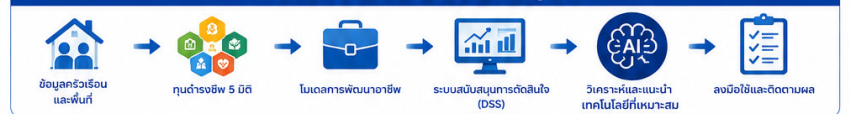

องค์ประกอบของเทคโนโลยีที่เหมาะสม

เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิต เพิ่มผลิตภาพ และสร้างรายได้ที่ยั่งยืน

ระบบแนะนำเทคโนโลยีที่เหมาะสมอย่างชาญฉลาด

ระบบสามารถวิเคราะห์ข้อมูลของครัวเรือนและพื้นที่ เพื่อแนะนำเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับบริบทของแต่ละราย โดยเชื่อมโยงกับผลการวิเคราะห์ทุนดำรงชีพ 5 มิติ โมเดลการพัฒนาอาชีพ และระบบสนับสนุนการตัดสินใจ (DSS) ทำให้การลงทุนด้านเทคโนโลยีมีความคุ้มค่า สามารถเพิ่มผลิตภาพ ลดต้นทุน และสร้างรายได้ได้อย่างยั่งยืน

ระบบสามารถวิเคราะห์ข้อมูลของครัวเรือนและพื้นที่ เพื่อแนะนำเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับบริบทของแต่ละราย โดยเชื่อมโยงกับผลการวิเคราะห์ทุนดำรงชีพ 5 มิติ โมเดลการพัฒนาอาชีพ และระบบสนับสนุนการตัดสินใจ (DSS) ทำให้การลงทุนด้านเทคโนโลยีมีความคุ้มค่า สามารถเพิ่มผลผลิตภาพลดต้นทุน และสร้างรายได้อย่างยั่งยืน

บทเรียน (Lessons Learned)

“เทคโนโลยีต้องเหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่และความพร้อมของครัวเรือน”

บทเรียนจากการดำเนินงานพบว่า การนำเทคโนโลยีมาใช้จะเกิดประโยชน์สูงสุดเมื่อสอดคล้องกับศักยภาพของผู้ใช้ ทรัพยากรในพื้นที่ และความสามารถในการดูแลรักษา การเลือกใช้เทคโนโลยีที่มีต้นทุนเหมาะสม ใช้งานง่าย และตอบโจทย์ปัญหาจริง จะช่วยเพิ่มโอกาสในการยอมรับ และการใช้งานอย่างต่อเนื่อง

การผสานเทคโนโลยีดิจิทัล เช่น AI, IoT, GIS และ e-Commerce เข้ากับภูมิปัญญาท้องถิ่นและการมีส่วนร่วมของชุมชน ไม่เพียงช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและการบริหารจัดการ แต่ยังเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากและการแก้ไขปัญหาความยากจนอย่างยั่งยืน

5.6 ภาคิเครือข่าย

การแก้ไขปัญหาคความยากจนเป็นประเด็นที่มีความซับซ้อนและเกี่ยวข้องกับมิติทางเศรษฐกิจ สังคม สุขภาพ การศึกษา และสิ่งแวดล้อม จึงไม่สามารถดำเนินการโดยหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งได้เพียงลำพัง แต่จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือของทุกภาคส่วนในการบูรณาการทรัพยากร องค์ความรู้ บุคลากร งบประมาณ และข้อมูล เพื่อให้การช่วยเหลือประชาชนเป็นไปอย่างครอบคลุมและมีประสิทธิภาพ

ระบบบริหารครัวเรือนยากจนแบบเบ็ดเสร็จและแม่นยำจึงพัฒนาแนวคิด Partnership Network หรือเครือข่ายความร่วมมือแบบบูรณาการ โดยกำหนดบทบาทของแต่ละภาคส่วนอย่างชัดเจน และเชื่อมโยงการทำงานผ่านฐานข้อมูลกลาง (Single Source of Truth) และระบบสนับสนุนการตัดสินใจ (Decision Support System : DSS) ทำให้ทุกหน่วยงานสามารถใช้ข้อมูลร่วมกัน วางแผนร่วมกัน และติดตามผลการดำเนินงานร่วมกันได้อย่างเป็นระบบ

แนวคิดสำคัญคือ “Collaborative Governance” หรือ “การบริหารจัดการร่วมกันบนฐานข้อมูลเดียว” เพื่อให้ทุกภาคส่วนทำงานสอดประสาน ลดความซ้ำซ้อน และเพิ่มประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหาคความยากจนเชิงพื้นที่

วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อบูรณาการการทำงาน of ทุกภาคส่วนในการแก้ไขปัญหาคความยากจน
- 2) เพื่อกำหนดบทบาทและความรับผิดชอบของหน่วยงานอย่างชัดเจน
- 3) เพื่อเชื่อมโยงข้อมูลและทรัพยากรผ่านระบบฐานข้อมูลกลาง
- 4) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการส่งต่อและติดตามความช่วยเหลือ
- 5) เพื่อสนับสนุนการพัฒนาอาชีพและคุณภาพชีวิตของครัวเรือน
- 6) เพื่อสร้างความเข้มแข็งของเครือข่ายความร่วมมือในระดับพื้นที่
- 7) เพื่อผลักดันการพัฒนาบนฐานข้อมูลเชิงประจักษ์และการมีส่วนร่วม of ทุกภาคส่วน

บทบาทของภาคีเครือข่าย

1) ภาครัฐ (Government Agencies)

ภาครัฐเป็นกลไกหลักในการกำหนดนโยบาย สนับสนุนงบประมาณ จัดบริการสาธารณะ และบูรณาการการดำเนินงานร่วมกับหน่วยงานอื่น โดยมีบทบาทแตกต่างกันตามภารกิจ ดังนี้

- 1.1) กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.) มีบทบาทในการดูแลกลุ่มเปราะบาง ส่งเสริมการเข้าถึงสิทธิ และสวัสดิการของรัฐคุ้มครองเด็ก ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส รวมทั้งสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพชีวิต และการสร้างความมั่นคงของครอบครัว
- 1.2) กรมการพัฒนาชุมชน (พช.) ส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก การสร้างอาชีพ การพัฒนาวิสาหกิจชุมชน การบริหารจัดการ กองทุนชุมชน และการเสริมสร้างความเข้มแข็งขององค์กรชุมชน
- 1.3) หน่วยงานด้านการเกษตร สนับสนุนองค์ความรู้ เทคโนโลยี และนวัตกรรมด้านการเกษตร ส่งเสริมการผลิต การแปรรูปสินค้าเกษตร การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และการเพิ่มมูลค่าผลผลิต
- 1.4) หน่วยงานด้านสาธารณสุข ดูแลสุขภาพของประชาชน ส่งเสริมการป้องกันโรค การรักษาพยาบาล การฟื้นฟูสมรรถภาพ และการพัฒนาระบบสุขภาพปฐมภูมิ เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของครัวเรือน
- 1.5) หน่วยงานด้านแรงงาน พัฒนาทักษะอาชีพ ส่งเสริมการมีงานทำ การแนะแนวอาชีพ การฝึกอบรมแรงงาน และการเชื่อมโยงโอกาสการทำงานกับตลาดแรงงาน
- 1.6) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) เป็นหน่วยงานหลักในระดับพื้นที่ ทำหน้าที่สำรวจข้อมูลครัวเรือน ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สนับสนุนงบประมาณท้องถิ่น ติดตามผลการช่วยเหลือ และบูรณาการแผนพัฒนาท้องถิ่นกับการแก้ไขปัญหาความยากจน

2) มหาวิทยาลัย (University)

มหาวิทยาลัยทำหน้าที่เป็นหน่วยงานด้านวิชาการและนวัตกรรม สนับสนุนการพัฒนาระบบองค์ความรู้ การวิจัย และการสร้างศักยภาพของพื้นที่

- 2.1) การวิจัย (Research) ดำเนินการวิจัยเพื่อวิเคราะห์ปัญหา พัฒนาองค์ความรู้ สร้างฐานข้อมูล และพัฒนารูปแบบการแก้ไขปัญหา ความยากจนที่เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่
- 2.2) การเป็นพี่เลี้ยง (Coaching) สนับสนุนการถ่ายทอดองค์ความรู้ การให้คำปรึกษา การพัฒนาศักยภาพบุคลากร การฝึกอบรม และการติดตามการดำเนินงานของหน่วยงานและชุมชน
- 2.3) นวัตกรรม (Innovation) พัฒนาเทคโนโลยี ระบบสารสนเทศ โมเดลการพัฒนาอาชีพ และนวัตกรรมทางสังคม เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการและสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจให้กับครัวเรือน

3) ภาคเอกชน (Private Sector)

ภาคเอกชนมีบทบาทในการสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจ สนับสนุนตลาด และร่วมพัฒนาชุมชนผ่านความรับผิดชอบต่อสังคม

- 3.1) ผู้ประกอบการ SMEs สนับสนุนการรับซื้อผลผลิต ถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการบริหารธุรกิจ พัฒนาลิขสิทธิ์ และสร้างเครือข่ายผู้ประกอบการในชุมชน
- 3.2) ตลาด (Market) เชื่อมโยงสินค้าและบริการของครัวเรือนเข้าสู่ตลาดทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับประเทศ และตลาดออนไลน์ เพิ่มช่องทางการจำหน่ายและสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์ชุมชน
- 3.3) ความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR) สนับสนุนงบประมาณ อุปกรณ์ เทคโนโลยี การพัฒนาอาชีพ การศึกษา และกิจกรรมเพื่อสังคมที่ช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตของครัวเรือนเป้าหมาย

4) ภาคประชาสังคม (Civil Society)

ภาคประชาสังคมเป็นกลไกสำคัญในการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนและเชื่อมโยงความร่วมมือกับชุมชน

- 4.1) มูลนิธิ (Foundation) สนับสนุนการดำเนินโครงการเพื่อสังคม การให้ทุน การพัฒนาคุณภาพชีวิต การส่งเสริมอาชีพ และการช่วยเหลือกลุ่มเปราะบางในพื้นที่
- 4.2) ชุมชน (Community) ชุมชนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนามีบทบาทในการสำรวจข้อมูล การสอบถามข้อมูล การร่วมวิเคราะห์ปัญหา การกำหนดแนวทางพัฒนา การติดตามผล และการสร้างความเข้มแข็งของเครือข่ายในระดับพื้นที่

บทบาทของภาคีเครือข่าย

ร่วมสร้างโอกาส พัฒนาคุณภาพชีวิต ลดความยากจนอย่างยั่งยืน

1 ภาครัฐ (Government Agencies)

ภาครัฐเป็นกลไกหลักในการกำหนดนโยบาย สนับสนุนงบประมาณ จัดบริการสาธารณะ และบูรณาการการทำงานร่วมกับหน่วยงานอื่น โดยบทบาทแตกต่างกันตามภารกิจ ดังนี้

1.1 กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.)
ดูแลกลุ่มเปราะบาง ส่งเสริมการเข้าถึงสิทธิและสวัสดิการของรัฐ กลุ่มคนด้อย ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส สนับสนุนการพัฒนาคุณภาพชีวิตและความมั่นคงของครอบครัว

1.2 กรมการพัฒนาชุมชน (พช.)
ส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก สร้างอาชีพ พัฒนาสภาพชุมชน บริหารจัดการกองทุนชุมชน และเสริมสร้างความเข้มแข็งขององค์กรชุมชน

1.3 หน่วยงานด้านการเกษตร
สนับสนุนองค์ความรู้ เทคโนโลยี และนวัตกรรมด้านการเกษตร ส่งเสริมการผลิต การแปรรูป บริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และเพิ่มมูลค่าผลผลิต

1.4 หน่วยงานด้านสาธารณสุข
ดูแลสุขภาพ ส่งเสริมการป้องกันโรค การศึกษาพัฒนา การฟื้นฟูสมรรถภาพ และพัฒนาระบบสุขภาพปฐมภูมิ เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของครัวเรือน

1.5 หน่วยงานด้านแรงงาน
พัฒนากิจการอาชีพ ส่งเสริมการมีงานทำ การเพิ่มผลผลิต การจัดการแรงงาน และเชื่อมโยงโอกาสการจ้างงานกับตลาดแรงงาน

1.6 องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.)
สำรวจข้อมูลครัวเรือน ประชาชน สนับสนุนงบประมาณท้องถิ่น ติดตามและกระจายผล และบูรณาการแผนพัฒนาท้องถิ่นกับระดับนโยบายความยากจน

4 ภาคประชาสังคม (Civil Society)

ภาคประชาสังคมเป็นภาคีหลักในการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน และเชื่อมโยงความร่วมมือกับชุมชน

4.1 มูลนิธิ (Foundation)
สนับสนุนการดำเนินโครงการเพื่อสังคม การให้ทุน การพัฒนาคุณภาพชีวิต การส่งเสริมอาชีพ และการช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสประชาชนในพื้นที่

4.2 ชุมชน (Community)
ชุมชนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา มีบทบาทในการสำรวจข้อมูล การดำเนินงานชุมชน การช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส การพัฒนาคุณภาพชีวิต การติดตามผล และการสร้างความเข้มแข็งของครัวเรือนในระดับพื้นที่

2 มหาวิทยาลัย (University)

มหาวิทยาลัยทำหน้าที่เป็นหน่วยงานด้านวิชาการและนวัตกรรม สนับสนุนการพัฒนากระบวนการองค์ความรู้ การวิจัย และการสร้างโอกาสทางอาชีพ

2.1 การวิจัย (Research)
ดำเนินการวิจัยเพื่อวิเคราะห์ปัญหา พัฒนาองค์ความรู้ สร้างฐานข้อมูล และพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อปัญหาความยากจนที่เกาะสกลกับบริบทของพื้นที่

2.2 การเป็นพี่เลี้ยง (Coaching)
สนับสนุนการถ่ายทอดองค์ความรู้ การให้คำปรึกษา การพัฒนาคุณภาพบุคลากร การฝึกอบรม และการติดตามการดำเนินงานของหน่วยงานและชุมชน

2.3 นวัตกรรม (Innovation)
พัฒนากลไกใหม่ ระบบสารสนเทศ โมเดลการพัฒนาอาชีพ และนวัตกรรมทางการศึกษา เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ และสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจให้กับครัวเรือน

3 ภาคเอกชน (Private Sector)

ภาคเอกชนมีบทบาทในการสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจ สนับสนุนตลาด และร่วมพัฒนาชุมชนผ่านความร่วมมือของสังคม

3.1 ผู้ประกอบการ SMEs
สนับสนุนการเชื่อมโยงผลผลิต ถ่ายทอดองค์ความรู้ ด้านการบริหารธุรกิจ พัฒนาผลิตภัณฑ์ และสร้างเครือข่ายผู้ประกอบการในชุมชน

3.2 ตลาด (Market)
เชื่อมโยงสินค้าและบริการของครัวเรือนเข้าสู่ตลาดทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับประเทศ และตลาดออนไลน์ เพื่อขยายทางการจำหน่ายและสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าในผลิตภัณฑ์ชุมชน

3.3 ความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR)
สนับสนุนงบประมาณ อุปกรณ์ เทคโนโลยี การพัฒนาอาชีพ การศึกษา และกิจกรรมเพื่อสังคมกับยกระดับคุณภาพชีวิตของครัวเรือนเป้าหมาย

การบูรณาการการทำงานของภาคีเครือข่าย

การบูรณาการการทำงานของภาคีเครือข่าย

ระบบบริหารครัวเรือนยากจนแบบเบ็ดเสร็จและแม่นยำเชื่อมโยงการทำงานของทุกภาคส่วนผ่านฐานข้อมูลกลางและระบบสนับสนุนการตัดสินใจ โดยแต่ละหน่วยงานสามารถเข้าถึงข้อมูลตามบทบาทหน้าที่วางแผนร่วมกัน ส่งต่อความช่วยเหลือ ติดตามผล และประเมินผลได้อย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้การใช้ทรัพยากรของภาครัฐและภาคีเครือข่ายเกิดประสิทธิภาพสูงสุด ลดความซ้ำซ้อน และเพิ่มความครอบคลุมในการช่วยเหลือประชาชน

ประโยชน์ของภาคีเครือข่าย

- 1) บูรณาการทรัพยากร ความรู้ และงบประมาณจากทุกภาคส่วน
- 2) เชื่อมโยงข้อมูลผ่านฐานข้อมูลกลาง ลดการทำงานแบบแยกส่วน
- 3) เพิ่มประสิทธิภาพการส่งต่อและติดตามความช่วยเหลือ
- 4) สนับสนุนการพัฒนาอาชีพและการสร้างรายได้ของครัวเรือน
- 5) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนและภาคประชาสังคม
- 6) เพิ่มความโปร่งใส ตรวจสอบได้ และใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์ในการบริหารจัดการ
- 7) สร้างความเข้มแข็งของระบบนิเวศการแก้ไขปัญหาความยากจนอย่างยั่งยืน

บทเรียน (Lessons Learned)

“การแก้ไขปัญหาความยากจนไม่สามารถดำเนินการโดยหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่ง แต่ต้องอาศัยเครือข่ายความร่วมมือที่เข้มแข็ง”

บทเรียนจากการดำเนินงานพบว่า ความสำเร็จของการพัฒนาครัวเรือนยากจนเกิดจากการบูรณาการบทบาทของทุกภาคส่วน โดยมีข้อมูลกลางเป็นเครื่องมือเชื่อมโยงการทำงานและระบบสนับสนุนการตัดสินใจเป็นกลไกในการกำหนดทิศทางร่วมกัน เมื่อหน่วยงานภาครัฐ มหาวิทยาลัย ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมสามารถแลกเปลี่ยนข้อมูล วางแผน และ

ติดตามผลร่วมกัน จะช่วยลดความซ้ำซ้อนของการดำเนินงาน เพิ่มประสิทธิภาพในการใช้ทรัพยากร และทำให้การช่วยเหลือประชาชนเป็นไปอย่างตรงเป้าหมาย ครอบคลุม และยั่งยืน

แนวคิด “Network Governance” จึงเป็นรากฐานสำคัญของการบริหารจัดการความยากจนเชิงพื้นที่ ที่เปลี่ยนจากการทำงานแบบต่างคนต่างทำ ไปสู่การทำงานร่วมกันบนฐานข้อมูลเดียว (One Data) เพื่อเป้าหมายเดียว คือ การยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนและการหลุดพ้นจากความยากจนอย่างยั่งยืน

5.7 การใช้ประโยชน์ข้อมูล

ข้อมูลเป็นทรัพยากรเชิงยุทธศาสตร์ที่มีบทบาทสำคัญต่อการบริหารจัดการความยากจนในทุกระดับ การมีข้อมูลที่ถูกต้อง ครบถ้วน และเป็นปัจจุบัน จะช่วยให้หน่วยงานสามารถวิเคราะห์ปัญหา วางแผน กำหนดนโยบาย จัดสรรทรัพยากร และติดตามผลการดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ระบบบริหารครัวเรือนยากจนแบบเบ็ดเสร็จและแม่นยำจึงออกแบบกระบวนการใช้ประโยชน์ข้อมูล (Data Utilization) ให้ครอบคลุมทุกระดับการบริหาร ตั้งแต่ระดับครัวเรือน ระดับตำบล ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด ไปจนถึงระดับประเทศ โดยเชื่อมโยงฐานข้อมูลกลาง (Single Source of Truth) เข้ากับระบบสนับสนุนการตัดสินใจ (Decision Support System : DSS) และ Dashboard เพื่อให้ข้อมูลเดียวกันสามารถตอบสนองต่อการตัดสินใจในทุกระดับ

แนวคิดสำคัญของระบบ คือ “One Data, Multi-Level Decision” หรือ “ข้อมูลชุดเดียว สนับสนุนการตัดสินใจทุกระดับ” ซึ่งช่วยให้การบริหารจัดการเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ลดความซ้ำซ้อน และเพิ่มประสิทธิภาพของการใช้ทรัพยากรภาครัฐ

วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อใช้ข้อมูลในการวางแผนช่วยเหลือครัวเรือนอย่างตรงเป้าหมาย
- 2) เพื่อสนับสนุนการวิเคราะห์ปัญหาและการจัดลำดับความสำคัญของพื้นที่
- 3) เพื่อใช้ข้อมูลประกอบการจัดสรรงบประมาณและทรัพยากร
- 4) เพื่อสนับสนุนการกำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาพื้นที่
- 5) เพื่อเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างทุกระดับการบริหาร
- 6) เพื่อสนับสนุนการตัดสินใจบนฐานข้อมูลเชิงประจักษ์ (Evidence-based Decision Making)
- 7) เพื่อยกระดับประสิทธิภาพการบริหารจัดการความยากจนอย่างยั่งยืน

การใช้ประโยชน์ข้อมูลในแต่ละระดับ

1) ระดับครัวเรือน (Household Level)

ระดับครัวเรือนเป็นจุดเริ่มต้นของการใช้ข้อมูล โดยข้อมูลรายครัวเรือนถูกนำมาใช้เพื่อวิเคราะห์สภาพปัญหา ศักยภาพ และความต้องการเฉพาะของแต่ละครัวเรือน เพื่อกำหนดแผนช่วยเหลือที่เหมาะสมและติดตามผลการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

ข้อมูลที่ใช้ประกอบด้วย ข้อมูลสมาชิก รายได้ อาชีพ สุขภาพ การศึกษา สวัสดิการ หนี้สิน และทุนดำรงชีพ 5 มิติ ซึ่งช่วยให้เจ้าหน้าที่สามารถออกแบบแนวทางการพัฒนาที่สอดคล้องกับบริบทของแต่ละครัวเรือน

การใช้ประโยชน์

- วิเคราะห์ปัญหารายครัวเรือน
- จัดทำแผนช่วยเหลือเฉพาะราย (Individual Household Plan)
- เลือกอาชีพที่เหมาะสม
- ส่งต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

- ติดตามผลการช่วยเหลือ
- ประเมินการเปลี่ยนแปลงด้านรายได้และคุณภาพชีวิต

ผลลัพธ์

- การช่วยเหลือตรงตามความต้องการ
- ลดการตกหล่นของกลุ่มเป้าหมาย
- เพิ่มโอกาสในการพึ่งพาตนเองของครัวเรือน

2) ระดับตำบล (Subdistrict Level)

ระดับตำบลเป็นระดับที่ใช้ข้อมูลเพื่อวิเคราะห์ภาพรวมของชุมชน และจัดลำดับความสำคัญของปัญหาในพื้นที่ โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และคณะทำงานระดับตำบลสามารถใช้ข้อมูลจาก Dashboard และแผนที่ GIS เพื่อกำหนดแผนพัฒนาท้องถิ่นและบูรณาการความช่วยเหลือ

การใช้ประโยชน์

- วิเคราะห์สถานการณ์ความยากจนของตำบล
- จัดลำดับความสำคัญของปัญหา
- ระบุพื้นที่เปราะบาง
- วางแผนโครงการพัฒนาชุมชน
- บูรณาการการทำงานของหน่วยงานในพื้นที่

ผลลัพธ์

- การพัฒนาสอดคล้องกับปัญหาจริงของพื้นที่
- ใช้ทรัพยากรได้อย่างคุ้มค่า
- ลดความซ้ำซ้อนของโครงการ

3) ระดับอำเภอ (District Level)

ระดับอำเภอใช้ข้อมูลเพื่อบริหารจัดการทรัพยากรและจัดสรรงบประมาณให้สอดคล้องกับความต้องการของแต่ละพื้นที่ โดยอาศัยข้อมูลจากระบบ DSS และ Dashboard เฝ้าบริหาร

ข้อมูลช่วยให้คณะกรรมการระดับอำเภอสามารถเปรียบเทียบสถานการณ์ของแต่ละตำบล วิเคราะห์ผลการดำเนินงาน และกำหนดมาตรการช่วยเหลือที่เหมาะสม

การใช้ประโยชน์

- จัดสรรงบประมาณตามข้อมูลเชิงประจักษ์
- จัดลำดับความสำคัญของโครงการ
- บริหารทรัพยากรระหว่างตำบล
- ติดตามผลการดำเนินงาน
- ประเมินประสิทธิภาพของโครงการ

ผลลัพธ์

- งบประมาณตอบสนองต่อปัญหาของพื้นที่
- เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารโครงการ
- ลดความเหลื่อมล้ำระหว่างพื้นที่

4) ระดับจังหวัด (Provincial Level)

ระดับจังหวัดใช้ข้อมูลเพื่อกำหนดยุทธศาสตร์และนโยบายการพัฒนาจังหวัด โดยมี Policy Dashboard เป็นเครื่องมือสำคัญในการแสดงข้อมูลเชิงวิเคราะห์แบบ Real-time ทั้งด้านจำนวนครัวเรือนยากจน ระดับความเปราะบาง ผลการช่วยเหลือ ตัวชี้วัดสำคัญ (KPIs) และความก้าวหน้าของโครงการ

Dashboard ช่วยให้ผู้บริหารสามารถติดตามสถานการณ์ เปรียบเทียบข้อมูลระหว่างอำเภอ วิเคราะห์แนวโน้ม และตัดสินใจเชิงยุทธศาสตร์ได้อย่างรวดเร็ว

การใช้ประโยชน์

- ใช้ Policy Dashboard ในการบริหารจังหวัด
- กำหนดยุทธศาสตร์จังหวัด
- ติดตามตัวชี้วัด (KPIs)

- ประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการ
- สนับสนุนการประชุมและการรายงานต่อผู้บริหาร

ผลลัพธ์

- ผู้บริหารเข้าถึงข้อมูลเชิงลึกได้ทันเวลา
- การตัดสินใจมีความแม่นยำและโปร่งใส
- การบริหารจัดการจังหวัดมีประสิทธิภาพมากขึ้น

5) ระดับประเทศ (National Level)

ระดับประเทศใช้ข้อมูลที่รวบรวมจากทุกจังหวัดเพื่อกำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ โดยข้อมูลจากระบบสามารถใช้วิเคราะห์แนวโน้มความยากจน ประเมินผลการดำเนินงานของหน่วยงาน และติดตามความก้าวหน้าของเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs)

ข้อมูลระดับประเทศยังช่วยสนับสนุนการจัดสรรงบประมาณ การกำหนดมาตรการช่วยเหลือ และการติดตามผลการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐในภาพรวม

การใช้ประโยชน์

- กำหนดนโยบายระดับประเทศ (National Policy)
- วางยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหาความยากจน
- จัดสรรงบประมาณระดับประเทศ
- ติดตามตัวชี้วัดการพัฒนาประเทศ
- สนับสนุนการปฏิรูประบบข้อมูลภาครัฐ
- ประเมินผลนโยบายและมาตรการของรัฐบาล

ผลลัพธ์

- การกำหนดนโยบายบนฐานข้อมูลเชิงประจักษ์
- เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารภาครัฐ
- สนับสนุนการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน

- [illegible]

บทเรียน (Lessons Learned)

“ข้อมูลจะเกิดคุณค่าสูงสุดเมื่อถูกนำไปใช้ในการตัดสินใจทุกระดับอย่างต่อเนื่อง”

บทเรียนจากการดำเนินงานพบว่า การมีฐานข้อมูลที่ถูกต้องเพียงอย่างเดียวไม่เพียงพอ หากข้อมูลไม่ได้ถูกนำไปใช้ในการวางแผน ติดตาม และประเมินผลอย่างเป็นระบบ คุณค่าของข้อมูลจะลดลงอย่างมาก ในทางกลับกัน เมื่อข้อมูลเดียวกันถูกใช้ตั้งแต่ระดับครัวเรือน ตำบล อำเภอ จังหวัด จนถึงระดับประเทศ จะทำให้ทุกระดับสามารถเชื่อมโยงการทำงานและกำหนดทิศทางการพัฒนาไปในแนวทางเดียวกัน

การใช้ Policy Dashboard และระบบสนับสนุนการตัดสินใจ (DSS) ช่วยให้ข้อมูลเชิงประจักษ์กลายเป็นเครื่องมือสำคัญในการกำหนดนโยบาย จัดสรรงบประมาณ และติดตามผลการดำเนินงาน ส่งผลให้การบริหารจัดการความยากจนมีความแม่นยำ โปร่งใส และสามารถตอบสนองต่อปัญหาของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

5.8 นโยบายและแผนเชิงกลยุทธ์

การบริหารจัดการความยากจนในยุคดิจิทัลจำเป็นต้องอาศัยข้อมูลที่ถูกต้อง ครบถ้วน และทันสมัย เพื่อสนับสนุนการกำหนดนโยบาย การวางแผน และการบริหารทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ ระบบบริหารครัวเรือนยากจนแบบเบ็ดเสร็จและแม่นยำจึงได้พัฒนาระบบสนับสนุนการตัดสินใจ (Decision Support System : DSS) ให้เป็นกลไกหลักในการแปลงข้อมูล (Data) ให้เป็นสารสนเทศ (Information) องค์ความรู้ (Knowledge) และข้อเสนอเชิงนโยบาย (Policy Intelligence)

ระบบ DSS ทำหน้าที่รวบรวม วิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูลจากหลายแหล่ง ทั้งข้อมูลครัวเรือน ข้อมูลเชิงพื้นที่ ข้อมูลเศรษฐกิจ สังคม สุขภาพ และข้อมูลการดำเนินงานของหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนการตัดสินใจในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับจังหวัด กลุ่มจังหวัด ระดับภาค และระดับประเทศ

แนวคิดสำคัญของระบบ คือ “Data-driven Governance” หรือ “การบริหารภาครัฐบนฐานข้อมูลเชิงประจักษ์” ซึ่งมุ่งให้ทุกการกำหนดนโยบาย และการจัดสรรทรัพยากรมีข้อมูลรองรับ สามารถตรวจสอบได้ และตอบสนอง ต่อปัญหาของพื้นที่ได้อย่างตรงจุด

วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อสนับสนุนการกำหนดนโยบายบนฐานข้อมูลเชิงประจักษ์
- 2) เพื่อเชื่อมโยงข้อมูลจากทุกระดับเข้าสู่ระบบการวางแผนเชิงยุทธศาสตร์
- 3) เพื่อใช้ DSS ในการวิเคราะห์และจัดลำดับความสำคัญของปัญหา
- 4) เพื่อสนับสนุนการจัดสรรงบประมาณและทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ
- 5) เพื่อเชื่อมโยงข้อมูลกับนโยบายและยุทธศาสตร์ระดับประเทศ
- 6) เพื่อสนับสนุนการติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน
- 7) เพื่อสร้างระบบการบริหารภาครัฐที่ขับเคลื่อนด้วยข้อมูล (Data-driven Governance)

การใช้ระบบ DSS สนับสนุนการตัดสินใจเชิงยุทธศาสตร์

1) ระดับจังหวัด (Provincial Decision Support)

ระบบ DSS สนับสนุนผู้บริหารจังหวัดในการวิเคราะห์สถานการณ์ ความยากจน การระบุพื้นที่เป้าหมาย การจัดลำดับความสำคัญของปัญหา และการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด โดยใช้ Dashboard เชิงบริหาร แผนที่ภูมิสารสนเทศ (GIS) และตัวชี้วัดสำคัญ (KPIs)

การสนับสนุนการตัดสินใจ

- วิเคราะห์สถานการณ์รายอำเภอและรายตำบล
- จัดลำดับพื้นที่เป้าหมาย
- จัดทำแผนพัฒนาจังหวัด

- ติดตามตัวชี้วัดจังหวัด
- จัดสรรงบประมาณตามข้อมูลจริง

2) ระดับกลุ่มจังหวัด (Cluster Decision Support)

ระบบ DSS สนับสนุนการวางแผนร่วมกันของกลุ่มจังหวัด โดยวิเคราะห์ศักยภาพร่วม ปัญหาร่วม และโอกาสในการพัฒนา เพื่อกำหนดยุทธศาสตร์ที่สอดคล้องกับบริบทของแต่ละกลุ่มจังหวัด

การสนับสนุนการตัดสินใจ

- วิเคราะห์ศักยภาพของกลุ่มจังหวัด
- เชื่อมโยงห่วงโซ่คุณค่าทางเศรษฐกิจ
- บูรณาการโครงการระหว่างจังหวัด
- จัดลำดับการลงทุนร่วม
- ติดตามผลการดำเนินงานระดับกลุ่มจังหวัด

3) ระดับภาค (Regional Decision Support)

ระดับภาคใช้ระบบ DSS เพื่อวิเคราะห์แนวโน้มการพัฒนา ความเหลื่อมล้ำ และศักยภาพของพื้นที่ในระดับภูมิภาค สนับสนุนการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนา การเชื่อมโยงโครงสร้างพื้นฐาน และการกระจายทรัพยากรอย่างสมดุล

การสนับสนุนการตัดสินใจ

- วิเคราะห์ข้อมูลเชิงภูมิภาค
- กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาระดับภาค
- บริหารทรัพยากรข้ามจังหวัด
- ติดตามความก้าวหน้าของการพัฒนาภูมิภาค
- ประเมินผลกระทบเชิงพื้นที่

4) ระดับประเทศ (National Decision Support)

ระบบ DSS รวบรวมข้อมูลจากทุกจังหวัดเพื่อสนับสนุนรัฐบาลในการกำหนดนโยบายระดับประเทศ ติดตามสถานการณ์ความยากจน ประเมินผลการดำเนินงาน และวางแผนการพัฒนาประเทศในระยะยาว

การสนับสนุนการตัดสินใจ

- กำหนดนโยบายระดับประเทศ
- จัดสรรงบประมาณตามความจำเป็นของพื้นที่
- ติดตามตัวชี้วัดระดับชาติ
- ประเมินผลนโยบายภาครัฐ
- สนับสนุนการปฏิรูประบบข้อมูลภาครัฐ

การเชื่อมโยงกับนโยบายและแผนระดับประเทศ

1) เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs)

ระบบสนับสนุนการติดตามความก้าวหน้าของเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยเฉพาะเป้าหมายที่เกี่ยวข้องกับการขจัดความยากจนและการลดความเหลื่อมล้ำ ได้แก่

SDG 1 ขจัดความยากจนทุกรูปแบบ

SDG 2 ความมั่นคงทางอาหารและเกษตรกรรมที่ยั่งยืน

SDG 3 สุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดี

SDG 4 การศึกษาที่มีคุณภาพ

SDG 8 การจ้างงานที่มีคุณค่าและการเติบโตทางเศรษฐกิจ

SDG 10 ลดความเหลื่อมล้ำ

SDG 17 ความร่วมมือเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

ระบบสามารถเชื่อมโยงตัวชี้วัดระดับพื้นที่กับตัวชี้วัด SDGs เพื่อประเมินผลการพัฒนาได้อย่างต่อเนื่อง

2) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ข้อมูลจากระบบ DSS สนับสนุนการดำเนินงานตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ โดยเฉพาะประเด็นการพัฒนาคน การลดความเหลื่อมล้ำ การสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจ การพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก และการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน

ระบบช่วยให้หน่วยงานสามารถติดตามผลสัมฤทธิ์ของแผนงาน วิเคราะห์ผลลัพธ์ และปรับปรุงมาตรการให้สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่

3) ยุทธศาสตร์ชาติ

ระบบสนับสนุนการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ โดยเชื่อมโยงข้อมูลกับประเด็นสำคัญ เช่น

- การสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม
- การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์
- การสร้างความสามารถในการแข่งขัน
- การสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
- การปรับสมดุลและพัฒนาาระบบบริหารจัดการภาครัฐ

ข้อมูลเชิงประจักษ์จากระบบช่วยให้การกำหนดนโยบายและการติดตามผลของยุทธศาสตร์ชาติมีความแม่นยำมากขึ้น

4) แผนที่ความยากจน (Poverty Mapping)

Poverty Mapping เป็นเครื่องมือสำคัญที่ใช้ข้อมูลเชิงพื้นที่ (GIS) ร่วมกับข้อมูลครัวเรือน เพื่อแสดงการกระจายตัวของความยากจน ระดับความเปราะบาง และปัจจัยเสี่ยงในแต่ละพื้นที่

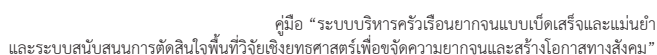
แผนที่ความยากจนช่วยให้ผู้บริหารสามารถ

- ระบุพื้นที่วิกฤต
- วิเคราะห์ความเหลื่อมล้ำเชิงพื้นที่
- จัดลำดับความสำคัญของการลงทุน

- ## 5) การบริหารภาครัฐบนฐานข้อมูล (Data-driven Governance)

ระบบ DSS ทำให้ทุกหน่วยงานสามารถใช้ข้อมูลชุดเดียวกัน (Single Source of Truth) ในการตัดสินใจ ลดการใช้ข้อมูลที่กระจัดกระจาย ลดความซ้ำซ้อน และเพิ่มความโปร่งใสในการบริหารงานภาครัฐ

แนวทางนี้ช่วยเปลี่ยนรูปแบบการบริหารจาก Experience-based Decision (การตัดสินใจจากประสบการณ์) ไปสู่ Evidence-based Decision (การตัดสินใจบนฐานข้อมูลเชิงประจักษ์) ซึ่งเพิ่มความแม่นยำและความรับผิดชอบในการดำเนินนโยบาย

ประโยชน์ของระบบสนับสนุนนโยบายและแผนเชิงกลยุทธ์

- 1) สนับสนุนการกำหนดนโยบายที่อ้างอิงข้อมูลจริง
- 2) เชื่อมโยงการวางแผนจากระดับพื้นที่สู่ระดับประเทศ
- 3) เพิ่มประสิทธิภาพในการจัดสรรงบประมาณและทรัพยากร
- 4) ติดตามผลการดำเนินงานผ่าน Dashboard และตัวชี้วัดแบบ Real-time
- 5) ลดความซ้ำซ้อนของโครงการและการดำเนินงานระหว่างหน่วยงาน
- 6) สนับสนุนการบรรลุเป้าหมาย SDGs และยุทธศาสตร์ชาติ
- 7) ยกระดับการบริหารภาครัฐสู่ระบบ Data-driven Governance

บทเรียน (Lessons Learned)

“นโยบายที่มีประสิทธิภาพต้องเริ่มต้นจากข้อมูลที่ต้องการ และการตัดสินใจที่อาศัยหลักฐานเชิงประจักษ์”

บทเรียนจากการดำเนินงานแสดงให้เห็นว่า ระบบสนับสนุนการตัดสินใจ (DSS) เป็นกลไกสำคัญในการเชื่อมโยงข้อมูลจากระดับครัวเรือนสู่การกำหนดนโยบายระดับจังหวัด กลุ่มจังหวัด ระดับภาค และระดับประเทศ ทำให้การวางแผนและการจัดสรรทรัพยากรสอดคล้องกับปัญหาและศักยภาพของพื้นที่อย่างแท้จริง

การบูรณาการข้อมูลเข้ากับ Poverty Mapping, SDGs, แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และยุทธศาสตร์ชาติ ทำให้การกำหนดนโยบายสามารถมองเห็นทั้งภาพรวมของประเทศและความแตกต่างของแต่ละพื้นที่ ส่งผลให้การบริหารภาครัฐก้าวสู่ Data-driven Governance ที่ใช้ข้อมูลเป็นศูนย์กลางในการกำหนดทิศทางการพัฒนา ติดตามผล และสร้างการเปลี่ยนแปลงเชิงนโยบายอย่างมีประสิทธิภาพ โปร่งใส และยั่งยืน

unit 6

ผลลัพธ์ (Outputs)

การพัฒนาระบบบริหารครัวเรือนยากจนแบบเบ็ดเสร็จและแม่นยำ และระบบสนับสนุนการตัดสินใจเชิงยุทธศาสตร์ (Decision Support System: DSS) มีเป้าหมายสำคัญในการยกระดับการบริหารจัดการข้อมูลความยากจนจากการทำงานแบบแยกส่วน สู่ระบบดิจิทัลที่เชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงานอย่างเป็นเอกภาพ สามารถใช้ข้อมูลร่วมกัน วิเคราะห์สถานการณ์ และสนับสนุนการตัดสินใจเชิงนโยบายบนฐานข้อมูลเชิงประจักษ์ (Evidence-based Policy)

ผลลัพธ์ของการดำเนินงานไม่ได้จำกัดเฉพาะการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ แต่ครอบคลุมถึงการยกระดับคุณภาพข้อมูล การพัฒนาศักยภาพบุคลากร และการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างภาครัฐ สถาบันการศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคีเครือข่าย ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญของการแก้ไขปัญหาความยากจนเชิงพื้นที่อย่างยั่งยืน

ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น ผลลัพธ์ของการดำเนินงานสามารถแบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่

- 1) ผลลัพธ์ด้านระบบ (System Outputs)
- 2) ผลลัพธ์ด้านข้อมูล (Data Outputs)
- 3) ผลลัพธ์ด้านบุคลากร (Human Capacity Outputs)
- 4) ผลลัพธ์ด้านเครือข่าย (Partnership Outputs)

1) ผลลัพธ์ด้านระบบ (System Outputs)

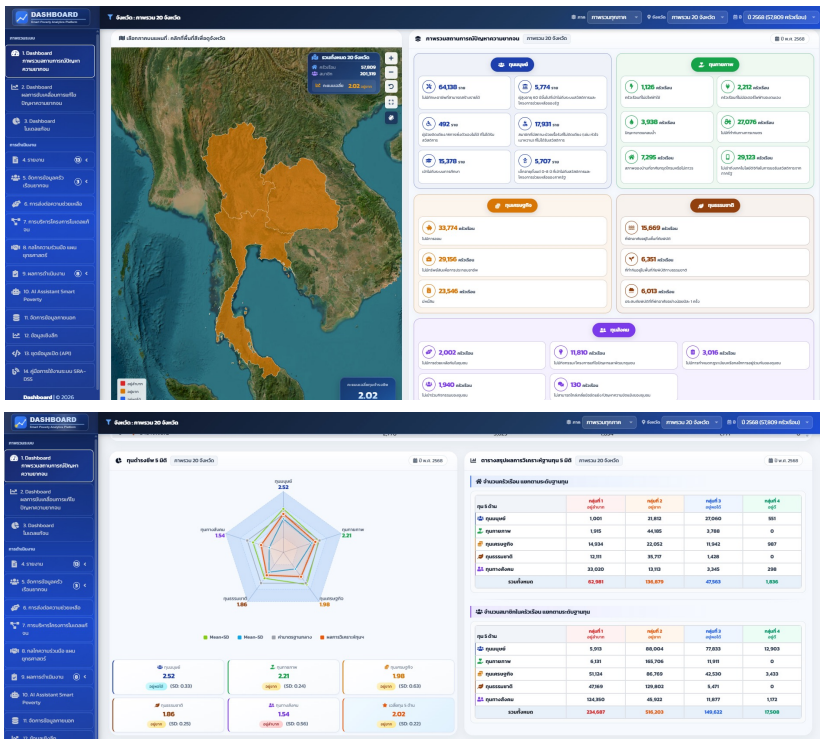
การพัฒนาระบบสารสนเทศทำให้เกิดแพลตฟอร์มดิจิทัลที่สามารถบริหารจัดการข้อมูลครัวเรือนยากจนได้แบบครบวงจร ตั้งแต่การสำรวจข้อมูล การตรวจสอบข้อมูล การบูรณาการข้อมูล การวิเคราะห์การส่งต่อความช่วยเหลือ และการติดตามประเมินผล ส่งผลให้หน่วยงานทุกระดับสามารถใช้ข้อมูลชุดเดียวกันในการดำเนินงาน

1.1) ระบบ PPPConnex

เกิดระบบบริหารข้อมูลครัวเรือนยากจนแบบเบ็ดเสร็จและแม่นยำ (PPPConnex) ซึ่งทำหน้าที่เป็นฐานข้อมูลกลางสำหรับการสำรวจ สอบทาน ติดตาม และบริหารจัดการข้อมูลครัวเรือนยากจน ครอบคลุมข้อมูล ด้านเศรษฐกิจ สังคม สุขภาพ การศึกษา อาชีพ และทุนดำรงชีพ 5 มิติ

ผลลัพธ์ที่สำคัญ

- มีฐานข้อมูลครัวเรือนแบบบูรณาการ
- ลดการจัดเก็บข้อมูลซ้ำซ้อน
- สนับสนุนการติดตามสถานการณ์แบบ Real-time
- เชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงาน

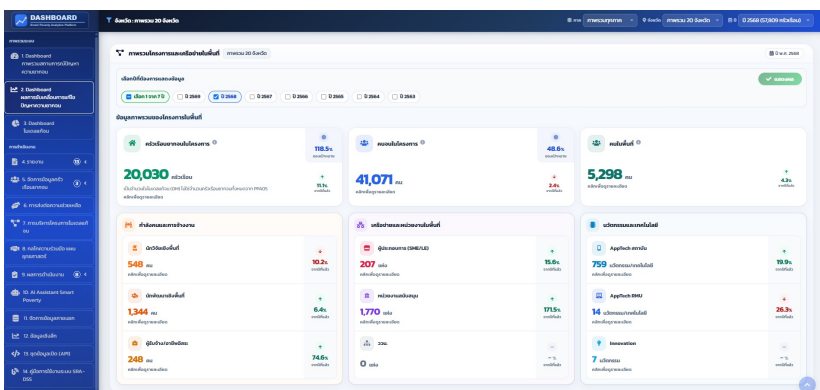
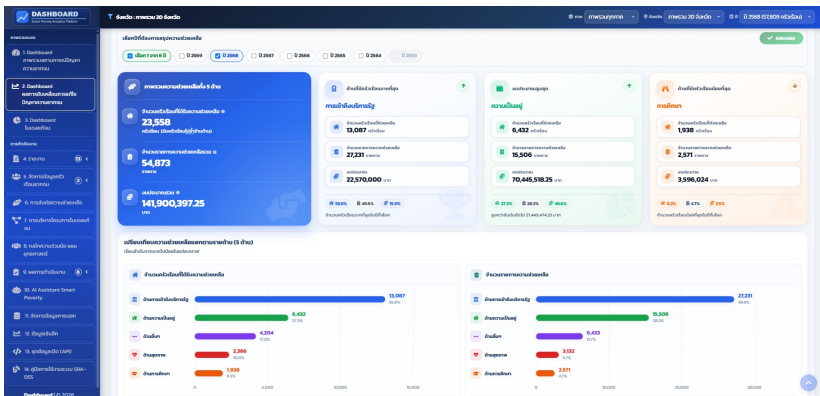

1.2) ระบบสนับสนุนการตัดสินใจ (Decision Support System : DSS)

พัฒนาระบบ DSS เพื่อวิเคราะห์ข้อมูล สร้างตัวชี้วัด และสนับสนุนการตัดสินใจเชิงยุทธศาสตร์ของผู้บริหารทุกระดับ ตั้งแต่ระดับตำบล อำเภอ จังหวัด จนถึงระดับประเทศ

ผลลัพธ์ที่สำคัญ

- วิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึกได้รวดเร็ว
- สนับสนุนการจัดลำดับความสำคัญของปัญหา
- ใช้ข้อมูลประกอบการจัดสรรงบประมาณ
- สนับสนุนการกำหนดนโยบายบนฐานข้อมูลเชิงประจักษ์

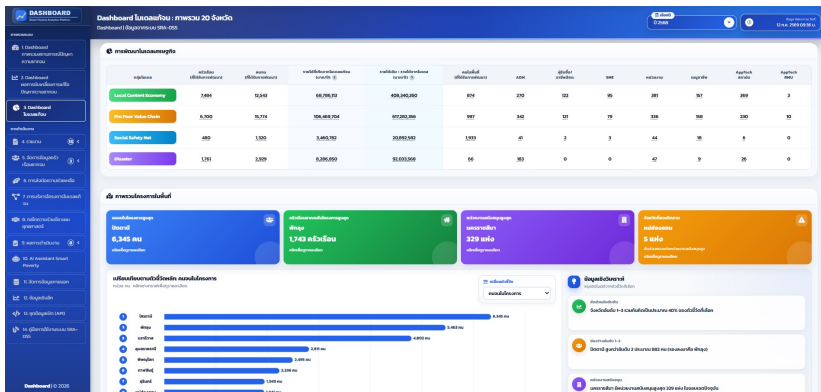

1.3) ระบบ Dashboard

พัฒนาระบบ Dashboard เพื่อแสดงผลข้อมูลในรูปแบบกราฟ แผนภูมิ ตาราง และแผนที่ภูมิสารสนเทศ (GIS) ทำให้ผู้บริหารสามารถติดตามสถานการณ์และประเมินผลการดำเนินงานได้แบบ Real-time

ผลลัพธ์ที่สำคัญ

- เห็นภาพรวมสถานการณ์ทุกระดับ
- ติดตามตัวชี้วัดได้ทันที
- วิเคราะห์ข้อมูลเชิงพื้นที่
- สนับสนุนการประชุมและการรายงาน

The dashboard displays a detailed table of data, likely representing a financial or operational report. The table includes columns for various metrics and a color-coded status indicator.

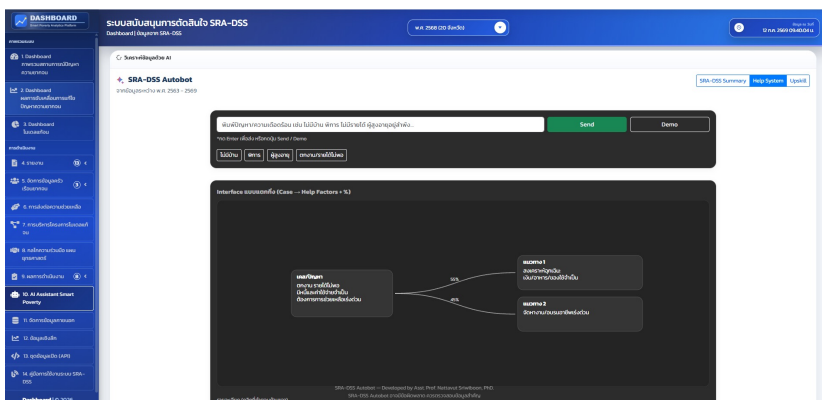
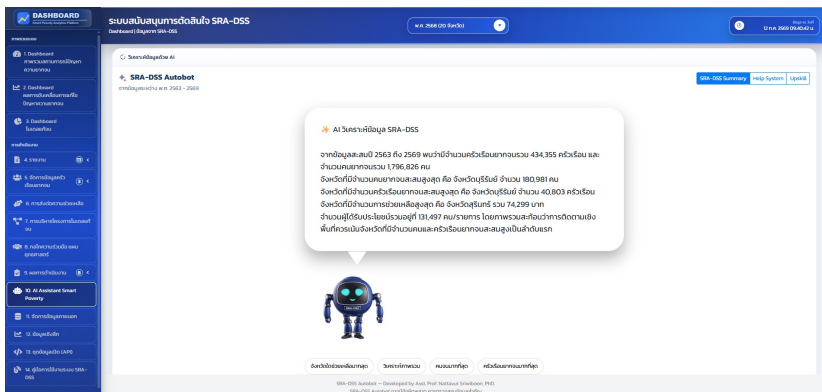
Category	Value	Unit
Overall Performance	6,345 M	Million Baht
Financial Performance	1,743 M	Million Baht
Operational Performance	329 M	Million Baht
Customer Satisfaction	5 M	Million Baht

1.4) ระบบปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence : AI)

พัฒนาระบบ AI เพื่อวิเคราะห์ข้อมูล คาดการณ์ความเสี่ยง
แนะนำแนวทางช่วยเหลือ และสนับสนุนการตอบคำถามของผู้ใช้งาน
ผ่าน AI Assistant

ผลลัพธ์ที่สำคัญ

- วิเคราะห์ศักยภาพครว้เรือน
- แนะนำแนวทางพัฒนาอาชีพ
- คาดการณ์ความเสี่ยง
- เพิ่มความแม่นยำในการตัดสินใจ

1.5) ระบบเชื่อมโยงข้อมูลผ่าน API

พัฒนากลไกการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างหน่วยงานผ่าน API ทำให้ข้อมูลสามารถเชื่อมโยงและปรับปรุงได้อย่างอัตโนมัติ

ผลลัพธ์ที่สำคัญ

- ลดการบันทึกข้อมูลซ้ำ
- เชื่อมโยงข้อมูลหลายหน่วยงาน
- เพิ่มความรวดเร็วในการให้บริการ
- สนับสนุนรัฐบาลดิจิทัล (Digital Government)

2) ผลลัพธ์ด้านข้อมูล (Data Outputs)

การดำเนินงานส่งผลให้เกิดระบบข้อมูลที่มีคุณภาพ สามารถนำไปใช้ในการบริหารจัดการและกำหนดนโยบายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.1) ฐานข้อมูลคุณภาพ (High Quality Database)

มีการพัฒนากระบวนการสำรวจ สอบทาน ทำความสะอาด และบูรณาการข้อมูล ทำให้ฐานข้อมูลมีความถูกต้อง ครบถ้วน เป็นปัจจุบัน และสามารถตรวจสอบย้อนกลับได้

ผลลัพธ์ที่สำคัญ

- ข้อมูลมีความน่าเชื่อถือ
- ลดข้อมูลซ้ำซ้อน
- เพิ่มคุณภาพของสารสนเทศ
- รองรับการวิเคราะห์ขั้นสูง

2.2) ข้อมูลเชิงพื้นที่ (Spatial Data)

มีการเชื่อมโยงข้อมูลคร่าวเชื่อมกับระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (GIS) ทำให้สามารถวิเคราะห์สถานการณ์ความยากจนในระดับพื้นที่ ระบุจุดเปราะบาง และจัดลำดับความสำคัญของการพัฒนาได้อย่างแม่นยำ

ผลลัพธ์ที่สำคัญ

- แสดงข้อมูลผ่านแผนที่ดิจิทัล
- วิเคราะห์ความเหลื่อมล้ำเชิงพื้นที่
- สนับสนุน Poverty Mapping
- วางแผนพัฒนาเชิงพื้นที่ได้อย่างตรงเป้าหมาย

3) ผลลัพธ์ด้านบุคลากร (Human Capacity Outputs)

การพัฒนาระบบควบคู่กับการพัฒนาศักยภาพบุคลากรทุกระดับทำให้เกิดการเรียนรู้ การใช้ข้อมูล และการตัดสินใจบนฐานข้อมูลเชิงประจักษ์

3.1) ผู้บริหาร

ผู้บริหารสามารถเข้าถึง Dashboard และ DSS เพื่อใช้ประกอบการกำหนดนโยบาย ติดตามผลการดำเนินงาน และตัดสินใจเชิงยุทธศาสตร์ได้อย่างรวดเร็ว

3.2) ผู้ปฏิบัติงาน

เจ้าหน้าที่ที่มีทักษะในการสำรวจ สอบทาน วิเคราะห์ และบริหารจัดการข้อมูลผ่านระบบดิจิทัล สามารถใช้ข้อมูลในการวางแผนและติดตามการช่วยเหลือครัวเรือนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.3) นักพัฒนาพื้นที่

นักพัฒนาพื้นที่สามารถใช้ข้อมูลในการวิเคราะห์ศักยภาพของครัวเรือน ออกแบบแนวทางพัฒนาอาชีพ เชื่อมโยงภาคีเครือข่าย และติดตามผลการพัฒนาในระดับพื้นที่ได้อย่างเป็นระบบ

ผลลัพธ์ที่สำคัญ

- เพิ่มสมรรถนะด้านการวิเคราะห์ข้อมูล
- พัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล
- ส่งเสริมการตัดสินใจบนฐานข้อมูล
- สร้างวัฒนธรรมการใช้ข้อมูลในการบริหารงาน

4) ผลลัพธ์ด้านเครือข่าย (Partnership Outputs)

การดำเนินงานทำให้เกิดเครือข่ายความร่วมมือที่เข้มแข็งระหว่างหน่วยงานทุกภาคส่วน โดยมีฐานข้อมูลกลางเป็นเครื่องมือเชื่อมโยงการทำงาน

4.1) หน่วยงานภาคี

หน่วยงานภาครัฐสามารถใช้ข้อมูลร่วมกัน วางแผน ส่งต่อความช่วยเหลือ และติดตามผลการดำเนินงานผ่านระบบเดียวกัน ลดความซ้ำซ้อนและเพิ่มประสิทธิภาพในการให้บริการประชาชน

4.2) มหาวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมีบทบาทในการวิจัย พัฒนาองค์ความรู้ ถ่ายทอดเทคโนโลยี พัฒนานวัตกรรม และเป็นพี่เลี้ยงทางวิชาการในการพัฒนาระบบและบุคลากรในพื้นที่

4.3) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.)

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถใช้ข้อมูลในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น จัดลำดับปัญหา บูรณาการโครงการ และติดตามผลการช่วยเหลือประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ผลลัพธ์ที่สำคัญ

- เกิดเครือข่ายการทำงานแบบบูรณาการ
- ใช้ข้อมูลร่วมกันทุกภาคส่วน
- ลดความซ้ำซ้อนของโครงการ
- เพิ่มประสิทธิภาพการช่วยเหลือประชาชน

สรุปผลลัพธ์

การพัฒนาระบบบริหารครัวเรือนยากจนแบบเบ็ดเสร็จและแม่นยำ และระบบสนับสนุนการตัดสินใจเชิงยุทธศาสตร์ ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงใน 4 มิติสำคัญ ได้แก่ การพัฒนาระบบดิจิทัล การยกระดับคุณภาพข้อมูล การเสริมสร้างศักยภาพบุคลากร และการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ ทำให้หน่วยงานทุกระดับสามารถใช้ข้อมูลชุดเดียวกันในการวางแผน บริหารจัดการ และกำหนดนโยบายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ผลลัพธ์ดังกล่าวเป็นรากฐานสำคัญของการบริหารจัดการความยากจนบนฐานข้อมูลเชิงประจักษ์ (Evidence-based Management) และเป็นกลไกที่ช่วยยกระดับการพัฒนาพื้นที่สู่การบริหารภาครัฐแบบดิจิทัล (Digital Government) และการบริหารจัดการบนฐานข้อมูล (Data-driven Governance) อันนำไปสู่การลดความเหลื่อมล้ำและการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนอย่างยั่งยืน

unit 7

ผลกระทบ (Outcomes & Impact)

การพัฒนาระบบบริหารครัวเรือนยากจนแบบเบ็ดเสร็จและแม่นยำ และระบบสนับสนุนการตัดสินใจเชิงยุทธศาสตร์ (Decision Support System: DSS) ไม่ได้มุ่งเน้นเพียงการสร้างระบบฐานข้อมูลหรือแพลตฟอร์มดิจิทัลเท่านั้น แต่มีเป้าหมายสำคัญในการสร้างการเปลี่ยนแปลงเชิงระบบ (System Transformation) ที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการความยากจนในทุกกระดับ ตั้งแต่ระดับครัวเรือน หน่วยงาน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัด จนถึงระดับประเทศ

ผลกระทบของระบบเกิดจากการนำข้อมูลที่มีคุณภาพมาวิเคราะห์ ประกอบการตัดสินใจ และบูรณาการการทำงานของทุกภาคส่วน ส่งผลให้การช่วยเหลือประชาชนมีความแม่นยำ ตรงเป้าหมาย โปร่งใส และสามารถติดตามผลได้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นการเปลี่ยนผ่านจากการบริหารแบบอาศัยประสบการณ์ (Experience-based Management) ไปสู่การบริหารบนฐานข้อมูลเชิงประจักษ์ (Evidence-based Management)

ผลกระทบที่เกิดขึ้น ผลกระทบของการดำเนินงานสามารถแบ่งออกเป็น 4 ระดับ ได้แก่

- 1) ระดับครัวเรือน (Household Impact)
- 2) ระดับองค์กร (Organizational Impact)
- 3) ระดับจังหวัด (Provincial Impact)
- 4) ระดับประเทศ (National Impact)

1) ผลกระทบระดับครัวเรือน (Household Impact)

การใช้ข้อมูลรายครัวเรือนร่วมกับระบบวิเคราะห์และระบบส่งต่อความช่วยเหลือ ทำให้การพัฒนาศักยภาพครัวเรือนเป็นไปตามสภาพปัญหาและศักยภาพของแต่ละครัวเรือน ส่งผลให้ประชาชนได้รับการช่วยเหลืออย่างตรงจุดและสามารถพึ่งพาตนเองได้มากขึ้น

1.1) รายได้เพิ่มขึ้น

การนำข้อมูลมาวิเคราะห์ร่วมกับโมเดลการพัฒนาอาชีพ เทคโนโลยีที่เหมาะสม และการเชื่อมโยงตลาด ทำให้ครัวเรือนได้รับการส่งเสริมอาชีพที่เหมาะสมกับศักยภาพ ส่งผลให้เกิดการสร้างงาน สร้างรายได้ และเพิ่มความมั่นคงทางเศรษฐกิจของครัวเรือน

ผลที่เกิดขึ้น

- รายได้ของครัวเรือนมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น
- มีอาชีพที่เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่
- ลดความเสี่ยงด้านเศรษฐกิจ
- เพิ่มศักยภาพในการพึ่งพาตนเอง

1.2) เข้าถึงสวัสดิการได้มากขึ้น

ระบบเชื่อมโยงข้อมูลกับหน่วยงานภาครัฐ ทำให้สามารถตรวจสอบสิทธิและส่งต่อความช่วยเหลือได้อย่างรวดเร็ว ลดปัญหาการตกหล่นของผู้มีสิทธิ และเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงบริการของรัฐ

ผลที่เกิดขึ้น

- เข้าถึงสวัสดิการได้ตรงสิทธิ
- ลดความซ้ำซ้อนของการช่วยเหลือ
- เพิ่มโอกาสในการเข้าถึงบริการสาธารณะ
- เชื่อมโยงการช่วยเหลือแบบบูรณาการ

1.3) คุณภาพชีวิตดีขึ้น

เมื่อครัวเรือนได้รับการพัฒนาอย่างครบทุกมิติ ทั้งด้านรายได้ สุขภาพ การศึกษา ที่อยู่อาศัย และสวัสดิการ ส่งผลให้คุณภาพชีวิตโดยรวมของประชาชนดีขึ้น และมีความสามารถในการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

ผลที่เกิดขึ้น

- คุณภาพชีวิตดีขึ้น
- ลดความเปราะบางของครัวเรือน
- เพิ่มความมั่นคงทางสังคม
- สร้างความเข้มแข็งของชุมชน

2) ผลกระทบระดับองค์กร (Organizational Impact)

การพัฒนาระบบข้อมูลและ DSS ช่วยเปลี่ยนรูปแบบการบริหารงานของหน่วยงานจากการทำงานแบบแยกส่วนไปสู่การทำงานร่วมกันบนฐานข้อมูลเดียว ส่งผลให้การบริหารจัดการมีประสิทธิภาพมากขึ้น

2.1) การตัดสินใจรวดเร็วขึ้น

ผู้บริหารสามารถใช้ Dashboard และ DSS ในการวิเคราะห์ข้อมูลและติดตามสถานการณ์แบบ Real-time ทำให้การตัดสินใจมีความรวดเร็ว แม่นยำ และตอบสนองต่อปัญหาได้ทันเวลา

ผลที่เกิดขึ้น

- ลดระยะเวลาในการวิเคราะห์ข้อมูล
- เพิ่มความรวดเร็วในการตัดสินใจ
- สนับสนุนการบริหารเชิงรุก
- ตอบสนองต่อสถานการณ์ได้อย่างทัน่วงที

2.2) การใช้ข้อมูลร่วมกัน

การเชื่อมโยงฐานข้อมูลกลาง (Single Source of Truth) ทำให้หน่วยงานสามารถใช้ข้อมูลชุดเดียวกันในการวางแผน ดำเนินงาน และติดตามผล ลดความคลาดเคลื่อนของข้อมูลระหว่างหน่วยงาน

ผลที่เกิดขึ้น

- ข้อมูลมีมาตรฐานเดียวกัน
- การทำงานมีเอกภาพ
- เพิ่มประสิทธิภาพการบูรณาการ
- สนับสนุนการทำงานแบบเครือข่าย

2.3) ลดข้อมูลซ้ำซ้อน

ระบบ API และ Data Integration ช่วยลดการจัดเก็บข้อมูลซ้ำหลายระบบ ลดภาระของเจ้าหน้าที่ และเพิ่มคุณภาพของฐานข้อมูล

ผลที่เกิดขึ้น

- ลดภาระการบันทึกข้อมูล
- ลดต้นทุนการบริหารจัดการ
- เพิ่มความถูกต้องของข้อมูล
- เพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการประชาชน

3) ผลกระทบระดับจังหวัด (Provincial Impact)

การมีระบบข้อมูลและเครื่องมือวิเคราะห์เชิงพื้นที่ ทำให้จังหวัดสามารถกำหนดนโยบายและบริหารจัดการทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

3.1) Policy Dashboard

จังหวัดสามารถใช้ Dashboard เชิงนโยบายในการติดตามตัวชี้วัด วิเคราะห์สถานการณ์ และกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดแบบ Real-time

ผลที่เกิดขึ้น

- ผู้บริหารเห็นภาพรวมของจังหวัด
- ติดตามผลการดำเนินงานได้ต่อเนื่อง
- สนับสนุนการประชุมและการกำหนดนโยบาย
- เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจังหวัด

3.2) Poverty Map

การใช้ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (GIS) และ Poverty Mapping ช่วยระบุพื้นที่เปราะบาง วิเคราะห์การกระจายตัวของความยากจน และกำหนดพื้นที่เป้าหมายในการพัฒนา

ผลที่เกิดขึ้น

- ระบุพื้นที่วิกฤตได้แม่นยำ
- จัดลำดับความสำคัญของพื้นที่
- วางแผนพัฒนาเชิงพื้นที่ได้อย่างตรงเป้าหมาย
- ลดความเหลื่อมล้ำระหว่างพื้นที่

3.3) การติดตามตัวชี้วัด (KPI)

จังหวัดสามารถติดตามผลสัมฤทธิ์ของโครงการผ่านตัวชี้วัดสำคัญ (Key Performance Indicators: KPIs) และประเมินผลการดำเนินงานได้อย่างต่อเนื่อง

ผลที่เกิดขึ้น

- การบริหารงานมุ่งผลสัมฤทธิ์
- ประเมินผลได้อย่างเป็นระบบ
- ปรับปรุงมาตรการได้อย่างรวดเร็ว
- เพิ่มความโปร่งใสและตรวจสอบได้

4) ผลกระทบระดับประเทศ (National Impact)

ผลลัพธ์จากการพัฒนาระบบสามารถต่อยอดสู่การปฏิรูประบบข้อมูลภาครัฐและการกำหนดนโยบายระดับประเทศ โดยใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์เป็นฐานในการบริหารจัดการ

4.1) Data-driven Government

หน่วยงานภาครัฐสามารถใช้ข้อมูลจากระบบในการกำหนดนโยบาย วางแผน และจัดสรรทรัพยากร โดยอาศัยข้อมูลจริงแทนการตัดสินใจจากประสบการณ์เพียงอย่างเดียว

ผลที่เกิดขึ้น

- การกำหนดนโยบายมีหลักฐานรองรับ
- เพิ่มความแม่นยำในการจัดสรรงบประมาณ
- ลดความซ้ำซ้อนของโครงการ
- ยกระดับธรรมาภิบาลภาครัฐ

4.2) Smart Government

การบูรณาการ AI, Big Data, Dashboard, API และ DSS ทำให้ภาครัฐสามารถให้บริการประชาชนได้อย่างรวดเร็ว เชื่อมโยง และมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับแนวทางรัฐบาลดิจิทัล

ผลที่เกิดขึ้น

- บริหารงานแบบดิจิทัล
- ให้บริการเชิงรุก
- ลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน
- เพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการประชาชน

4.3) Integrated Poverty Platform

ระบบบริหารครัวเรือนยากจนแบบเปิดเสรีและแม่นยำ
พัฒนาเป็นแพลตฟอร์มกลางที่เชื่อมโยงข้อมูลจากหลายหน่วยงาน สามารถ
รองรับการบริหารจัดการความยากจนแบบบูรณาการในระดับประเทศ

ผลที่เกิดขึ้น

- เกิดฐานข้อมูลกลางด้านความยากจน
- เชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงาน
- สนับสนุนการกำหนดนโยบายระดับชาติ
- เป็นต้นแบบการบริหารข้อมูลภาครัฐแบบบูรณาการ

คู่มือ “ระบบบริหารครัวเรือนยากจนแบบเบ็ดเสร็จและแม่นยำ และระบบสนับสนุนการตัดสินใจพื้นที่วิจัยเชิงยุทธศาสตร์เพื่อจัดความยากจนและสร้างโอกาสทางสังคม”

สรุปผลกระทบ

การพัฒนาระบบบริหารครัวเรือนยากจนแบบเบ็ดเสร็จและแม่นยำ และระบบสนับสนุนการตัดสินใจเชิงยุทธศาสตร์ ก่อให้เกิดผลกระทบเชิงบวก ในทุกระดับ ตั้งแต่การยกระดับคุณภาพชีวิตของครัวเรือน การเพิ่มประสิทธิภาพ การบริหารงานของหน่วยงาน การยกระดับการกำหนดนโยบายระดับจังหวัด ไปจนถึงการพัฒนาระบบบริหารภาครัฐในระดับประเทศ

การเชื่อมโยงข้อมูลผ่าน PPPConnex, DSS, Dashboard, AI, GIS และ API ทำให้เกิดการเปลี่ยนผ่านสู่ Data-driven Government และ Smart Government ซึ่งใช้ข้อมูลเป็นศูนย์กลางของการบริหารจัดการ นำไปสู่การพัฒนา Integrated Poverty Platform ที่สามารถบูรณาการข้อมูล การวิเคราะห์ และการตัดสินใจของทุกภาคส่วนได้อย่างเป็นระบบ โปร่งใส และมีประสิทธิภาพ อันเป็นรากฐานสำคัญของการลดความยากจน และความเหลื่อมล้ำของประเทศอย่างยั่งยืน

บทที่ 8

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ (Key Success Factors)

การพัฒนาระบบบริหารครัวเรือนยากจนแบบเบ็ดเสร็จและแม่นยำ และระบบสนับสนุนการตัดสินใจเชิงยุทธศาสตร์ (Decision Support System: DSS) ให้ประสบความสำเร็จ ไม่ได้ขึ้นอยู่กับเทคโนโลยีเพียงอย่างเดียว แต่ต้องอาศัยการบูรณาการระหว่างภาวะผู้นำ การบริหารจัดการ ข้อมูล เทคโนโลยีดิจิทัล การพัฒนาศักยภาพบุคลากร และความร่วมมือของภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วน

จากการถอดบทเรียนการดำเนินงาน พบว่าปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จของระบบสามารถสรุปได้ 10 ประการ ซึ่งทำงานเชื่อมโยงกันเป็นระบบ ตั้งแต่การกำหนดวิสัยทัศน์ การจัดการข้อมูล การใช้เทคโนโลยี การติดตามประเมินผล และการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ระบบสามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพเศรษฐกิจและสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1) ภาวะผู้นำองค์กร (Leadership)

ผู้นำองค์กรเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดในการขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลง (Change Leadership) โดยทำหน้าที่กำหนดวิสัยทัศน์ นโยบาย และทิศทางการดำเนินงาน พร้อมผลักดันให้ทุกหน่วยงานใช้ข้อมูลเป็นฐานในการตัดสินใจ

ผู้นำที่ให้ความสำคัญกับนวัตกรรม การบูรณาการข้อมูล และการทำงานแบบมีส่วนร่วม จะช่วยสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่พร้อมต่อการเปลี่ยนผ่านสู่การบริหารงานดิจิทัล

ปัจจัยความสำเร็จ

- มีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจน
- สนับสนุนการใช้ข้อมูลในการบริหาร
- ผลักดันการทำงานแบบบูรณาการ
- สร้างการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน

2) ข้อมูลคุณภาพ (High Quality Data)

ข้อมูลที่มีความถูกต้อง ครบถ้วน ทันสมัย และตรวจสอบได้ เป็นรากฐานของการวิเคราะห์และการตัดสินใจ หากข้อมูลไม่มีคุณภาพ ย่อมส่งผลให้การกำหนดนโยบายและการช่วยเหลือเกิดความคลาดเคลื่อน

การพัฒนาคุณภาพข้อมูลจึงครอบคลุมกระบวนการสำรวจ สอบทาน ทำความสะอาด และปรับปรุงข้อมูลอย่างต่อเนื่อง

ปัจจัยความสำเร็จ

- ข้อมูลถูกต้องและครบถ้วน
- มีการตรวจสอบและปรับปรุงสม่ำเสมอ
- ลดข้อมูลซ้ำซ้อน
- มีมาตรฐานข้อมูลเดียวกัน

3) การกำกับดูแลข้อมูล (Data Governance)

Data Governance เป็นกลไกสำคัญที่ทำให้ข้อมูลมีมาตรฐานเดียวกัน สามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างหน่วยงานได้อย่างปลอดภัย โปร่งใส และเป็นไปตามกฎหมาย

การกำหนดบทบาทเจ้าของข้อมูล มาตรฐานข้อมูล สิทธิการเข้าถึง และแนวทางการใช้ข้อมูล ช่วยสร้างความเชื่อมั่นในการใช้ข้อมูลร่วมกัน

ปัจจัยความสำเร็จ

- มาตรฐานข้อมูลเดียวกัน
- สิทธิการเข้าถึงข้อมูลชัดเจน

- ความมั่นคงปลอดภัยของข้อมูล
- การบริหารข้อมูลตามหลักธรรมาภิบาล

4) ภาคีเครือข่าย (Partnership Network)

การแก้ไขปัญหาความยากจนต้องอาศัยการทำงานร่วมกันของหน่วยงานภาครัฐ มหาวิทยาลัย ภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคประชาสังคม

การมีเครือข่ายที่เข้มแข็งช่วยให้สามารถแลกเปลี่ยนข้อมูล บูรณาการทรัพยากร และติดตามการช่วยเหลือได้อย่างต่อเนื่อง

ปัจจัยความสำเร็จ

- มีเป้าหมายร่วมกัน
- แลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างหน่วยงาน
- ทำงานแบบบูรณาการ
- สนับสนุนทรัพยากรร่วมกัน

5) ปัญญาประดิษฐ์และข้อมูลขนาดใหญ่ (AI and Big Data)

AI และ Big Data เป็นกลไกสำคัญในการยกระดับระบบจากการรายงานข้อมูลไปสู่การวิเคราะห์เชิงคาดการณ์ (Predictive Analytics) และการสนับสนุนการตัดสินใจเชิงนโยบาย

ระบบสามารถวิเคราะห์ข้อมูลจำนวนมาก จำแนกกลุ่มเปราะบาง คาดการณ์ความเสี่ยง และเสนอแนวทางการช่วยเหลือที่เหมาะสม

ปัจจัยความสำเร็จ

- วิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึกได้รวดเร็ว
- พยากรณ์แนวโน้มและความเสี่ยง
- สนับสนุนการจัดลำดับความสำคัญ
- เพิ่มความแม่นยำของการตัดสินใจ

6) ระบบ Dashboard

Dashboard เป็นเครื่องมือสำคัญในการแสดงผลข้อมูลเชิงบริหาร ทำให้ผู้บริหารสามารถติดตามสถานการณ์ วิเคราะห์ตัวชี้วัด และประเมินผลการดำเนินงานแบบ Real-time

Dashboard ที่ออกแบบให้ใช้งานง่ายและตอบโจทย์ผู้ใช้งาน จะช่วยลดเวลาในการวิเคราะห์ข้อมูลและเพิ่มประสิทธิภาพในการตัดสินใจ

ปัจจัยความสำเร็จ

- แสดงผลข้อมูลแบบ Real-time
- ใช้งานง่าย
- รองรับหลายระดับการบริหาร
- สนับสนุนการประชุมและการกำหนดนโยบาย

7) การพัฒนาศักยภาพและการเป็นพี่เลี้ยง (Coaching)

การพัฒนาระบบจะประสบความสำเร็จได้เมื่อผู้ใช้งานมีความรู้ความเข้าใจ และสามารถใช้ระบบได้อย่างถูกต้อง

การจัดกระบวนการ Coaching ช่วยให้บุคลากรทุกระดับได้รับการถ่ายทอดองค์ความรู้ ฝึกปฏิบัติจริง และได้รับคำปรึกษาอย่างต่อเนื่อง

ปัจจัยความสำเร็จ

- ถ่ายทอดองค์ความรู้
- พัฒนาทักษะการใช้ระบบ
- สร้างทีมพี่เลี้ยงในพื้นที่
- สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน

8) การติดตามผล (Monitoring)

การติดตามผลเป็นกระบวนการสำคัญในการตรวจสอบความก้าวหน้าของการดำเนินงาน การใช้ทรัพยากร และผลสัมฤทธิ์ของโครงการ

ระบบ Dashboard และ DSS ช่วยให้สามารถติดตามตัวชี้วัดและสถานการณ์ได้แบบ Real-time ทำให้สามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างทันท่วงที

ปัจจัยความสำเร็จ

- ติดตามผลอย่างต่อเนื่อง
- ใช้ข้อมูลในการกำกับการดำเนินงาน
- แจ้งเตือนประเด็นสำคัญ
- สนับสนุนการบริหารเชิงรุก

9) การประเมินผล (Evaluation)

การประเมินผลช่วยวิเคราะห์ประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และผลกระทบของโครงการ เพื่อนำข้อมูลไปใช้ในการปรับปรุงการดำเนินงาน และการกำหนดนโยบายในอนาคต

การประเมินผลควรดำเนินการทั้งในระดับผลผลิต (Outputs) ผลลัพธ์ (Outcomes) และผลกระทบ (Impact)

ปัจจัยความสำเร็จ

- ประเมินผลตามตัวชี้วัด
- วิเคราะห์ผลกระทบอย่างเป็นระบบ
- ใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์
- ถ่ายทอดบทเรียนสู่การพัฒนา

10) การพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (Continuous Improvement)

ระบบที่มีประสิทธิภาพต้องสามารถเรียนรู้จากประสบการณ์ ปรับปรุงกระบวนการทำงาน และพัฒนานวัตกรรมอย่างต่อเนื่อง

การนำข้อเสนอแนะจากผู้ใช้งาน ผลการติดตาม และผลการประเมิน มาปรับปรุงระบบ จะทำให้ระบบมีความทันสมัย ยืดหยุ่น และสามารถรองรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต

ปัจจัยความสำเร็จ

- ปรับปรุงระบบอย่างสม่ำเสมอ
- นำนวัตกรรมใหม่มาประยุกต์ใช้
- รับฟังข้อเสนอแนะจากผู้ใช้งาน
- สร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ขององค์กร

สรุปปัจจัยแห่งความสำเร็จ

ความสำเร็จของระบบบริหารครัวเรือนยากจนแบบเบ็ดเสร็จและแม่นยำ ไม่ได้เกิดจากเทคโนโลยีเพียงอย่างเดียว แต่เป็นผลจากการบูรณาการ 10 ปัจจัยสำคัญ ได้แก่ ภาวะผู้นำองค์กร ข้อมูลคุณภาพ การกำกับดูแลข้อมูล ภาควิเคราะห์ เทคโนโลยี AI และ Big Data ระบบ Dashboard การพัฒนาศักยภาพบุคลากร การติดตามผล การประเมินผล และการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

เมื่อปัจจัยเหล่านี้ทำงานร่วมกันอย่างเป็นระบบ จะทำให้ข้อมูลถูกเปลี่ยนเป็นสารสนเทศ สารสนเทศถูกพัฒนาเป็นองค์ความรู้ และองค์ความรู้ถูกนำไปสู่การกำหนดนโยบายและการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ ส่งผลให้การแก้ไขปัญหาความยากจนมีความแม่นยำ โปร่งใส และยั่งยืน

บทเรียน (Lessons Learned)

“ความสำเร็จของระบบเกิดจากการบูรณาการคน ข้อมูล เทคโนโลยี และเครือข่าย มากกว่าการลงทุนด้านเทคโนโลยีเพียงอย่างเดียว”

บทเรียนจากการดำเนินงานสะท้อนว่า องค์กรที่มีผู้นำเข้มแข็ง ใช้ข้อมูลที่มีคุณภาพภายใต้หลัก Data Governance มีเครือข่ายความร่วมมือที่มีประสิทธิภาพ และประยุกต์ใช้ AI, Big Data และ Dashboard ควบคู่กับการพัฒนาบุคลากร การติดตามประเมินผล และการปรับปรุงระบบอย่างต่อเนื่อง จะสามารถยกระดับการบริหารจัดการความยากจนสู่ Data-driven Governance ได้อย่างเป็นรูปธรรม และสร้างผลลัพธ์ที่ยั่งยืนต่อประชาชนและประเทศในระยะยาว

บทที่ 9

บทเรียนที่ได้รับ (Lessons Learned)

การพัฒนากระบวนการบริหารครัวเรือนยากจนแบบเบ็ดเสร็จและแม่นยำ และระบบสนับสนุนการตัดสินใจเชิงยุทธศาสตร์ (Decision Support System: DSS) เป็นกระบวนการพัฒนานวัตกรรมการบริหารจัดการข้อมูลที่สำคัญความร่วมมือของหลายภาคส่วน ทั้งหน่วยงานภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สถาบันการศึกษา ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม โดยมีเป้าหมายเพื่อยกระดับการแก้ไขปัญหาความยากจนจากการดำเนินงานแบบแยกส่วน สู่การบริหารจัดการบนฐานข้อมูลเชิงประจักษ์ (Evidence-based Management)

ตลอดระยะเวลาการดำเนินงาน ได้เกิดองค์ความรู้ ประสบการณ์ และบทเรียนสำคัญ ทั้งในด้านความสำเร็จ ข้อจำกัด และโอกาสในการพัฒนาต่อยอด ซึ่งสามารถใช้เป็นแนวทางสำหรับการขยายผลสู่พื้นที่อื่น และการพัฒนาระบบในระดับประเทศ

1. สิ่งที่ได้ทำได้ดี (Strengths and Good Practices)

1.1) การบูรณาการข้อมูล (Data Integration)

ความสำเร็จที่สำคัญที่สุด คือ การพัฒนาฐานข้อมูลกลางที่สามารถเชื่อมโยงข้อมูลจากหลายหน่วยงานเข้าสู่ระบบเดียว ทำให้ข้อมูลครัวเรือนมีความครบถ้วน ครอบคลุม และสามารถใช้เป็นข้อมูลอ้างอิงร่วมกัน (Single Source of Truth) การบูรณาการข้อมูลช่วยลดการจัดเก็บข้อมูลซ้ำซ้อน เพิ่มความถูกต้องของข้อมูล และสนับสนุนการวิเคราะห์ในทุกระดับของการบริหารจัดการ

บทเรียนที่ได้รับ

- การใช้ข้อมูลชุดเดียวกันช่วยลดความคลาดเคลื่อนของข้อมูล
- การเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงานเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน
- ข้อมูลที่มีคุณภาพเป็นรากฐานของการตัดสินใจที่แม่นยำ

1.2) ระบบ Dashboard

Dashboard ทำให้ข้อมูลที่มีความซับซ้อนสามารถนำเสนอในรูปแบบที่เข้าใจง่าย ผ่านกราฟ ตาราง ตัวชี้วัด และแผนที่ภูมิสารสนเทศ (GIS) ช่วยให้ผู้บริหารสามารถติดตามสถานการณ์ วิเคราะห์ข้อมูล และกำหนดนโยบายได้อย่างรวดเร็ว

บทเรียนที่ได้รับ

- Dashboard ช่วยลดเวลาในการวิเคราะห์ข้อมูล
- การแสดงผลแบบ Real-time เพิ่มประสิทธิภาพการบริหาร
- การออกแบบที่ตอบโจทย์ผู้ใช้งานช่วยให้ข้อมูลถูกนำไปใช้จริง

1.3) การประยุกต์ใช้ AI

การนำปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence: AI) มาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ช่วยเพิ่มความสามารถในการจำแนกกลุ่มประเภท การคาดการณ์ความเสี่ยง วิเคราะห์แนวโน้ม และแนะนำแนวทางการช่วยเหลือที่เหมาะสม

AI ยังช่วยลดภาระของผู้ปฏิบัติงานในการวิเคราะห์ข้อมูลจำนวนมาก และเพิ่มความแม่นยำของการตัดสินใจ

บทเรียนที่ได้รับ

- AI ช่วยเปลี่ยนข้อมูลเป็นข้อเสนอเชิงนโยบาย
- การวิเคราะห์เชิงคาดการณ์เพิ่มประสิทธิภาพการวางแผน
- AI ควรทำหน้าที่สนับสนุน ไม่ใช่ทดแทนการตัดสินใจของผู้เชี่ยวชาญ

1.4) การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย

ความร่วมมือของหน่วยงานภาครัฐ มหาวิทยาลัย องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ระบบสามารถดำเนินงานได้อย่างต่อเนื่อง

การแบ่งบทบาทหน้าที่อย่างชัดเจน การแลกเปลี่ยนข้อมูล และการร่วมวางแผน ทำให้การช่วยเหลือประชาชนเป็นไปอย่างครบวงจร

บทเรียนที่ได้รับ

- การแก้ไขปัญหาความยากจนต้องอาศัยการทำงานแบบเครือข่าย
- การมีเป้าหมายร่วมช่วยลดความซ้ำซ้อนของการดำเนินงาน
- ความร่วมมือที่เข้มแข็งช่วยให้การขยายผลเป็นไปได้อย่างยั่งยืน

2. ปัญหาและข้อจำกัด (Challenges)

แม้ว่าระบบจะประสบความสำเร็จในหลายด้าน แต่การดำเนินงานยังพบข้อจำกัดที่ควรได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

2.1) คุณภาพข้อมูล (Data Quality)

ความแตกต่างของกระบวนการจัดเก็บข้อมูลในแต่ละพื้นที่ ส่งผลให้ข้อมูลบางส่วนมีความไม่สมบูรณ์ ล้าสมัย หรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานเดียวกัน

ประเด็นสำคัญ

- ข้อมูลไม่ครบถ้วน
- ข้อมูลไม่เป็นปัจจุบัน
- ความคลาดเคลื่อนจากการสำรวจภาคสนาม
- มาตรฐานข้อมูลยังแตกต่างกันในบางหน่วยงาน

2.2) การเชื่อมโยงฐานข้อมูล (Data Interoperability)

แม้ว่าจะมีการพัฒนา API และระบบแลกเปลี่ยนข้อมูล แต่บางหน่วยงานยังใช้มาตรฐานข้อมูลที่แตกต่างกัน ทำให้การเชื่อมโยงข้อมูลยังไม่สมบูรณ์ในทุกระบบ

ประเด็นสำคัญ

- โครงสร้างข้อมูลแตกต่างกัน
- ข้อจำกัดด้านสิทธิการเข้าถึงข้อมูล
- ระบบสารสนเทศบางหน่วยงานยังไม่รองรับการเชื่อมโยง
- การแลกเปลี่ยนข้อมูลยังมีข้อจำกัดด้านกฎหมายและมาตรฐาน

2.3) การเปลี่ยนแปลงบุคลากร (Human Resource Turnover)

การโยกย้ายหรือเปลี่ยนแปลงบุคลากร ส่งผลให้เกิดการสูญเสียองค์ความรู้และความต่อเนื่องของการดำเนินงาน โดยเฉพาะในพื้นที่ที่มีการเปลี่ยนแปลงผู้รับผิดชอบบ่อยครั้ง

ประเด็นสำคัญ

- ขาดการถ่ายทอดองค์ความรู้
- บุคลากรใหม่ต้องใช้เวลาในการเรียนรู้ระบบ
- ความต่อเนื่องของการดำเนินงานลดลง
- ความเชี่ยวชาญด้านข้อมูลยังไม่ทั่วถึง

2.4) ความพร้อมของพื้นที่ (Area Readiness)

แต่ละพื้นที่มีศักยภาพและทรัพยากรแตกต่างกัน ทั้งด้านบุคลากรงบประมาณ โครงสร้างพื้นฐานดิจิทัล และความพร้อมของภาคีเครือข่าย ส่งผลให้การนำระบบไปใช้เกิดผลลัพธ์แตกต่างกัน

ประเด็นสำคัญ

- ความพร้อมด้านเทคโนโลยีไม่เท่ากัน
- โครงสร้างพื้นฐานอินเทอร์เน็ตยังมีข้อจำกัดในบางพื้นที่
- บุคลากรด้านดิจิทัลไม่เพียงพอ
- ความเข้มแข็งของเครือข่ายแตกต่างกัน

3. แนวทางการพัฒนาในอนาคต (Future Development)

บทเรียนจากการดำเนินงานนำไปสู่ข้อเสนอในการยกระดับระบบให้รองรับการบริหารจัดการข้อมูลระดับประเทศ

3.1) National Poverty Platform

พัฒนาระบบสู่แพลตฟอร์มกลางระดับประเทศ ที่สามารถเชื่อมโยงข้อมูลจากทุกกระทรวง ทุกจังหวัด และทุกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลกลางด้านความยากจนของประเทศ

เป้าหมาย

- ใช้ข้อมูลชุดเดียวกันทั่วประเทศ
- เชื่อมโยงข้อมูลทุกหน่วยงาน
- ลดความซ้ำซ้อนของระบบสารสนเทศ
- สนับสนุนการกำหนดนโยบายระดับชาติ

3.2) การยกระดับ Data Governance

พัฒนารอบธรรมาภิบาลข้อมูลให้มีมาตรฐานระดับประเทศ ครอบคลุมมาตรฐานข้อมูล การรักษาความมั่นคงปลอดภัย สิทธิการเข้าถึง และการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างหน่วยงาน

แนวทางพัฒนา

- มาตรฐานข้อมูลกลาง
- ระบบบริหารสิทธิข้อมูล
- Data Sharing Framework
- Data Security และ Privacy

3.3) AI Recommendation

พัฒนาระบบ AI ให้สามารถเสนอแนวทางช่วยเหลือที่เหมาะสมกับบริบทของแต่ละครัวเรือน โดยเรียนรู้จากข้อมูลในอดีต ผลลัพธ์ของโครงการ และลักษณะเฉพาะของพื้นที่

แนวทางพัฒนา

- แนะนำมาตรการช่วยเหลือเฉพาะราย
- วิเคราะห์อาชีพที่เหมาะสม
- จัดลำดับความสำคัญของการช่วยเหลือ
- สนับสนุนการกำหนดนโยบายอัตโนมัติ

3.4) Predictive Analytics

พัฒนาการวิเคราะห์เชิงคาดการณ์ เพื่อประเมินแนวโน้ม ความยากจน ความเปราะบาง และความเสี่ยงในอนาคต โดยใช้เทคนิค AI และ Big Data

แนวทางพัฒนา

- คาดการณ์ครัวเรือนเสี่ยง
- วิเคราะห์ผลกระทบของนโยบาย
- จำลองสถานการณ์ (Scenario Analysis)
- เตือนภัยล่วงหน้า (Early Warning System)

3.5) Real-time Dashboard

ยกระดับ Dashboard ให้สามารถแสดงข้อมูลแบบ Real-time จากทุกหน่วยงาน พร้อมระบบแจ้งเตือนอัตโนมัติ ตัวชี้วัดสำคัญ และการวิเคราะห์เชิงพื้นที่ เพื่อสนับสนุนการบริหารเชิงรุก

แนวทางพัฒนา

- Dashboard แบบ Real-time
- Mobile Dashboard
- ระบบแจ้งเตือนอัจฉริยะ
- วิเคราะห์ข้อมูลเชิงพื้นที่แบบทันที

สรุปบทเรียนที่ได้รับ

การดำเนินงานสะท้อนให้เห็นว่า การบูรณาการข้อมูล การใช้ Dashboard การประยุกต์ใช้ AI และการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้การบริหารจัดการความยากจนมีประสิทธิภาพมากขึ้น อย่างไรก็ตาม ความท้าทายในด้านคุณภาพข้อมูล การเชื่อมโยงฐานข้อมูล การพัฒนาบุคลากร และความพร้อมของพื้นที่ ยังคงเป็นประเด็นที่ต้องได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

ในระยะต่อไป ควรมุ่งยกระดับระบบสู่ National Poverty Platform ภายใต้อำนาจ Data Governance พร้อมประยุกต์ใช้ AI Recommendation, Predictive Analytics และ Real-time Dashboard เพื่อสนับสนุนการกำหนดนโยบายและการบริหารจัดการความยากจนของประเทศบนฐานข้อมูลเชิงประจักษ์อย่างมีประสิทธิภาพ โปร่งใส และยั่งยืน

ข้อคิดสำคัญ (Key Takeaway)

“การแก้ไขปัญหาความยากจนอย่างยั่งยืน ไม่ได้เริ่มต้นจากการมีข้อมูลจำนวนมาก แต่เริ่มต้นจากการมีข้อมูลที่มีคุณภาพ การบริหารจัดการข้อมูลที่ดี และการใช้ข้อมูลร่วมกันเพื่อสร้างการตัดสินใจที่ถูกต้องในทุกระดับ”

บทเรียนจากการพัฒนาระบบแสดงให้เห็นว่า ความสำเร็จเกิดจากการบูรณาการ คน (People) ข้อมูล (Data) กระบวนการ (Process) เทคโนโลยี (Technology) และเครือข่าย (Partnership) เข้าด้วยกัน จนสามารถเปลี่ยนข้อมูลให้เป็นองค์ความรู้ และเปลี่ยนองค์ความรู้ให้เป็นนโยบาย และการปฏิบัติที่สร้างผลลัพธ์ต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนอย่างเป็นรูปธรรมและยั่งยืน

บทที่ 10

ข้อเสนอเชิงนโยบาย (Policy Recommendations)

การพัฒนากระบวนการครัวเรือนยากจนแบบเบ็ดเสร็จและแม่นยำ และระบบสนับสนุนการตัดสินใจเชิงยุทธศาสตร์ (Decision Support System: DSS) แสดงให้เห็นว่า การบริหารจัดการความยากจนที่มีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องอาศัยข้อมูลที่มีคุณภาพ การบูรณาการข้อมูลระหว่างหน่วยงาน และการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อสนับสนุนการกำหนดนโยบาย และการบริหารจัดการเชิงพื้นที่

จากบทเรียนการดำเนินงาน พบว่าการแก้ไขปัญหาความยากจน ไม่สามารถดำเนินการโดยหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งได้ แต่ต้องอาศัยกลไกการทำงานแบบบูรณาการ (Integrated Poverty Management) การกำกับดูแลข้อมูลที่มีประสิทธิภาพ (Data Governance) และการบริหารภาครัฐบนฐานข้อมูลเชิงประจักษ์ (Data-driven Governance)

ดังนั้น จึงเสนอข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อยกระดับระบบการบริหารจัดการความยากจนของประเทศในระยะยาว ดังต่อไปนี้

1. จัดตั้งแพลตฟอร์มข้อมูลความยากจนระดับประเทศ (National Integrated Poverty Platform)

ควรกำหนดนโยบายให้มีแพลตฟอร์มกลางด้านข้อมูลความยากจนของประเทศ เพื่อเชื่อมโยงข้อมูลจากทุกกระทรวง หน่วยงานภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคีเครือข่ายเข้าสู่ฐานข้อมูลเดียว (Single Source of Truth)

แพลตฟอร์มดังกล่าวควรสนับสนุนการสำรวจข้อมูล การสอบทาน การติดตาม การส่งต่อความช่วยเหลือ การประเมินผล และการกำหนดนโยบาย ในทุกระดับ โดยลดความซ้ำซ้อนของการจัดเก็บข้อมูล และเพิ่มประสิทธิภาพ ในการให้บริการประชาชน

ข้อเสนอสำคัญ

- จัดตั้งฐานข้อมูลกลางระดับประเทศ
- ใช้มาตรฐานข้อมูลเดียวกันทุกหน่วยงาน
- เชื่อมโยงข้อมูลผ่าน API
- สนับสนุนการใช้ข้อมูลร่วมกันทุกภาคส่วน

2. ยกระดับการกำกับดูแลข้อมูล (Strengthening Data Governance)

ควรกำหนดกรอบ Data Governance ระดับประเทศที่ครอบคลุม มาตรฐานข้อมูล การกำหนดสิทธิการเข้าถึงข้อมูล การรักษาความมั่นคง ปลอดภัย การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล และกลไกการแลกเปลี่ยนข้อมูล ระหว่างหน่วยงาน

การมีระบบกำกับดูแลข้อมูลที่ชัดเจนจะช่วยเพิ่มความน่าเชื่อถือ ของข้อมูล ลดความซ้ำซ้อน และสร้างความเชื่อมั่นในการใช้ข้อมูลร่วมกัน

ข้อเสนอสำคัญ

- กำหนดมาตรฐานข้อมูลกลาง
- จัดทำกรอบ Data Sharing
- พัฒนาระบบบริหารสิทธิข้อมูล
- ส่งเสริมความมั่นคงปลอดภัยของข้อมูล

3. พัฒนาระบบสนับสนุนการตัดสินใจด้วย AI และ Big Data

ควรส่งเสริมการใช้ AI และ Big Data เพื่อยกระดับการวิเคราะห์ข้อมูล จากการรายงานผลไปสู่การวิเคราะห์เชิงคาดการณ์ (Predictive Analytics) และการให้ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย (Policy Intelligence)

ระบบ AI ควรสามารถวิเคราะห์ระดับความเปราะบางของครัวเรือน คาดการณ์ความเสี่ยง แนะนำแนวทางช่วยเหลือ วิเคราะห์ศักยภาพอาชีพ และจัดลำดับความสำคัญของการช่วยเหลือได้อย่างอัตโนมัติ

ข้อเสนอสำคัญ

- พัฒนา AI Recommendation
- พัฒนา Predictive Analytics
- จัดทำ Early Warning System
- ใช้ Machine Learning เพื่อเพิ่มความแม่นยำของการวิเคราะห์

4. พัฒนาระบบ Dashboard และ Poverty Mapping แบบ Real-time

ควรยกระดับระบบ Dashboard และระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (GIS) ให้สามารถแสดงผลข้อมูลแบบ Real-time พร้อมทั้งพัฒนาแผนที่ความยากจน (Poverty Mapping) เพื่อสนับสนุนการกำหนดนโยบายเชิงพื้นที่

ระบบควรสามารถแสดงตัวชี้วัดสำคัญ วิเคราะห์แนวโน้ม และแจ้งเตือนพื้นที่ที่มีความเสี่ยง เพื่อให้ผู้บริหารสามารถตัดสินใจได้อย่างรวดเร็วและแม่นยำ

ข้อเสนอสำคัญ

- Dashboard แบบ Real-time
- Interactive GIS Dashboard
- Poverty Mapping ระดับครัวเรือน
- ระบบแจ้งเตือนพื้นที่เสี่ยง

5. เชื่อมโยงข้อมูลกับการจัดสรรงบประมาณและตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์

ควรกำหนดให้ข้อมูลจากระบบ DSS เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการจัดสรรงบประมาณ การจัดทำแผนพัฒนา และการติดตามผลการดำเนินงาน โดยเชื่อมโยงกับตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ (Key Performance Indicators: KPIs)

การใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์ในการจัดสรรทรัพยากรจะช่วยให้การลงทุนภาครัฐมีความคุ้มค่า โปร่งใส และตอบสนองต่อปัญหาของพื้นที่ได้อย่างแท้จริง

ข้อเสนอสำคัญ

- ใช้ข้อมูลประกอบการจัดสรรงบประมาณ
- เชื่อมโยงข้อมูลกับ KPI
- สนับสนุนการติดตามผลแบบ Real-time
- ประเมินผลบนฐานข้อมูลเชิงประจักษ์

6. เสริมสร้างศักยภาพบุคลากรด้านข้อมูลและดิจิทัล

ควรพัฒนาศักยภาพบุคลากรทุกระดับ ทั้งผู้บริหาร ผู้ปฏิบัติงาน และ นักพัฒนาพื้นที่ ให้มีความรู้ด้านการบริหารจัดการข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การใช้ AI และเครื่องมือดิจิทัล รวมถึงการกำหนดนโยบายบนฐานข้อมูล

นอกจากนี้ ควรสร้างระบบ Coaching และ Community of Practice เพื่อแลกเปลี่ยนองค์ความรู้และพัฒนาศักยภาพอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอสำคัญ

- พัฒนาทักษะ Data Literacy
- ส่งเสริม AI Literacy
- สร้างเครือข่ายผู้เชี่ยวชาญด้านข้อมูล
- พัฒนาระบบ Coaching ระดับพื้นที่

7. ส่งเสริมการบูรณาการภาคีเครือข่าย

ควรจัดตั้งกลไกความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐ มหาวิทยาลัย องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม เพื่อร่วมกัน พัฒนาระบบข้อมูล ถ่ายทอดองค์ความรู้ และขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพชีวิต ของประชาชน

การสร้างเครือข่ายที่เข้มแข็งจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการใช้ ทรัพยากร ลดความซ้ำซ้อนของโครงการ และสร้างนวัตกรรมในการแก้ไข ปัญหาความยากจน

ข้อเสนอสำคัญ

- จัดตั้งคณะกรรมการบูรณาการข้อมูลระดับพื้นที่
- ส่งเสริมการใช้ข้อมูลร่วมกัน
- สนับสนุนการวิจัยและนวัตกรรม
- สร้างเครือข่ายการเรียนรู้ระดับประเทศ

8. ผลักดันสู่การบริหารภาครัฐบนฐานข้อมูล (Data-driven Governance)

ควรกำหนดนโยบายให้ทุกหน่วยงานภาครัฐใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์เป็นฐานในการกำหนดนโยบาย วางแผน ติดตามผล และประเมินผล เพื่อยกระดับการบริหารงานภาครัฐให้มีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ และตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน

แนวทางดังกล่าวจะช่วยเปลี่ยนรูปแบบการบริหารจากการใช้ประสบการณ์เป็นหลัก ไปสู่การบริหารที่ขับเคลื่อนด้วยข้อมูล (Data-driven Governance)

ข้อเสนอสำคัญ

- ใช้ข้อมูลเป็นศูนย์กลางของการตัดสินใจ
- เชื่อมโยงข้อมูลทุกระดับการบริหาร
- เพิ่มความโปร่งใสในการกำหนดนโยบาย
- สนับสนุนการพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (Smart Government)

สรุปข้อเสนอเชิงนโยบาย

ข้อเสนอเชิงนโยบายจากการถอดบทเรียนครั้งนี้ มุ่งเน้นการยกระดับระบบบริหารจัดการความยากจนของประเทศจากการดำเนินงานแบบแยกส่วน ไปสู่ระบบดิจิทัลที่บูรณาการข้อมูล การวิเคราะห์ และการตัดสินใจเข้าด้วยกัน โดยมี National Integrated Poverty Platform เป็นฐานข้อมูลกลาง ภายใต้หลัก Data Governance และ Data-driven Governance

การประยุกต์ใช้ AI, Big Data, Dashboard, Poverty Mapping และ Decision Support System (DSS) ควบคู่กับการพัฒนาศักยภาพบุคลากรและการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ จะช่วยให้การกำหนดนโยบาย การจัดสรรทรัพยากร และการช่วยเหลือประชาชนเป็นไปอย่างแม่นยำ โปร่งใส และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอเชิงยุทธศาสตร์ (Strategic Recommendations)

เพื่อให้ระบบสามารถขยายผลและสร้างผลกระทบในระดับประเทศอย่างยั่งยืน ควรดำเนินการตามยุทธศาสตร์สำคัญ 5 ประการ ได้แก่

- 1) สร้างแพลตฟอร์มข้อมูลความยากจนระดับชาติ ที่เชื่อมโยงข้อมูลทุกหน่วยงานและทุกระดับการบริหาร
- 2) พัฒนาระบบอัจฉริยะ (Intelligent Poverty Platform) ด้วย AI, Big Data และ Predictive Analytics เพื่อสนับสนุนการตัดสินใจเชิงนโยบาย
- 3) ยกระดับธรรมาภิบาลข้อมูล (Data Governance) ให้มีมาตรฐานเดียวกันทั้งประเทศ พร้อมกลไกการแลกเปลี่ยนข้อมูลที่ปลอดภัยและโปร่งใส
- 4) พัฒนาระบบติดตามและประเมินผลแบบ Real-time ด้วย Dashboard และ Poverty Mapping เพื่อสนับสนุนการบริหารเชิงพื้นที่และการจัดสรรทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ
- 5) สร้างระบบนิเวศความร่วมมือ (Collaborative Ecosystem) ที่เชื่อมโยงภาครัฐ มหาวิทยาลัย องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม เพื่อร่วมกันขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาความยากจนอย่างบูรณาการและยั่งยืน

บทสรุป

“ข้อมูลที่มีคุณภาพ คือรากฐานของนโยบายที่ดี เทคโนโลยีคือเครื่องมือ การบูรณาการคือกลไก และความร่วมมือของทุกภาคส่วนคือพลังสำคัญในการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาความยากจนอย่างยั่งยืน”

การพัฒนาระบบบริหารครัวเรือนยากจนแบบเบ็ดเสร็จและแม่นยำ แสดงให้เห็นว่าการเชื่อมโยงข้อมูล เทคโนโลยี และการบริหารจัดการเชิงยุทธศาสตร์ สามารถยกระดับการกำหนดนโยบายจากการตอบสนองต่อปัญหาเฉพาะหน้า ไปสู่การวางแผนเชิงรุกที่อาศัยข้อมูลเชิงประจักษ์เป็นฐานสำคัญ นำไปสู่การสร้างระบบบริหารภาครัฐที่มีประสิทธิภาพ โปร่งใส และตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง พร้อมทั้งเป็นต้นแบบในการพัฒนาระบบข้อมูลเพื่อการพัฒนาสังคมและลดความเหลื่อมล้ำของประเทศในระยะยาว

จัดทำโดย

หน่วยบริหารจัดการทุนด้านการพัฒนาพื้นที่
ภายใต้สำนักงานเร่งรัดการวิจัยและนวัตกรรมเพื่อเพิ่มความสามารถการแข่งขัน
และการพัฒนาพื้นที่ (องค์การมหาชน)
กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.)